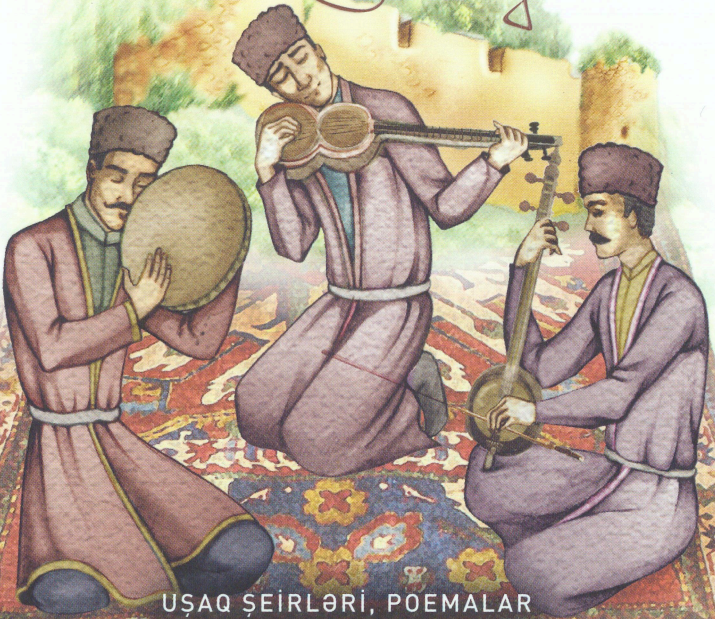

AZƏRBAYCAN
KLASSİKLƏRİ

Teymur Elçin

Könlüm
Qarabağdadır

UŞAQ ŞEİRLƏRİ, POEMALAR
VƏ CİZGİ FİLMİ ÜÇÜN SSENARİ

3 alma

Teymur Elçin (1925-1992)

BÖYÜK QARDAŞIM!

Dinlə, Teymur müəllim,
Mənim böyük qardaşım!
Səni xatırlayanda,
Göyə ucalır başım.

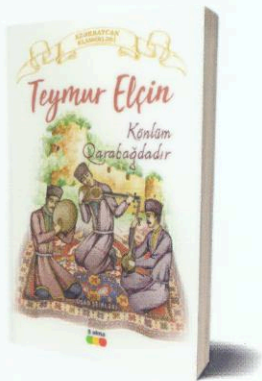
Sən bizim şairlərin
Əlasıydın, xasıydın.
Sanki bahar fəslinin
Açılmış yaxasıydın.

Sözlərin quş qanadı,
Ağ, qırmızı, gümüşü.
Şeirində gül açır
Körpələrin gülüşü.

Sən Şuşa dağlarının
Sərin nəfəsi idin.
O çağlayan Qarqarın
Şirin nəğməsi idin.

Məğrurdun, əyilməzdin,
Elə bil ki, dağ idin.
O qədər təmiz idin,
Bir yekə uşaq idin...

Zahid Xəlil, 2018

Könüm
Teymur Elçin
Qarabağdadır

3 alma

Teymur Elçin

F. Köçərli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 110952

Könüm
Qarabağdadır

UŞAQ ŞEİRLƏRİ, POEMALAR VƏ
CİZGİ FİLMİ ÜÇÜN SSENARİ

3 alma

(5A20) u
14
Tərtib edəni və ön sözün müəllifi: Aynur Xəlilova
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

İllüstrator: Məziyyə Tağıyeva

Teymur Elçin. Könlüm Qarabağdadır.
Bakı, TEAS Press Nəşriyyat evi, 2019.

ISBN 978-9952-311-56-3

Kitabda Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının klassiklərindən olan Teymur Elçinin uşaqların müxtəlif yaş dövrləri üçün nəzərdə tutulmuş əsərləri toplanılmışdır. Uşaq şeirləri, cizgi filmi üçün yazılmış ssenari, poema, nəğmə, tapmaca, yanılımac və başqa bu kimi janrları əhatə edən örnəklər burada konkret başlıqlar altında sistemləşdirilmiş, folklorndan müxtəlif istiqamətlərdə bəhrələnmə yolu ilə yaradılan nümunələrə xüsusilə diqqət yetirilmişdir.

Kitab TEAS Press Nəşriyyat evində nəşrə hazırlanıb. Kitabın nəşri hüququ TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsusdur.

TEAS Press Nəşriyyat evi "3 alma" əmtəə nişanı ilə uşaq, yeniyetmə və gənclər, eləcə də müəllim və valideynlər üçün bədii və elmi-kütləvi kitablar nəşr edir.

www.teaspress.az
www.3alma.az

Bütün hüquqlar qorunur
© TEAS Press Nəşriyyat evi, 2019

Türkiyədə çap edilib
Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
Dudullu Organize Sanayi Bölgesi 1. Caddə No: 16
Ümraniye / İstanbul
Tel: 444 44 03 Faks: (216) 365 99 07
www.bilnet.net.tr

"3 alma" TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsus əmtəə nişanıdır

Mündəricat

Ön söz 11

Könlüm Qarabağdadır

Qarabağ	30
Qarabağdadır	32
Şuşam	33
Gözəllərin gözəli	35
Olsun	36
Tut ağacı	38
Sual etdi bir cavan	39

Hər dastanı bir tarix

Oğul Buğac

Məktəb dərəcəsi

Zəng	92
Əlifba günü	93
Təbrik	95
Altı yaşım var	97
Karandaşlar	98
Qara karandaşın nəğməsi	99
Ağ karandaşın nəğməsi	100
Sarı karandaşın nəğməsi	101
Yaşıl karandaşın nəğməsi	102
Qırmızı karandaşın nəğməsi	103
Qəhvəyi karandaşın nəğməsi	104
Göy karandaşın nəğməsi	105
Elcan	106
Hesabla, tap	107

Üstəgəl	110
Çıxıcı	114
Vurucu	116
Bölücü	119
Qarğanın məktəbində	121
Qarğa niyə "qarr" eləyir?.....	126

Fəsilər

Sehrli çarx	132
Yaz	133
Yay	135
Payız.....	137
Qış.....	139
Bulaq.....	141
Bağça-bağ.....	142
Kimdir o?.....	144
Ovçu	146
Lövhlər	147

Sözlər, mənalar

Gözlər	150
Saç-saçaq	152
İki top	153
Keçim	154
Tut	155
Buladı	156
Alma	157
Kök.....	158
Yazıq-yazıq	159
Əldən düşdü	160
Ləçək	161
Əl-əlcək	162

Təmsillər

Ulaq.....	164
Donuz.....	165
Öküz	166

Nəğmələr

Can nənəm	170
Sərçə	168
Mən kiməm	171
Gözəl vətən	174
Gəl, bahar	175
Bip-bipin nəğməsi.....	176
Bizim həyəət	178
Tütəyim	180
Tənbəl	181

Laylalar

Analar, balalar, laylalar	184
Turacın laylası	185
Qurbağanın laylası	187
Delfinin laylası	189
Kirpinin laylası.....	191
Canavarın laylası	193
Anamın laylası.....	194

Nağıllar aləmində

Nağılqabağı	198
Getdin, gördün... ..	199
Dovşanın evi	203
Pişik və sərçə	215
Boz sərçə ilə boz siçanın dostluğu.....	220
Qonaqlıq	228

Zənglər

Dovşanın zəngi.....	244
Ayının zəngi.....	245
Qoyunun zəngi.....	246
Dəvənin zəngi.....	247
Tülkünün zəngi.....	248
Pişiyn zəngi.....	249
Xoruzun zəngi.....	250

Nənələr, nəvələr, babalar

Nənəm səməni qoydu.....	252
Çayın o tayına keçirdi nənə.....	253
Qocalıbdır Bahar nənə.....	254
Bir tikə çörək.....	257
Deşik corab.....	259
Gül anası.....	260
Qərribə dil.....	262
Tuk-tuk, tak-tak!.....	267
Dağ.....	279
İnsan böyüyür.....	280
Babalar at bağışlayar nəvələrə.....	282
Rəhim babam.....	284
Çörək nədən olur.....	286

Müxtəlif məzmunlu şeirlər

Ulduzlu adlar.....	290
Mən də! Mən də!.....	292
Sərçəcik.....	293
Siçan balası.....	295
Quşqovan.....	296
İki ovçu.....	297
Kəpənək.....	298

Dəyirmançı və külək.....	299
Martın yeddisində.....	301
Tanış olun.....	306
Üç alça.....	307
Nə səsdir bu?.....	309
Balaca kəndirbaz.....	311
Təpəgöz elçi gəldi.....	312
Mışar.....	314
Rəndə.....	315
Kəlbətin.....	316
Çəkic.....	317

Atalar sözləri

Atalardan nəsihətdir bu sözlər.....	320
Qonşunun evi.....	323
Açgöz.....	324

Yanıltmaclar

Cücülər.....	326
Keçilər.....	327
Tülkünün kürkü.....	328
Kosa.....	329
Alabaş.....	330
Ağacdələn.....	331
Kükü.....	332
Qarğa və qırğı.....	333
Yemişlər.....	334

Tapmacalar

Tapmacalar.....	336
-----------------	-----

Cizgi filmi üçün ssenari

Qara leylək.....	350
------------------	-----

“Teymur Elçinin uşaq şeirlərinin arxitektónikası nəzəri ümumiləşdirmələr üçün maraqlı material verir. Dilçilikdə belə bir fikir mövcuddur ki, insan dilinin törəməsi ilə uşağın dil açma prosesinin müəyyən uyğunluqları var. Teymur Elçin şeirinin quruluşu ilə ilk bəşər şeirinin, məsələn, qədim türk-Azərbaycan şeirinin tərkib hissələri arasında analogiya hiss olunur”.

*– Tofiq Hacıyev
akademiç, Əməkdar elm xadimi*

“Teymur müəllimdə yaşdan asılı olmayan bir müdriqlik və ağsaqqallıq sanbalı var idi və bu, insanın sonradan, yəni yaşlaşdıqca əldə etdiyi müdriqlik və ağsaqqallıq sanbalı yox, elə bil ki, gəndə olan, gəndən gələn bir xüsusiyyət idi”.

*– Elçin
Xalq yazıçısı*

Ön söz

Teymur Süleyman oğlu Əliyev (Teymur Elçin) 1925-ci il martın 28-də Azərbaycanın qədim yurd yerlərindən olan Şuşa şəhərində dünyaya gəlmişdir (müəyyən səbəblərdən bu tarix bütün çap materiallarında və internet resurslarında 1924-cü il kimi göstərilə də, dəqiq tarix 1925-ci ildir). Atası Süleyman kişi el sənətkarlığı ilə məşğul olmuş, öz müdrikliyi, ağısaqqallığı ilə seçilmişdir. Anası Hafizə xanım çoxlu sayda şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrini bilən güclü yaddaş sahibi olmuşdur. Dövrün maarifçi ziyalılardan olan əmisi Yusif Əliyev Qori Müəllimlər Seminariyasında təhsil almış, Firdun bəy Köçərlinin yaxın məsləkdaşlarından və Azərbaycanca-rusca lüğətin müəlliflərindən biri olmuşdur. O, 1938-ci ildə repressiyaya məruz qalaraq Sibirə sürgün edilmişdir. Stalinin ölümündən sonra bəraət almış və təxminən, 1956-cı ildə Bakıya qayıtmışdır. Məşhur tarzən Məşədi Cəmil və onun oğlu, Azərbaycanın görkəmli bəstəkarı Fikrət Əmirov da T.Elçinin ana tərəfdən yaxın qohumları olmuşlar.

T.Elçinin Azərbaycan folkloruna və ədəbiyyatına maraq və sevgisi, həmçinin, xarakterindəki saflıq, dürüstlük, vicdanlılıq, qayğıkeşlik və başqa bu kimi

insani keyfiyyətlər də məhz genetik olaraq valideynlərinə, böyüdüüyü mühitdən və torpaqdan qaynaqlanmışdır.

1931-ci ildə ailə Bakıya köçmüş, T.Elçin orta və ali təhsilini Bakı şəhərində almışdır.

T.Elçin Azərbaycan Dövlət Universitetinin (Bakı Dövlət Universiteti) filologiya fakültəsini bitirmişdir. Gənc yaşlarından etibarən yüksək vəzifələrdə çalışmış, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin V, VI, VII, VIII çağırışlarına deputat seçilmiş, vicdanlı və məsuliyyətli ictimai-siyasi xadim kimi fəaliyyət göstərmişdir. Bütün bunlarla yanaşı, istedadlı şair kimi maraqlı əsərlər müəllifi olan T.Elçin Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişaf və zənginləşməsinə öz töhfələrini vermiş, həmçinin, dünya ədəbiyyatının bir sıra nümunələrini yüksək peşəkarlıqla Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir. T.Elçin ədəbi və ictimai-siyasi xadim kimi göstərdiyi fəaliyyətinə görə bir sıra yüksək mükafatlara layiq görülmüş, orden və medallarla təltif edilmişdir.

T.Elçin bədii yaradıcılığa kiçik yaşlarından başlamış, ilk mətbu şeiri olan "Azərbaycan" 1938-ci ildə çap edilmişdir. Yazıb-yaratmaq istedadı doğulduğu yurd yerinin füsunkar təbiətindən, torpağından, havasından, suyundan canına-qanına hopmuş və zaman keçdikcə bədii yaradıcılıq onun həyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilmişdir.

T.Elçin yaradıcılığının əsas aparıcı xətti uşaq ədəbiyyatı ilə bağlıdır. Onun bu istiqamətdə yazılmış əsərləri çeşidli janrları əhatə etməklə böyük əksəriyyətlə folklordan bəhrələnmə əsasında yaradılmışdır. Məsələn, tapmaca və yanılmaclardan nümunələrə diqqət çəkək. Tapmacalar:

*Balacayam, sarıyam,
Deməyin ki, darıyam.
Sizə çörək oluram,
Zəmilərin barıyam.
(Buğda)*

*Balaca bir quşam mən,
Budağa qonmuşam mən.
Hər tərəfə qar yağıb,
Soyuqdan donmuşam mən.
Yem gəzirəm, cik-cirik,
Görməsin məstan pişik.
(Sərçə)*

Yanılmaclar:

*Gedirdi kor kosa, kor kosa,
Dolaşdı kor kosa kol-kosa,
Dalaşdı kor kosa, kar kosa.*

*Alabaşın başı ala,
qaş qara,*

*Qarabaşın qaşı ala,
başı qara.*

*Qarğa qırdı qarğını,
Qırğı gördü qarğanı.
Qırğı tutdu qarğıdan,
Qarğa qaçdı qırğıdan.
Qovdu qırğı,
Sındı qarğı.
Uçdu qarğa,
Qarr, qarr.*

Folklordan gəlmə standart qəliblər əsasında yaradılmış bu örnəklər struktur və məna-mahiyyət baxımından şifahi xalq ədəbiyyatının sözügedən janlarına müvafiq şəkildə qurularaq, eyni məqsəd-məram – tapmacalarda uşaqların düşünmək qabiliyyətlərinin və dünyagörüşlərinin formalaşmasına, yanıltmaclarda isə, başlıca olaraq, eyni, yaxud oxşar səs və söz oyunları vasitəsilə düzgün tələffüz vərdişlərinin yaranmasına və nitq inkişafına, həmçinin, yaddaşın möhkəmlənməsinə hesablanmışdır.

T.Elçin səs və söz oyunundan təkcə yanıltmaclarda deyil, digər şeirlərində də istifadə etmişdir. Burada isə məqsəd uşaqların diqqətini omonim sözlərin məna müxtəlifliyinə yönəltməkdir. Məsələn:

*– Budağı tut,
Budağı tut!..*

*Budaq qaçdı,
Töküldü tut.*

*Elşən girdi palçığa,
Üst-başını buladı.
Toplan görüb utandı,
Quyruğunu buladı.*

Sadə və axıcı dillə, uşaqların yaş xüsusiyyətlərini, psixologiyasını, maraq dairəsini nəzərə almaqla yaradılmış belə örnəklər qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün daha effektiv təsirə malikdir.

T.Elçinin şeirlərinə bəstələnmiş “Can nənəm”, “Sərçə”, “Mən kiməm”, “Gözəl vətən”, “Gəl, bahar”, “Bip-bipin nəğməsi”, “Bizim həyat” və başqa bu kimi nəğmələr balacaların ən sevimli nəğmələri sırasındadır. Müxtəlif mövzuları əhatələyən bu nəğmələr uşaqların əyləncəsini təşkil etməklə yanaşı, estetik zövqlərinin formalaşmasına müsbət təsir göstərir, onlara gözəl mənəvi keyfiyyətlər tələq edir:

*Qucağında, nənə, sən
Layla dedin mənə sən.
Mənim mehriban nənəm,
Əziz nənəm, can nənəm!*

*Böyümüşəm, nənə, mən,
Qoy tutum əllərimdən.
Mənim mehriban nənəm,
Əziz nənəm, can nənəm!*

Ümumiyyətlə, T.Elçinin yaradıcılığında valideyn-övlad, nənə-nəvə, baba-nəvə münasibətləri qəbarıq şəkildə müşahidə edilir. “Anamın laylası”, “Can nənəm”, “Nənəm səməni qoydu”, “Çayın o tayına keçirdi nənə”, “Qocalıbdır Bahar nənə”, “Bir tikə çörək”, “Gül anası”, “Tuk-tuk, tak-tak!”, “Dağ” və s. örnəklər ibrətəmiz-tərbiyəvi xarakter daşıyaraq uşaqlara böyüklərə hörmət, ata-anaya, nənə-babaya sevgi hissləri aşılayır.

T.Elçinin bir sıra şeirləri uşaqları məktəbə, təhsilə, kitabları sevməyə yönləndirir:

*Yay gəlibdir. Nə vaxtdandır
Məktəb kəsib dərsləri.
Sinifləri tərk edibdir
Uşaqların səsləri.*

*– Kimdir orda zəngi çalır,
Hər gün çaşır, karıxır?
Yox, yox! Məktəb haray çəkir,
Uşaqlarsız darıxır.*

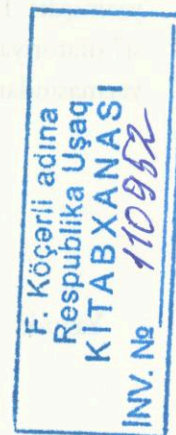
Şairin ana dilimizi sevməyə, onu yad ünsürlərdən qorumağa səsləyən, maarifçilik nöqteyi-nəzərindən yazdığı “Qarğanın məktəbində” şeiri mövzu, ideya, məna-mahiyət baxımından Süleyman Sani Axundovun “Tutuquşu” hekayəsini xatırladır və bu kontekstdə onunla eyni müstəvidə birləşir.

Onun bu qəbildən olan şeirlərinin bir qismi də balaca oxuculara riyazi əməliyyatların asan yolla öyrədilməsinə yönəldilmişdir. Uşaqların maraqlarına uyğun şəkildə qurulan bu tip şeirlər həm onların əylənməsinə, həm də riyazi biliklərinin formalaşmasına xidmət edir. “Hesabla, tap”, “Üstəgəl”, “Çıxıcı”, “Vurucu”, “Bölücü” kimi örnəklər məhz bu məqsədlə yazılmışdır. Məsələn:

1+3=4

*Bir sərçə qondu
Səhər eyvana.
Yaşar gətirib
Dən tökdü ona.
Üçü də gəldi,
Elədi cik-cik:
– Bizə də dən ver,
Biz də gəlmişik.
Tapın, uşaqlar,
Neçə sərçəyə
Dən verdi Yaşar?*

Qarabağ hadisələri başlayan ilk vaxtlardan etibarən T.Elçin dəfələrlə Qarabağa, ata-baba yurdu Şuşaya getmiş, Vasif Adıgözəlov və başqa ziyalılarla birgə orada bir sıra görüşlər keçirmişdir. Elə həmin vaxtlarda – 1988-ci ildə T.Elçin və V.Adıgözəlov birlikdə “Qarabağ şikəstəsi” adlı oratoriya hazırlamaq qərarına

gəlir və bunu həyata keçirirlər (Kitabda həmin oratoriyadan uşaq ədəbiyyatı üçün də keçərlə olan müvafiq seçmələr – “Qarabağ”, “Qarabağdadır”, “Şuşam”, “Gözəllərin gözəli”, “Olsun”, “Tut ağacı” – təqdim edilmişdir). Onu da qeyd edək ki, şairin Cıdır düzündün şəklini çəkdiyi bir əlyazmasını araşdırarkən məlum olur ki, bu ideya onu hələ 1947-ci ildə düşündürmüş, hətta bu məqsədlə Qarabağ haqqında bir sıra bayatılar və digər şeir nümunələri də yazmışdır. Haqqında danışdığımız “Qarabağ şikəstəsi” oratoriyasına yazdığı şeirləri isə şairin başqa bir əlyazmasından əldə etmişik¹:

*İgid, mərd övladların
Şahin gözü – Qarabağ!
Yel qanadlı atların
Cıdır düzü – Qarabağ!*

Yaxud:

*Babaların qeyrəti,
Musiqimin şöhrəti,
Yer üzünün cənnəti –
Qarabağdadır, –*

deyə doğma yurdu vəsf edən şair, eyni zamanda,
“Xəyanətin pəncəsi // Dibindən kəsilməsə, // Kim rahat

¹ Əlyazmanın əldə olunmasında göstərdiyi köməyə görə Teymur Elçinin qızı Qumru xanıma təşəkkürümüzü bildiririk.

yata bilər?!” misralarında düşməyə nifrətini ifadə etməklə xalqı vətən torpağı uğrunda mübarizəyə səsləyir. Onun “Şuşam” şeiri sadə və axıcı dili, obrazlı-poetik ifadə tərzini və sentimental ovqatı ilə oxucuya ruhi-emosional təsir göstərir:

*Şuşa – dağlar qızı,
dağlar gözəli!
Sənə körpəlikdən
vurulmuşam mən.
Odlar diyarının
bahar gözəli,
Başına dolanan
qaranquşam mən.*

*Sənin torpağına,
daşına qurban,
Hərdən o çatılan
qaşına qurban,
Qara gözlərinin
yaşına qurban,
Xəyanət əlindən
yaralı Şuşam!*

*Ürəyin genişdir
Cıdır düzüntək,
Qonaqların olsun
gərək özüntək.*

*Sözün nəğmən kimi,
nəğmən sözüntək,
Dayan bədnəzərdən
aralı, Şuşam!*

*Nəfəsim tutulsa,
məna nəfəs ver,
Ümidim qırılsa,
ümid, həvəs ver.
Şikəstəm susmasın,
səsimə səs ver,
Uca dağlarımın
maralı Şuşam!*

Şuşa burada bir obraz şəklində təqdim olunmuşdur. Şeirdə Şuşanın tərənnümü, şairin yurd sevgisi, onun bugünkü taleyindən narahatlığı, ayrılıq nisgili... öz bədii əksini tapmışdır.

T.Elçinin Qarabağ mövzusunda yazdığı ağı-bayatıları təsirsiz oxumaq mümkün deyil. O, folklor janrı əsasında qələmə aldığı bu örnəklərdə dörd misraya bir elin dərini, ağrı-acısını, nisgilini yerləşdirə bilmişdir:

*Qarabağda el qalar,
El dərində el qalar.
Yanaram, külə dönnəm,
Ocağımı el qalar.*

*Ucadır başın, dağlar,
Bilinməz yaşın, dağlar.
Sinəmə dağ çəkdilər,
Mənəm sirdaşın, dağlar.*

T.Elçinin cizgi filmi üçün yazdığı "Qara leylək" adlı ssenari müvafiq janrın xüsusiyyətlərini əks etdirməsi və bir sıra cəhətləri ilə maraq doğurur. Uçub gedən dəstədən ayrı düşən qanadı qırılmış Qara leyləyi balaca çoban tapıb sağaldır. Qara leylək balaca çoban və onun sədaqətli dostları olan quzu, çəpiş və Cavarla dostlaşır, onlarla bir yerdə qalır. Lakin vaxt gəlib çatır və həmin leylək dəstəsi geri dönəndə Qara leylək də uçub onlara qoşulur. Bu, ilk baxışdan Qara leyləyin dostluğa sədaqətsizliyi kimi anlaşılsa da, əslində, əsas məna başqadır. Qara leylək balaca çoban və dostlarının yanında nə qədər qayğı görsə də, nə qədər rahat və sakit həyat sürsə də, o özündən olanlardan ayrıdır, təkdir. Leylək dəstəsinin geri döndüyünü görəndə isə onun həsrətinə son qoyulur. Deməli, hər bir yaradılmış varlıq öz ortamında xoşbəxtkdir, onun üçün öz yeri-yurdu əzizdir. Müəllif bu hissləri maraqlı və təsirli bir şəkildə qələmə almışdır: "Birdən Qara leylək duruxdu. Leyləklərin səsini eşitmişdi. Göydən onun qarşısına bir lələk düşdü. Leylək özünü itirdi, çırpındı, uçub gedən quşların səsinə səs verdi.

Qara leylək ağlayırdı...

Bir neçə gün sonra isə səhər tezdən balaca çoban qərribə bir mənzərə gördü. Qara leylək çadırın qabağında rəqs edirdi, fırlana-fırlana qanadlarını çırpır, arabir qaqqıldayırdı. Balaca çoban, quzu, çəpiş və küçük leyləyin tamaşasına durmuşdular.

Birdən leylək bərk-bərk qanadlarını çırpıb havaya qalxdı, üç dəfə dostlarının başı üstündə dövrə vurdu, get-gedə yüksəldi, kiçilib gözdən itdi.

Cavar hürə-hürə balaca çobanın üzünə baxdı. Çəpiş də, quzu da mələməyə başladı. Balaca çobanın gözləri yaşarmışdı, o, göylərə baxa-baxa dedi:

– Eh, Qara leylək, neylədin, nə tez unuttun bizi?!”

Bu kiçik ssenaridə təsirli səhnələrdən biri də ana kəkliklə bağlıdır: “Günlərin birində Qara leylək qayalığa tərəf getdi. Nə balaca çoban, nə quzu, nə də çəpiş ondan xəbər tutdu. Cavar da görünmürdü.

Leylək qaya dibində tülkünü gördü. Gördükləri yazıq quşu dəhşətə gətirmişdi. Tülkü ana kəkliyi tutub didirdi. Leylək qışqırdı, səsi qayalara düşdü. Balaca dostları özlərini ona yetirdilər. İlk köməyə gələn Cavar oldu. Özünü tülkünün üstünə atdı. Boğuşdular. Tülkü qaçdı, balaca çobanı görmüşdü. Uşaq leyləyi salamat görüb sevindi:

– Qorxutdun məni, Qara leylək. Elə bildim ki, tülkünün pəncəsinə keçmişən.

Uşaq kəkliyin yerə dağılmış tüklərini görüb kövrəldi:

– Bir kəklik də azaldı dağlarda. Tülküyə borc ol-sun. Gedək, burada qalmayın. Cavar, yadında saxla bu tülkünü!”

Qeyd etdiyimiz kimi, T.Elçinin yaradıcılığında şifahi xalq ədəbiyyatından bəhrələnməyə xüsusi diqqət yetirilmişdir. O, atalar sözləri və məsəllərdən istifadə edərək janrın tələblərinə müvafiq şəkildə kiçik həcmli ibrətamiz nümunələr yaratmış, həmçinin, uşaq ədəbiyyatımızda mövcud olan ənənə əsasında xalq nağıllarını nəzmə çəkməklə bir sıra əsərlər yazmışdır. Bu əsərlərdə o, uşaqları yalana və hiyləyə uymamağa, acgöz və tənbel olmamağa, dürüst, xeyirxah, qoçaq və qorxmaz olmağa səsləyir.

T.Elçinin folklorə müraciət etməklə yaratdığı ən maraqlı əsərlərdən biri onun “Oğul Buğac” poemasıdır. Poema milli-mənəvi varlığımızın əsas göstəricilərindən olan “Kitabi-Dədə Qorqud” eposunun “Dirsə xan oğlu Buğac xan boyu” əsasında qələmə alınmışdır.

Uşaqların milli ruhda böyüməsi və düzgün istiqamətdə tərbiyələnməsi üçün “Kitabi-Dədə Qorqud” boylarının uşaqların müxtəlif yaş dərəcələrinə, psixologiyasına, qavram səviyyəsinə uyğun şəkildə işlənilməsi və onların ekran variantının yaradılması məsələsinin vacibliyini dəfələrlə qeyd etmişik. Bu baxımdan T.Elçinin sözügedən istiqamətdə ərsəyə gətirdiyi “Oğul Buğac” poeması təqdirəlayiqdir. O, eposun “Dirsə xan oğlu Buğac xan boyu” nu sadə və aydın bir şəkildə nəzmə çəkmişdir. Poemada müəllifin mətnə həssas yanaşması, ümumilikdə, “Kitabi-Dədə Qorqud” oğuznamələrinə məxsus

folklor ruhunu, dastan ovqatını, dil, üslub özəlliklərini saxlaması maraqlı məqam kimi diqqəti çəkir. T.Elçin “*Dünən də, bu gün də sabaha məxsusdur*” deyib milli-tarixi keçmişimizə – bu qüdrətli keçmişimizi, “*Uzaq, dilsiz əsrləri // Danışdıran, // Elimizin, dilimizin // Gur çeşməsi. // Məşəl tutub // Zülmətləri alışdıran // Nur qaynağı, nur çeşməsi*” olan Dədə Qorqudun söylədiyi “Kitabi-Dədə Qorqud”a üz tutur. Bu, adi bir dastan deyil, oğuz-türk tarixini özündə əks etdirən, milli kimliyimizin göstəricilərindən olan ana kitabımızdır! Oğuz türkləri olan bizlər bu kitabı var etməklə qədim tariximizi bu günümüzdə daşıyan ozanlar piri Dədə Qorquda borcluyuq:

*Bağladığın kitab mənim!
Çaldığın o rübab mənim!
Səni məndən soruşsunlar!
Hər suala cavab mənim
Qorqud babam!*

“Oğul Buğac” poeması epasa uyğun olaraq “Müqəddimə” – girişlə başlayır. Oğuz elinin ağsaqqalı, bilicisi, məsləhətçisi, ozanlar ozanı Dədə Qorqud vəsf olunur, onu xarakterizə edən əsas keyfiyyətlər diqqət önünə çəkilir. Daha sonra isə eposun ilk boyu olan “Dirsə xan oğlu Buğac xan boyu” nəzmlə təsvir obyektinə çevrilir.

Oğuz bəylərindən Dirsə xanın oğlu olur. O, el adətincə bu xoş xəbəri gətirənə muştuluq verir, məclis qurub şadlıq keçirir. Oğlan 15 yaşına çatdıqda meydanda buğanı yenir. Dədə Qorqud oğlana Buğac adı verir. Buğaca paxıllıq edən “qırx igid” gizlicə hiylə işlədib ona böhtan atır. Bu böhtana inanan Dirsə xan ovda oğlunu oxla vurur. Anası göz yaşları içində qırx qızla oğlunu axtarmağa gedir və onu yaralı halda tapır.

Müəllif süjetin uyğun məqamında məşhur ağı-bayatını ananın dilindən ustalıqla mətnə yerləşdirmişdir:

*Dağlar dağımdır mənim,
Qəm oylağımdır mənim.
Ürəyim qan ağlayır,
Yaman çağımdır mənim.*

Buğac anasına deyir ki, bu yaradan ona ölüm yoxdur. “Dərin yuxuda” olarkən Dədə Qorqud ona ana südü ilə dağ çiçəyini məlhəm buyurub.

Məlhəmi hazırlayıb onun yarasını sarıyırlar. Bu arada Buğacın öldüyünü düşünən qırx namərd Dirsə xanı tutub düşmən elinə aparır. Zübeydə xatun: “*Atan sənə qıysa da, // Sən ona qıyma, oğul*”, – deyib Buğacı atasını xilas etməyə göndərir. Buğac

qırx namərdi məhv edib atasını xilas edir. Üç gün sonra məclis qurulur, Dədəm Qorqud gəlib şadlıq çalır, Oğuz igidinin başına gələnləri söyləyir, alqış-dualar deyir.

Poemada xilaskar-hami missiyası Boz atlı Xızırdan Dədə Qorquda transformasiya edilmişdir.

“Kitabi-Dədə Qorqud”da – “At ayağı külük, ozan dili çevik olur” deyimi poemada – “*At ayağı, ozan dili // Çarpıb gedər, // Dalda qoyar ayı, ili*” şəklində ifadə olunmuşdur. Burada “*Həccə gedənlər qayıtdı, // Ova gedənlər gəlmədi*” kimi maraqlı deyim də diqqəti cəlb edir.

T.Elçin bir çox hallarda sözügedən epos təhkiyə-sindəki ifadələri poema mətninə gətirir: “qaftan”, “ov ovlamaq”, “toy toylamaq”, “uçar”, “ağ-boz at”, “qaplan”, “bitərlik”, “qarğıslamaq”, “qol-bud etmək”, “qara donlu düşmən”, “başım baxtı, evim taxtı”, “qarşı yatan Ala dağ” və s. Bu kontekstdə diqqəti çəkən məqamlardan biri də boyda nəzmlə ifadə olunmuş bəzi nümunələrin, o cümlədən alqış-dualar və qarğışların poemada dastanın dil baxımından “müasir mətn” variantı ilə təxminən, eyni, yaxud uyğun şəkildə verilməsidir: “*Yıxılmasın başı uca dağ-larınız, // Qırılmasın qol-budaqlı bağ-larınız. // Çay-larınız qurumasın, // Axar olsun, // Namərdləri yolunuzdan yıxar olsun. // Büdrəməsin çapdığınız ağ-boz atlar... // Çarpışanda kütəlməsin qılıncınız...*” Yaxud:

– *Dirsə xan!..
Səhər durdun,
Çıxdın ova.
Atlarını qova-qova
Köksü gözəl dağa tərəf
İki getdin,
Bir gəlibsən?!
Oğlum hanı?..
Qarşı yatan Ala dağdan
Uçurtdunsa,
Axıb gedən yüyrək suda
Axıtdınsa,
Aslanlara, qaplanlara
Yedirdinsə,
Söylə mənə!...*

Yaxud:

– *Qara qıyma gözlərini
Yuxu almış.
Aç bir, oğul!..
Bədənində canın varsa,
Bildir mənə.
Qara başım qurban olsun,
Oğul, sənə...*

Məzmunə xələl gətirmədən qələmə alınan poema-də sözügedən boyun əsas məna-mahiyyəti, aşladığı

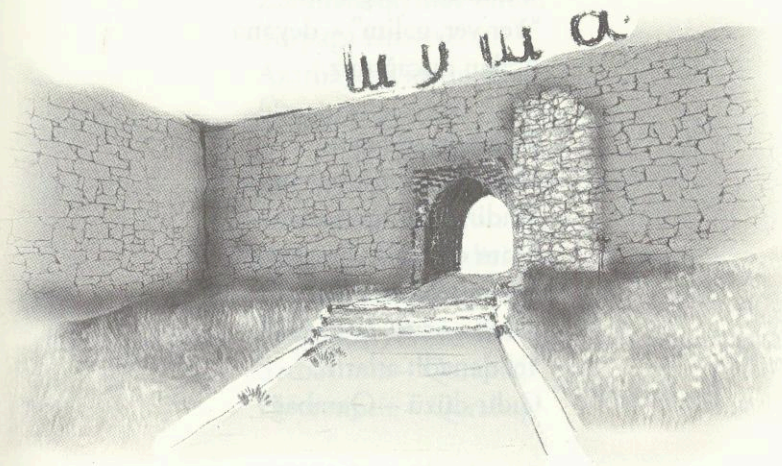
ideya da eynilə öz əksini tapmışdır: mərdlik, igidlik, qorxmazlıq, vətənpərvərlik, sahib olduqlarını qorumaq, ata-anaya sevgi, yalana, hiyləyə uymamaq və s.

Gördüyümüz kimi, milli ruh və folklor koloriti T.Elçin yaradıcılığının əsas keyfiyyət göstəriciləridir. "Onun kiçik qəhrəmanı... bütün təbiəti ilə, bütün xarakterik cizgiləri ilə azərbaycanlıdır!" (İlyas Əfəndiyev). T.Elçinin uşaqların müxtəlif yaş dövrlərinə nəzərən yazdığı örnəklər onların zehni və nitq inkişaflarına, dünyagörüşlərinin formalaşmasına yönəlməklə yanaşı, düzgün tərbiyələnməsi və milli ruhda böyüməsinə hesablanmışdır.

Martda dünyaya gələn T.Elçin elə eyni ayda – 1992-ci il martın 14-də haqq dünyasına qovuşmuşdur. Onun bahar tərəvəti, uşaq saflığı duyulan əsərləri isə hələ neçə-neçə yeni nəsillərin düzgün istiqamətdə formalaşmasına xidmət edəcək, gələcək həyatlarının müəyyənləşməsində bir bələdçi olacaqdır.

*Dünya – böyük karvan yolu,
Gəlilidir, gedilidir!
Onun da bir son ucu var,
Ölümlüdür, itilidir!*

Könlüm Qarabağdadır

Qarabağ

Qarabağ!
Qədim baba yurdumuz!
Odumuz, ocağımız!
“Yer ver, gəlir” – deyənə
Açılan qucağımız.

Dostluğa sədaqəti,
Məhəbbəti sönməyən.
Əhdindən, ilqarından –
Aləm dönsə – dönməyən.
İgid, mərd övladların
Şahin gözü – Qarabağ!
Yel qanadlı atların
Cıdır düzü – Qarabağ!

Sənə kim bata bilər?
Xəyanətin pəncəsi
Dibindən kəsilməsə,
Kim rahat yata bilər?
Qarabağ!

Ağ birçəkli anamız,
Bayatımız, laylamız.

Şeir-sənət dünyamız,
Qarabağ!

Elimizin ən gözəl,
Yaraşılı xalçası.
Zəhmətə qiymət verən,
Torpağa zinət verən,
Azərbaycan xalqının
Ürəyinin parçası,
Qarabağ!

Sularından içməyən
Bilirmi şərbət nədir?
Dostu yaddan seçməyən
Bilirmi qeyrət nədir?
Şərbətimiz – Qarabağ!
Qeyrətimiz – Qarabağ!

Dağlardan aşib gəlir,
Qarıyır bulaqlara.
Qaynayır, daşib gəlir
Gur şikəstən, Qarabağ!
Oxu zildən, Qarabağ!
Oxu pəsdən, Qarabağ!
Qoy yayılsın aləmə
Bu şikəstən, Qarabağ!

Qarabağdadır

Mənim geniş düzlərim,
Başı uca dağlarım
Qarabağdadır!
Mərd oğul, mərd qızlarım,
Ellərim, oymaqlarım
Qarabağdadır!

Babaların qeyrəti,
Musiqimin şöhrəti,
Yer üzünün cənnəti
Qarabağdadır!

Çal, oxusun bülbülüm,
Açılsın qızıl gülüm.
Yaxın gəlməsin ölüm –
Könlüm Qarabağdadır!

Şuşam

Şuşa – dağlar qızı,
dağlar gözəli!
Sənə körpəlikdən
vurulmuşam mən.
Odlar diyarının
bahar gözəli,
Başına dolanan
qaranquşam mən.

Sənin torpağına,
daşına qurban,
Hərdən o çatılan
qaşına qurban,
Qara gözlərinin
yaşına qurban,
Xəyanət əlindən
yaralı Şuşam!

Ürəyin genişdir
Cıdır düzüntək,
Qonaqların olsun
gərək özüntək.

Sözün nəğmən kimi,
nəğmən sözüntək,
Dayan bədnəzərdən
aralı, Şuşam!

Nəfəsim tutulsa,
mənə nəfəs ver,
Ümidim qırılsa,
ümid, həvəs ver.
Şikəstəm susmasın,
səsimə səs ver,
Uca dağlarımın
maralı Şuşam!

Gözəllərin gözəli

Nəğmən şirin, sözün duzlu-məzəli,
Dilindədir Füzulinin qəzəli.
Səninkidir gözəllərin gözəli,
İsti ana qucağısan, Qarabağ!

Ağ saçların qoca Kirsin qarıdır,
Var-dövlətin zəhmətinin barıdır.
Sənən üstə Sadıxcanın tarıdır,
Sönməz sənət ocağısan, Qarabağ!

Ulduzların – Vaqif, Zakir, Natəvan,
Üzeyirin – ayrıca bir kəhkəşan.
Kim soruşsa, hanı Cabbar, hanı Xan?
De ki, Bülbül oylağısan, Qarabağ!

Olsun

Qarabağın dağlarında
qar gərək olsun,
Bağlarında heyva olsun,
nar gərək olsun.
Ürəkləri sərinlətsin
şır-şır bulaqlar,
Məclisində kaman olsun,
tar gərək olsun!

Qarabağın dağlarında
şimşəklər çaxar,
Göylərindən heyran-heyran
ulduzlar baxar.
Görüb-sevən ürəkləri
məhəbbət yaxar,
Xəyanətə, cəhalətə
ar gərək olsun!

Qarabağda ocağım var,
közüm var mənim,
Şikəstəm var, bayatım var,
sözüm var mənim.

Ömrüm boyu bir gözəldə
gözüm var mənim,
Yar deyəndə, onun kimi
yar gərək olsun!

Tut ağacı

Xan bağında taxta çıxdı,
Verdi fərman tut ağacı.
Xəstələrə təbib oldu,
Dərdə dərman, tut ağacı.

Geydi qızıl köynəyini,
Açdı yaşıl örpəyini.
Gətirdi bol ipəyini,
Çəkdi karvan tut ağacı.

Budaqları çadır-çadır,
Əl vurursan, bala batır.
Kölgəsində bir el yatır,
Baxır heyran tut ağacı.

Keçir illər, ötür zaman,
Yada düşür yaxşı, yaman.
Bəzən küsür öz baxtından,
Görmür aman tut ağacı.

Sual etdi bir cavan

Sual etdi bir cavan
Dünya görmüş qocadan:
– Deyirlər, şirindir can,
Ölümdən qorxur insan.
Doğrudurmu, de, baba?
– Doğrudur, can şirindir,
İnsan doymur dünyadan.
Amma Vətən olmasa,
Kimə lazımdır o can?
Şirindir Vətən ondan!

Hər dastanı
bir tarix

Oğul Buğac

Dədəm Qorqud!
Aşiq babam, ozan babam!
Mənim ölməz dastanımı
Yazan babam!

Uzaq, dilsiz əsrləri
Danışdıran.
Elimizin, dilimizin
Gur çeşməsi.

Məşəl tutub
Zülmətləri alışıdıran
Nur qaynağı, nur çeşməsi!
Babaların ulusu,
Babası!
Sənə borclu
Oğuzların hər ulusu,
Obası!

Deyiləni yazan babam,
Ad verib-ad yaraşdıran.

İgidləri yarışdıran,
Küsənləri barışdıran,
Yazılanı pozan babam!

Olmayıbdır oğuzların
Qışı sənsiz, yazı sənsiz.
Keçməyibdir məclisləri,
Toyu sənsiz, yası sənsiz,
Qorqud babam!

Dar günündə el-obanın
Məsləhəti,
İti ağlı, cəsarəti
Səndən gəlib.
Cahıllar da, ahıllar da
Hər yaxşını səndən bilib.

İzin qalıb, Qorqud babam,
Sehrlı, sirli aləmdə.
Şərbət kimi sözün qalıb
Bu gün mənim piyaləmdə.

Bağladığın kitab mənim!
Çaldığın o rübab mənim!

Səni məndən soruşsunlar!
Hər suala cavab mənim
Qorqud babam!

Dədəm Qorqud
Qoruz çaldı, saz götürdü.
İgidlərdən boy boyladı,
Soy söylədi...
Yuxum qaçdı...
Karvan çəkdi
Gözəlliklər dünyasına.
Oğuzların qeyrətindən,
Adətindən, şöhrətindən
Söhbət açdı.
Olmuşları, keçmişləri
Saldı yada.
Dağlar verdi əks-səda,
Oğuz eli nəğmələndi,
Gözəlləri cilvələndi.
İgidlərin özü köçdü,
Adı qaldı bu dünyada.
Nağıl-nağıl,
Nəğmə-nəğmə gəzir eli
Dədəm Qorqud.

Danışdığı
Gözlərimdə ilğım-ilğım,
Bulud-bulud...
Yığılıbdır dağ döşündə
Elim, obam.
Eşidirəm:
Çalır ozan – Qorqud babam!

Muhtuluq

Səhər hələ yuxudaydı,
Çıxmamışdı dan yerinə.
Hələ Günəş gəlməmişdi
Qırmızı meydan yerinə.
Xəbər çatdı Dirsə xana:
– Nə yatmısan?
Tez dursana!
Oğlun olub!
Muhtuluq ver!

Günəş doğdu,
Sevindi göy,
Sevindi yer.

Dik atıldı
Yatağından Dirsə xan.
Muştuluqçu al geyəcək,
Muştuluğu versə xan.

İşıq gəldi
Dirsə xanın gözlərinə.
“Oğul” sözü
Güc gətirdi dizlərinə.
Dünya ona verilmişdi!
İgidlərlə
Ova çıxdı, ov ovladı.
“Oğul!” – deyib
Mağar qurdu, toy toyladı.
Dünya ona verilmişdi!

Muştuluğu verdi xan:
Al qaftan, qızıl kəmər,
Sürü qoyun, üstəlik
Yeddi kəhər,
Yeddi nər.

Elat toy-bayram etdi,
Cavanlar yallı getdi.
Bir gün şərbət payladı

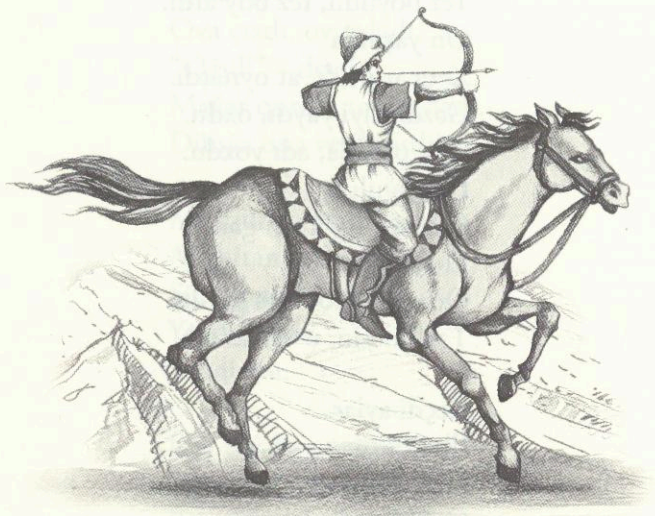
Əli xınalı qızlar.
Beli gümüş toqqalı,
Dili xeyir-dualı,
Başı cunalı qızlar...

Dədə Qorqud yaxşı deyib:
At ayağı, ozan dili
Çapıb gedər,
Dalda qoyar ayı, ili.

Dirsə oğlu
Tez böyüdü, tez boy atdı.
On yaşında
Xəncər taxdı, at oynatdı.
Gəzdirdiyi yaydı, oxdu.
Qoç olsa da, adı yoxdu.
Hər oğulun
Hünərini görsün gərək
El-camaat.
Qorqud baba özü gəlsin,
Tərif desin, o versin ad.

Keçdi aylar,
İllər ötdü.
Neçə bahar
Gəlib getdi.

On beş yaşa çatdı oğul.
Anasına şəkər, noğul,
Atasına igid, əsgər.
Ana üçün şirin yuxu,
Ata üçün yaraq, xəncər.
On beş yaşa çatdı oğul.
At belinə hər yatanda,
Yay çəkəndə, ox atanda,

Göydən yerə endirəndə
O, quşları,
Hünərinə mat qalırdı
Tay-tuşları.
Yıxılmırdı,
At üstündən
Səndələyib yıxılanda
Yaşidləri.
Qayalara qonurdu o,
Bala qartal olurdu o.
Ana görüb yalvarırdı:
– Qıyma bizə, canım oğul!
Yıxılırsan
Dərin-dərin dərələrə,
Neylərəm mən?!
Qarğalara, quzğunlara
Yem olarsan,
Neylərəm mən?!
Ata görüb öyünürdü:
– Qorxma, oğul!
Qıy vurmağı
Qartallardan
Öyrən, oğul!
Qayalarda
Qartal doğul!

Dağ döşündə

Dağ döşündə meydan qurub
oğuzlar.
Qoç igidlər burda tez-tez
güləşər.
Gah nizələr, gah qılınclar,
toppuzlar
Cavanların al qanına
bulaşar.
Kim basılsa, bu yerləri
tərk edər,
Oğuzların arasında
görünməz.
Yazılmamış bu qanunu
dərək edər:
İgid ölər, torpaqlarda
sürünməz!

Qızlar burda özlərinə
yar seçər,
Ürəyində əhd-peyman
bağlayar.
Uğursuzlar bu meydandan
yan keçər,

Öz dərdinə için-için
ağlayar...

Meydan bu gün oğuzlarla
doludur,
Ağ çadırdadır var-gəl edir
Dirsə xan.
Meydan tutub ad istəyən
oğludur,
Necə dözər onu qurban
versə xan?!

Qırx igidi durubdur
sağ-solunda,
Arxasında dəstəbaşı
“Pəzəvəng”.
Xan əmr etsə, baş qoyarlar
yolunda,
Ondan ötrü hər birisi
şir-pələng.

Meydanbaşı car çəkir:
– Bu gün burda qanlı toy var,
Yığış bütünü elat.
Döyüşəcək Dirsə oğlu,
Yaddan çıxıb zarafat.

İynə atsan, yerə düşməz:
Qayalara çıxan kim,
Bardaş qurub oturan kim,
Ayaq üstdə baxan kim...

– Başlayırıq, camaat!
Buğa indi gələcək...
Carçı qaçır.
Dirsə oğlu qalır tək!

Gətirirlər
Dəmir-zəncir vurulmuş,
Üç ay qabaq burulmuş
Qara, qızmış buğanı.
Meydan qalxır,
Uğuldayır bir anda.
Qıyya qopur
Qara buğa
Zəncirini qıranda.
Buğa cumur,
Elə bil ki, dəyəcəkdir
Dağ-dağa.
Dirsə oğlu
Qabağından sovuşur.
Dayanıb baxır buğa,
Gözləri – qan çanağı.

– Bax, indicə
Buynuzuna alacaq...

– Aman Allah!..
Uşaqdır, uşaq!..

Dözə bilmir Dirsə xan,
Çıxır çadırdan.
Buğanın buynuzları
Xəncər kimi itidir.
Ağıl xəncərdən iti,
Tale ona mütidir.

Vay o günə,
Buğaların
Qabağından qaçasan.
Can qıymayıb qorxasan,
Qollarını açasan!
Vay o günə!

Qorxudan dəhşət doğur,
Qorxu aldadır, boğur.
Yalan, böhtan doğurur,
Aparır xəyanətə...

Buğa cumur,
Dizin çökür qəzəbdən.
Buynuzları
Mərmər daşı yoğurur.
Meydan qalxır,
Uğuldayıb oturur.
Oğul qoymur
Buğa qalxa yerindən.
Düz alınına
Yapışdırır yumruğu.
Heyvan canı hayında,
Yer süpürür quyruğu.
Meydan qalxır,
Nəfəs alır dərinədən.
Dirsə oğlu
Sürütləyir buğanı.
Quyruğundan yapışıb,
Buğada hal qalmayıb.
Fırxırır, xırıldayır.
Kəl oğlanın əlində
Xəncəri parıldayır.
Qırqlar qırxını sayır.
Hamısının elə bil,
Kürkünə birə düşüb.

Yekəqarın Pəzəvəng
Yazıqlaşib, büzüşüb.

– Uşaq deyil,
Nərdi bu!
– Qəribə hünərdi bu!
– Bu oğlanla
Aslanlar da bacarmaz!

– Yavaş danışın bir az!..
Çoxalır pıçılıtlar.
– Dirsəyə batmaq olmaz!..
– Yox! Olar!
Hələ çarə var.
– Vaxt çatıb, yatmaq olmaz!
– Qara donlu
Əmanəti gözləyir.

Çadırdadır Dirsə xan.
Az qalır sinəsindən
Çıxıb qaça ürəyi.
Oğuldur indi oğlu,
Gözünün ağ-qarası.
Oğuzların dirəyi,
Onun bürcü, qalası!

Alqış deyir Pəzəvəng:
– Xan babamız! Nə dərdin!
Oğul çatmaz oğluna.
Yaman gözlər kor olsun,
Zaval dəyməsin ona!

Buğa qaçır,
Quyruğunu itirib.
Alqış qopur:
Dirşə oğlu
Döyüşünü bitirib.
Yellədir sağ əlində
Buğanın quyruğunu.

– Dirşə oğlu, var ol! Yaşa!
Oğulsan, oğul!
And içirəm: ölənəcən
Sənə qulam, qul!
Qırxımız da səndən ötrü
Keçərik başdan.
Sən yaxınsan, sən əzizsən
Bizə qardaşdan.

– De görüm bir, igidlər də
Qul olarmı heç?

Qul satılar, alınar qul –
Bir az tez, ya gec!..
Qorqud babam deyir belə.

Pəzəvəngin qulaqları
Alışib-yanır.
Xan oğlunun sözlərini,
Deyəsən, qanır.
Ürəyindən xəncər kimi
Keçir ağrılar.
“Duyub nəşə, xana desə,
Qıracaq bizi...
Bu küçüyün qabağına
Kim çıxacaq, kim?
Qara buğa yıxmayı
Kim yıxacaq, kim?!”

– Xan oğlu, xan!
Eşit, inan,
Sənə quluq biz.
Sənsən indi ümidimiz,
Sənsən bəxtimiz!

Qırxlar qalxıb şükür eləyir.
Qarışib xeyirlə şər.

Min üzü var xəyanətin,
Vaxtında görmür bəşər...
Ertəsi gün
Dədə Qorqud
Cəm elədi Oğuzu.
Mizrab vurdu,
Dilləndirdi qopuzu:

– Buğac deyin
Bu igidin adına.
Dara düşsə,
Tanrım yetsin dadına.

Ömür deyib
Aydan, ildən bac alsın.
Mən ad verdim,
Adı ilə qocalsın.

Xatun ana
Qurban desin boyuna.
El yığışsın
Ər Buğacın toyuna.

Oğuzlara
Arxa olsun, enməsin.

Ocağında
Odu qalsın, sönməsin.

Oğuz eli!
İgidlərin var olsun!
Tanrım özü
Üstünüzdə yar olsun!

Dədə Qorqud
Dinlik dilər sizlərə.
Sevinc gəlsin
Qan-yaş tökən gözlərə.

Ovda

Hələ quşlar oyanmayıb
yuxusundan,
Hələ Günəş yandırmayıb
dan yerini.
Xan arvadı yola salır
dua ilə
Ova gedən qoç oğlunu,
xan ərini.
Tələsirlər igidləri
Dirsə xanın.

Bilən yoxdur niyə tutub
 hirsi xanın.
Söyür tez-tez o özünü,
 öz zatını,
Qamçılıyır sədaqətli
 boz atını.
Bilən yoxdur kimə tutub
 hirsi xanın,
Yerlə gedir qaşqabağı
 Dirsə xanın.

– Ata, niyə qəzəblisən,
 nə haldır bu?
Susur Dirsə...
– Söylə, ata, doğrusunu.
Nədən belə
Acıqlısan, fikirlisən?
Nəsə olub,
Ata, məndən gizlədirsən...
Yol gedirlər ata, oğul.
Aralığa çöküb sükut.
Göylər aydın, Günəş doğub,
Dirsə xanın
Gözlərində qara bulud.

Arxasınca gəlir qırxlar –
 igidləri.
Elə bil ki, ov tutublar
 diri-diri.
Dəstədə o gülən kimdir
 harın-harın,
At üstündə yırgalanan
 yekəqarın?!

Danışirlar xısın-xısın,
 hərzə-hərzə.
Geri dönüb baxır Buğac,
Canlarına düşür lərzə.

Atlar gedir, atlar çapır...
Xan hər sözü göydə qapır:
Qırx qız... Buğac...
Qeyrət... Xatun...

– Çapın, qovun, igidlərim!
Vurun! Atın!..
Cumdu Buğac...

Yurdun gözü yolda qalıb,
nigarandır.
Xan arvadı Zübeydənin
bağrı qandır.
– Bu gün üzüm gülmədi heç
mənim, qızlar.
Kəsilsin qoy süd damarım,
nədən sızlar?
Yer tapmıram mən özümə,
Heç bilmirəm, bu hal nədi?
Həccə gedənlər qayıtdı,
Ova gedənlər gəlmədi!
– Darıxma sən, xatun bacı,
Şərbətinə qatma acı.
Gələcəklər
Bizim şahin qanadlılar.
Gələcəklər yelatlılar!
– Elə bil ki, Nazlı qızım,
Bıçaq batır kürəyimə.
Xəbər yoxdur gedənlərdən,
Nəsə damıb ürəyimə.

Yaxşı heç nə gözləmirəm
Ceyran-cüyür güdənlərdən.
Dil-dil ötür incəbel qız:
– Dərdin alağ, xan anamız,
Zübeydəmiz!
Atlanaqmı?
Nə istəsən, de, edək biz.
– Hə, atlanın!
Qırxınız da!..
Çıxaq yola...
Nazlı gördü
Üfüqdəki tozanağı.
Qışqırdı tez,
Harayladı Gülyanağı:
– Ay qız, ay qız!
Baxtımız var...
Qayıtdılar!..
Odur, çapır yelatlılar...
Gözü yolda,
Var-gəl edir xan arvadı.

Öz-özünə deyir, yanır:
– Hanı Ağ at?.. Hanı Buğac?..
Öz sözündən alovlanır.
Nə olubdur Dirsə xana,
Gözlərini dikib yerə?!
Halı varmı arvadının
Sualına cavab verə?!

– Bir yaxın gəl,
Başım baxtı!
Evim taxtı!
Gözüm açıb gördüyüm,
Könül verib sevdiyim,
Dirsə xan!
Yaxın gəl!
Səhər durdun,
Çıxdın ova.
Atlarını qova-qova
Köksü gözəl dağa tərəf
İki getdin,
Bir gəlirsən?!
Oğlum hanı?
Çıxsın mənim
Bu gözlərim,

Dirsə xan!
Nədən oğlum
Görünməz, de!
Bağrım yanar,
Parçalanar.
Arzu ilə tapdığımız
Oğlumdan bir
Xəbər söylə,
Tez, Dirsə xan!
Qarşı yatan Ala dağdan
Uçurdunsa,
Axıb gedən yüyürək suda
Axıtınsa,
Aslanlara, qaplanlara
Yedirtdinsə,
Söylə mənə!
Qara donlu düşmənlərin
Əlindəyə,
Sən de, bilim.
Qoşun çəkim,
Özüm gedim.
Oğlumuzun qatilini
Özüm tapım,
Parçalayım,
Özüm didim.

Yaralanıb
At belindən enməyincə,
Qol-bud olub
Yer üstünə düşməyincə
Əl çəkmərəm
Mən bu yoldan.
Oğlum sağsa,
Onu tapıb qayıdaram,
Qan tökmərəm.
Buğacımdan xəbər söylə,
Söylə mənə,
Qara başım qurban sənə!

Dirsə xanın
Dərdi böyük, dağdan ağır.
Elə bil ki,
Üzərinə oxlar yağır.
Qamçılayır
Köpüklənən Boz atını.
Eşidən yox
İçindəki fəryadını.
Dözə bilmir
Zübeydinin sözlərinə.
Baxa bilmir
Arvadının gözlərinə.

Çığırır xan,
Yer-göy əsir çıxırtıdan:
– Yolumdan qaç!
Yoxdur oğlum!
Yoxdur Buğac!..

Qalx, gedək!

Daş üstündə əyləşib
Fikrə gedib Dirsə xan.
Nə eşidir, nə görür,
İçi yanır bayaqdan.

Düşüncələr ilantək
Qıvrılıb boğur onu:
Buğacını oxlayıb
Öldürməsi doğrumu?

Yuxudur, yoxsa gerçək,
Dağlarda səhərkı ov?
Hara tələsirdilər,
Nə idi o qovhaqov?

Qırxlar pıçıldışırdı,
Hərdən söz atırdılar.

Birini alırdılar,
Beşini satırdılar.

“Qorxurmuşlar deməyə...
Görən də var gözüylə...”
Dirsə xan dəli kimi
Danışır öz-özüylə.
“Hansı dedi bu sözü:
“Buğac deyil, buğaydı”.
Anası gərək onu
Oğlan yox, daş doğaydı!

Nə günə qoydun məni?!
Demirsən, cəzandı çək?!
Namussuz yaşamaqdan
Daha yaxşıdır ölmək!”

Xan susur, ayılmayıb
Ağır yuxudan hələ.
Geyinib namus donu
Xəyanət qurub tələ.

– Dirsə xan! Gedirik, qalx!
Buğacdən qurtarmışıq,
Səninlə də qurtaraq!

Qırxlar gəlib qabağa,
Hırıldayır Pəzəvəng:
– Tələsirik, bağışla,
Yol uzaqdır, dur, gedək.
Qonşumuz nigarandır,
Bu günü gözləyir bərk.

Xan qalxır
Ağır-ağır.
Yarı fikirli, dalğın.
Süzür qırxları bir-bir,
Dodaqları titrəyir.

– Tələsin, yol üstəyik!
Xəncəri də tez alın!
Boz atla bir yüyürsün,
Başaçıq, ayaqyalın!

Yuxudurmu gördüyü,
Necə inansın buna?
Zübeydəyə cavab ver,
Necə qiyyədin oğluna?

Dirsə xan əlləriylə
Üzünü örtür bir an...
Qollarını bağlayır
Dörd “igid”i arxadan.

“Gecikdin, küs özündən,
Taxta çıxdı xəyanət.
Görəcək günlərin var,
Qalmadı daha taqət”.

Dədə Qorqudun nəğməsi

Kim deyir ki, ozan sözü
Doğru çıxmaz, yalan olar?
Təbib gəlsə, dərman deyər,
Əzrail can alan olar.

Dəryalar keç üzə-üzə,
Bıçaq batsın yaman gözə.
Aldanma gəl hər xoş sözə,
İlan, əqrəb çalan olar.

Bil qədrini sədaqətin,
Aç gözünü həqiqətin.
Əlini kəs xəyanətin,
Uzansa, el talan olar.

Dədə Qorqud haqqı deyər,
Haqqı görər, Haqqı öyər.
Kim itirsə haqqı əyər,
Özü darda qalan olar.

Ölümlə görüş

Qayalıqda gördü qızlar
Dirsə oğlu Buğacı.
Elə bil ki, yıxılmışdı
Gözəl bir sərv ağacı.

Ağ at yeri təpikləyir,
Kişnədirdi dağ-daşı.
Elə bil ki, ağlayırdı
Qardaş ölən qardaşı.

– Ağ at, yaxşı saxlamadın
 balamı,
Kim uçurtdu mənim uçmaz
 qalamı?
Hansı namərd qıydı mənim
 oğluma?
Kəssin onu el çörəyi, salamı!

Zübeydə xatun
Susub diz çökdü.
Saçını yellər
Üzünə tökdü.

“Buğacım!” – deyib
 Hönkürdü ana.
 Yaladı duztək,
 Yalvardı ona:
 – Qara qıyma gözlərini
 Yuxu almış.
 Aç bir, oğul!
 Zülmətdəyəm,
 Tez ol, işiq
 Saç bir, oğul!
 Bədəninə canın varsa,
 Bildir mənə.
 Qara başım qurban olsun,
 Oğul, sənə...

Dərin nəfəs aldı Buğac,
 İnildədi.
 Uzaqlardan bir səs gəldi
 Qulağına.
 Gözlərinin çuxurunda
 İki damcı gilələndi.

Durdu ana,
 Yana-yana,
 Üz tutdu Qazılıq dağına:

– Qazılıq dağı, Qazılıq dağı!
 Axar sənın suların,
 Axar ikən axmaz olsun!
 Qazılıq dağı!
 Bitər sənın otların,
 Bitər ikən bitməz olsun!
 Qaçar ikən ceyranların,
 Cüyürlərin,
 Daşa dönsün, qaçmaz olsun!
 Hardan gəldi bu dərd, bəla?
 Bəlkə, səndən xəbər ola,
 Qazılıq dağı?!

Nə dağ dindi, nə daş,
 Tökdü ana qan-yaş.
 Bağrı başı yandı,
 Dedi: – Kor olum kaş!..
 Aslandanmı,
 Qaplandanmı gəldi qəza?
 Canım, oğul!
 Bədəninə canın varsa,
 Bildir mənə.
 Qara başım qurban olsun,
 Oğul, sənə!..

Gözlərini ağır-ağır
 Açdı Buğac.
 Qarşısında anasının
 Kölgəsiydi.
 Dağ küləyi saçlarını
 Oynadırdı qulac-qulac,
 Səs də onun –
 Anasının öz səsiydi.

– Gəl, yaxın gəl! –
 Dedi Buğac.
 – Ağ südünü əmdiyim,
 Ağ birçəkli, canım ana!
 Axarlıqda suları sən
 Qarğıslama!
 Bu suların nə günahı?!
 Bitərlikdə otları sən
 Qarğıslama!
 Bu otların nə günahı?!
 Dağlardakı cüyürləri
 Qarğıslama, canım ana!
 Cüyürlərin nə günahı?!
 Bu dağların
 Aslanını, qaplanını
 Qarğıslama!
 Onların da yox günahı!

Qarğıslasan,
 Öz atamı qarğışla sən.
 Bax bu günah atamındır...
 İnanmasan,
 Əfv et məni, bağışla sən!

Yazıq ana! İnansınmı?
 Yox! Ola bilməz!
 Yox! Atanın öz oğluna
 Əli var gəlməz!
 Yəqin, Buğac sayıqlayır,
 Özünü bilmir.
 Ya da burda xəyanət var,
 Düzünü bilmir...

– Canım ana, ağlama gəl!
 Yanımdasan, gəlməz əcəl...
 Dərin-dərin yuxudaydım,
 Qorqud babam gəlib çıxdı.
 Əllərindən öpdüm onun,
 Mənə baxdı, gülümsündü.
 “Qorxma”, – dedi, – “Sənə məlhəm
 Dağ çiçəyi, anan südü”.
 O qeyb oldu, ayıldım mən,
 Qulağıma gəldi səsin –
 Lap uzaqdan həzin-həzin.

Ağlama sən, gözüm ana!..
Sel gələndə qabağını
Saxlamaq olmaz.
Ananın da gözlərindən
Sellər axırdı.
Ölüm gəlsə, qollarını
Bağlamaq olmaz.
Ölüm gəlib lap yaxından
Ona baxırdı.
Qorxdu ana, bədəninə
Küləklər əsdi.
Kimsə ümid ağacını
Bir anda kəsdi.
Pıçıldadı qulağına:
– Ağır yara – ox yarası
Sağalarmı heç?
Kürəyindən oxlananlar
Sağ qalarmı heç?
Ana ilə
Ölüm durdu üz-üzə.
Hər ikisi
Həyatdan umacaqlı.
Biri sakit,
Sonsuz, dərin uçurum,
Biri dəniz,

Fırtınalı, acıqlı.
Birisində
Yaradanın qüdrəti,
Aydan arı,
Sudan duru, müqəddəs.
O birində
Dağdanın hiddəti,
Yeyər, doymaz,
İnsanlara görünməz.

Ana yanır,
Tüstüsünü görən yox,
Oğul dərdi
Ürəyinə od salıb.
Əzabına
Bir təskinlik verən yox,
Dözə bilmir,
Ümid yeri azalıb.

– Dağlar dağımdır mənim,
Qəm oylağımdır mənim.
Ürəyim qan ağlayır,
Yaman çağımdır mənim.

Ölüm güldü,
Təkcə ana eşitdi.
Ürəyinə
Şaxta girdi, üsütdü.

Qıyya qopdu,
Dağlar əsdi,
Uzaqlara çatıb, kəsdi.

– Aman, qızlar!
Ölür Buğac!!!
Tez olun, tez!
Ona əlac!!!

Ölümlə güləşir
Buğac səhərdən.
Onu huş aparır,
Buraxmır yuxu.
Alıb caynağına
Bir quş aparır,
Göydən salır, dəyəcək
Atanın oxu.
– Yatma, igid balam,
Amandı, yatma!
Əlləri qoynunda

Anandı, yatma!
Səni belə görməyəydim,
Kor olaydım kaş!
Yağış olub ələneydi
Üstümə dağ-daş!
Tanrım, aman!
Yandım, aman!..

Qızlar göz qırpmı
qanad açdılar,
Hərəsi bir qucaq
çiçək gətirdi.
Dağlar danışırdı
çiçək dilində,
Bu nə hikmət idi,
bu nə ətirdi?!
Dağda kəkləklərin
ayaq basdığı
Kəkotu, qantəpər,
çobanyastığı

Olmuşdu ananın
əlində loğman.
Ölüm pusqudaydı,
qorxsə da ondan.

Buğac sayıqladı,
Çırpındı bir an:
– Öldüm, anacan!..

Ana sıxdı döşlərini
Var gücü ilə,
Barmaqları, dodaqları
Qaralanacan...

Ölüm yenə xıslın-xıslın
Gülürdü ona:
– Sütün varmı?

Titrədirdi, elə bil ki,
Ölürdü ana,
Canında qarmı?

Ölüm birdən
Buğacını alıb gedər.
Bəs nə edər
Yazıq ana?!
Əl çatmaz ona!..

Al boyandı ovcundakı
Otlar, çiçəklər.

Sinəsində tufan qopdu,
Coşdu küləklər.
Süzüldükcə ana südü
Otların üstə,
Su səpildi köksündəki
Odların üstə...

Ana südü! Səndən təmiz
Nə var dünyada?!
Səndən şirin, səndən əziz,
Heç gəlmir yada!

İliyimiz, sümüyümüz,
Qanımız səndən.
Hər ölümə can verməyən
Canımız səndən.

Müqəddəssən Günəş qədər,
Ey ana südü!
Sənsən ana məhəbbəti,
Ana öyüdü!

Dayanma, tələs, oğlum!

Gözlərinə inanmır heç
Zübeydə xatun:
Buğacdırmı yüyənindən
Tutan ağ atın?

Elə bil ki, görmüş o,
Ağır bir yuxu.
– Tuşlanarmı övlada heç
Atanın oxu?

Sual verib, cavab gəzir,
Soruşur ana.
Dözə bilmir, inanmır öz
Cavablarına.

– Qarışıbdır bir-birinə
Xəyanət, qəzəb...
Nə deyiblər Dirsə xana?
Nə imiş səbəb?

Söylə görüm, kim nə dedi,
Söylə, Dirsə xan?

De, Buğacı niyə vurdun,
Vurdun arxadan?

Necə qıydın, insafsız ər,
Təkcə balama?
İndi bildim: bir deyilmiş
Atayla ana!..

Buğac dərin fikrə gedib,
Çatılıb qaşı.
Danışmır heç, anasıyla
Gedir yanaşı.

Suallara cavab gəzir
Zübeydə xatun.
Birdən durur, yüyənini
Çəkir tez atın.

– Tez gedək! Atandan
Nigaranam mən.
Açılmır ürəyim,
Bağrı qanam mən.
Tez gedək! Nəsə var
Onun başında...
Qızlar! Ardımca!

Çapdılar dördnala,
El gedən yola.
– Dayanın!..
Nədir o izdiham
Karvan yolunda?
O atlılar kimdir,
Bu nə səfərdir?

– Qabaqda Pəzəvəng –
Özüdür ki, var!
Hamısı, hamısı
Bizimkilərdir!..

– Bəs yerdəki kimdir,
Qolları bağlı?..
Dirsə xan! Özüdür!
Yazıq, zavallı!

– Nədir bu xəyanət
Oğuz elində?
Dustaqdır Dirsə xan
Qırxlar əlində.

Göz yaşları tökdü
Zübeydə xatun.

Yalvardı oğluna,
Hönkürdü qadın.

– Görürsən, ay oğul,
Dünya necə dəyişdi?!
Nələr çəkir başımız,
Bilmirəm bu, nə işdi?

Qırx namərdin əlində
Əsir gedir Dirsə xan.
Qollar bağlı arxadan...

Dayanma, oğul, tələs!
Sən getməsən, atanı
Heç kəs qurtara bilməz!
Sən getməsən, ömürlük
Başıma qaxınc olar.
Atanın müsibəti
Oğula toxunc olar!
Atan sənə qıysa da,
Sən ona qıyma, oğlum!
Get, onu namərdlərin
Əlində qoyma, oğlum!..

Hönkürüdü ana –
Zübeydə xatun.
Dalınca baxırdı
Uçan Ağ atın.

Ağ at uçur,
Qanadları küləkdən.
Buğac qıcıb dişlərini,
Qorxusu yox fələkdən.
İçində bir tufan qopub,
Gah kükrəyir, gah yatır.
Elə bil ki, kürəyinə
Təzədən oxlar batır.

– Darda qoyma məni, Ağ at,
Qırxlar qaçır, tez ol, çat!
Əlimizdən buraxmayaq
Heç birini salamat!
Düşmən qaçır,
Dönüb baxmır ardına.
Ağ at uçur
Şimşək taxıb yalına.

Karvan yolu

Üç gün sonra
Gəlib çıxdı Qorqud baba
Əlində sazı.
Qayalarda əks elədi
Sözü, avazı:

– Dünya – böyük karvan yolu,
Gəlimlidir, gedimlidir!
Onun da bir son ucu var,
Ölümlüdür, itimlidir!

Yıxılmasın
Başı uca dağlarınız!
Qırılmasın
Qol-budaqlı bağlarınız!

Çaylarınız
Qurumasın, axar olsun!
Namərdləri
Yolunuzdan yıxar olsun!

Büdrəməsin
Çapdığınız ağ-boz atlar!
Canbir olsun
Bizim eldə ər-arvadlar!

Çarpışanda
Kütəlməsin qılıncınız!
Vurulmasın
Uçarınız, alıcınız!

Qorxaqları dost tutmayın!
Verər bada.
Nadanlardan uzaq gəzin!
Gələr qada.

Saxlasın qoy Haqqın gücü
Şərdən sizi!
Tufanlar da ayırmasın
Yerdən sizi!

Elə durun, gen dünyanız
Dar olmasın!
Övladınız el içində
Xar olmasın!

Dərdinizi açmayın siz
Namərd kəsə!
Mərd əl tutar yıxılısanız,
Namərd kəsər.
Ucalardan uca tutun
Bu öyüdü:
İgidlərə halal olsun
Ana südü!
Yaxşı bilin özünüzün,
Sözünüzün qiymətini!
Özünüzdən uca tutun
El-obanın qeyrətini!

Dünya – böyük karvan yolu,
Gəlirlidir, gedimlidir!
Onun da bir son ucu var,
Ölümlüdür, itimlidir!

Məktəb darıxır

Zəng

Yay gəlir. Nə vaxtdandır
Məktəb kəsib dərsləri.
Sinifləri tərək edibdir
Uşaqların səsləri.

– Kimdir orda zəngi çalır,
Hər gün çasır, karıxır?
Yox, yox! Məktəb haray çəkir,
Uşaqlarsız darıxır.

Əlifba günü

Mənim ilk kitabım,
 mənim “Əlifbam”,
Mənim güllü bağım,
 ətirli bağçam!
Bu gün bayramındır,
 əziz günündür,
Bu gün nəğməmiz də
 sənin üçündür.

İlk bələdçim oldun,
 tutdun əlimdən,
Mənə xəbər verdin
 ana dilimdən.
Tarixdən danışdın,
 dünyanı gəzdik,
Dedin ki, hər yerdən
 gözəldir Vətən.

Sən də Günəş kimi
 ışıq saçırsan,

Bağlı qapıları
 bizə açırsan.

Getmə, əziz dostum,
 mənim “Əlifbam”,
Hər şey qabaqdadır,
 hara qaçırsan?
Hələ çox suala
 yoxdur cavablar,
Düzülüb sıraya
 təzə kitablar.
Sən olmasan, onlar
 burda görünməz,
Heç nə danışmazlar
 bizə kitablar.
Bilirsənmi, bizi
 dost elədi kim?
Öz övladı kimi
 sevən müəllim.
Gəl ona bir yerdə
 “Sağ ol” deyək, gəl,
Kitablar kitabı,
 “Əlifbam” mənim!

Təbrik

Bayramınız mübarək,
Əlifba bayramınız!
Nə yaxşı öyrəndiniz
Əlifbanı hamınız.

Nədir, nədir Əlifba?
Səslərin işarəsi.
Bildiyimiz sözlərin
Yazılı nişanəsi.

Soruşsalar, deyərik,
Kimdir, kimdir Əlifba.
Bilirik – ən birinci
Müəllimdir Əlifba.

Əlifba bizdən küsər,
Yazsaq “ilan-qırbağa”.
Başlasaq vəhşilərtək
Kitabları cırmağa.

Əlifba çayıb qalar,
Dolaşır düşsə hərflər.

Hay-küy salıb oynayar
Dəftər-kitabda səhlər.

Əlifbasız bilik yox,
Biliksiz də yüksəliş.
Əlifbadan başlanır
Hər böyük, ağıllı iş.

Bayramınız mübarək,
Əlifba bayramınız!
Nə yaxşı, öyrəndiniz
Əlifbanı hamınız!

Altı yaşım var

– Məktəbə yazdır məni,
Altı yaşım var, baba!
Var kitabım, dəftərim,
Karandaşım var, baba!

Öyrənmişəm bağçada
Oxumağı, yazmağı.
Görərəm səhvim olsa,
Bacarıram pozmağı.

Balacayam, deyirsən,
Bir bax, bığlarım çıxıb...
Çoxdur sözü Toğrulun,
Məktəb üçün darıxıb.

Karandaşlar

Mən
Yeddi karandaşın,
Yeddi bacı-qardaşın
Nəğməsinə eşitdim
Bu səhər.
Belə idi nəğmələr:

Qara karandaşın nəğməsi

Yaxşı baxın,
Qara quşam,
Qaranquşam mən.
Afrikalı
Zənciyəm,
Qaraların
Rəngiyəm.
Qara gözəm,
Qara qaşam.
Qara yazan
Qara daşam,
Karandaşam mən.

Ağ karandaşın nəğməsi

Görən deyir
Mən ağ rəngəm,
Çox qəşəngəm.
Ağ buludam,
Ağ quşam.
Dağlara
Qar olmuşam.
Ağ saçlı
Qocayam mən.
Rənglərdə
Ucayam mən.
Evlər tikən
Ağ daşam.
Qara rəngə
Qardaşam.

Sarı karandaşın nəğməsi

Rəngim – sarı,
Rəngim – buğda,
Rəngim – darı.
Çox qızların,
Oğlanların
Saçları.
Alıb məndən
Öz rəngini –
Sapsarı
Günəş, ulduz.
Dağların çox
Çiçəkləri,
Günəbaxan
Ləçəkləri.

Yaşıl karandaşın nəğməsi

Rəngim yaşıl,
Bahar rəngi.
Söyüd, püstə,
Çinar rəngi.
Gün düşəndə
İşıldaram,
Yel əsəndə
Xışıldaram
Yarpaq kimi.
Ağaclara
Sarmaşaram.
Yamaqlara
Dırmaşaram.

Qırmızı karandaşın nəğməsi

Deməyin ki,
Mızınıyam,
Mızınıyam.
Mən dağların
Gül qızıyam,
Gül qızıyam.
Təzə açmış
Lələsiyəm.
Qızılgüləm.
Qırmızıyam,
Qırmızıyam.

Qəhvəyi karandaşın nəğməsi

Qəhvəyidir
Dərim mənim.
Qəhvəyidir
Yerim mənim.
Mən palıdın
Qozasıyam.
Sən rəngimi
Düz yazmasan,
Pozasıyam.
Öz rəngimi,
Düz rəngimi
Yazasıyam.
Yol verməsən
Əgər səhvə,
İçəcəyik
Bizim evdə
Şirin qəhvə.

Göy karandaşın nəğməsi

Mən vermişəm
Öz rəngimi
Göylərə.
Ümmanlara,
Dənizlərə,
Göllərə.
Mənim rəngim
Göy Xəzərin
Üzündə.
Bir də bizim
Kəmalənin
Gözündə.

Elcan

Eşidin, bilin,
Can, ay can, ay can!
Bu gün beş alıb,
Beş alıb Elcan.

Bütün həyatə
O haray salıb.
İkicə dərsdən
Bu gün beş alıb.

Ana dilindən – 3,
Hesabdan – 2.
Varmı “5” alan
Heç Elcan tək?

Hesabla, tap

$$1+3=4$$

Bir sərçə qondu
Səhər eyvana,
Yaşar gətirib
Dən tökdü ona.
Üçü də gəldi,
Elədi cık-cık:
– Bizə də dən ver,
Biz də gəlmişik.
Tapın, uşaqlar,
Neçə sərçəyə
Dən verdi Yaşar?

$$3-1=2$$

Üç dəftərdən birini
Bağışladım Gülşənə,
Neçəsi qaldı mənə?

$$5-1-1=3$$

Yaşar beş alma aldı,
Birini yolda saldı,
Birini mənə verdi,
Neçəsi ona qaldı?

3x2=6

Üç yoldaşlıq;
Yaşar, Elşən,
Bir də mən.
Bağçamızı
Sulayırdıq
Səhərdən.
Hərənin də
İkicə gül
Ləki var.
Sulamışdıq
Çiçəkləri
Nə ki var.
Neçə ləkdir
Bağçamızın
Gülləri?
Hesablayın,
İşə salın
Əlləri.

1+2+3=6

Bir ikiyə qarışdı,
Üç küsmüşdü, barışdı.
Yığışdıılar bir yerə,

Hamısına gəldi güc.
Nə bir oldu,
Nə iki,
Nə də üç!
Tap görüm!

4:2=2

Dörd armudum var idi,
Bacım dedi: "Gəl bölək".
Dördü böldüm ikiyə;
Sən hesabla, biz bilək.

Üstəgəl

Bu oğlanın
Çox qəribə adı var:
Üstəgəl!
Nəyi görsə,
Kimi görsə,
Əl eləyir,
Deyir: "Gəl!"
Sual verir,
Misal verir
Uşaqlara
Üstəgəl.
Say gətirir,
Pay gətirir
Qoçaqlara
Üstəgəl.
Kim misalı
Düz etsə həll,
Dostu olur
Üstəgəl.

Üstəgəl çoban oldu,
Sürüsünü

Dağ döşünə apardı.
Quzuları
Göy çəməndə otardı.
Çox keçmədi,
Dağılışdı quzular.
Neçəsi sağa qaçdı,
Neçəsi dağa qaçdı.
Neçəsi sola getdi,
Neçəsi yola getdi.
Üstəgəlin
Quzulara
Acığı tutdu.
Çağırıldı,
Gəlmədilər.
Bağırıldı,
Gəlmədilər.
Kəməmindən
Çıxardı tez tütəyini,
Çaldı "Çoban bayatısı".
Bir yerə yığılışdı
Quzular:
Üçü sağdan gəldi,
Beşi dağdan gəldi.
Dördü soldan,

Biri yoldan
Qayıtdı.
Saydı bir-bir
Quzuları Üstəgəl.
Biz də sayaq gəl.

Üstəgəl
Bağban oldu.
Ağacsız torpağa,
Yarpaqsız budağa
Yazığı gəldi.
Yuvalar düzəltdi
Torpaqda
Ağaclər üçün.
İşlədi neçə gün,
Neçə ay, neçə il.
Ağaclər düzüldü
Cərgə-cərgə,
Sıra-sıra.
Dəcəl quzular kimi
Qaçmadılar
Ora-bura.
İndi gəlin,
Bağbanın

Sayaq ağaclərını.
Üstə gələk,
Toplayaq
Üstəgəlin varını:
Bu üç,
Bu dörd,
Bu da beş...
Üstəgəlin bağına
Qonaq gəlin
Yayda siz.
Görün neçə ağac var?
Çaşmayın ha,
Sayda siz!

Çıxıcı

Başında qıyğacı var,
Əlində sayğacı var.
Yanıdadır xurcunu,
Gəlib alsın borcunu.
On almada çıxar beş,
qalar beş.
On dörd nardan çıxar on,
qalar dörd.
– Ay ÇIXICI, ay ÇIXICI,
Dəftərini burda ört.
O örtmədi dəftərini,
Dedi: – Gəlsin
Hesab bilən uşaqlar,
Onlara sualım var.
Nərgiz irəli gəldi.
– Ay Nərgiz,
Xurcunumda
Beş alma var.
İkisini sənə versəm,
Neçəsi qalar?
– Beşdən
İkini çıxsam...
Qalar üç! Qalar üç!

– Sağ ol, Nərgiz,
Almaları
Verdim sənə.
Növbə çatdı Elşənə.
– Xurcunumda
On nar qalıb.
Pay almamış
Sən qalmısan,
Gülmar qalıb.
Götür, götür,
Üçü sənin,
Üçü onun.
Tez de, Elşən,
Nar qaldımı
İçində bu xurcunun?
İşə saldı barmaqları,
Hesabladı Elşən narı.
– Ondən üçü çıxıram,
qalır yeddi,
qalır yeddi.
Yeddidən də üçü getdi,
üçü getdi,
Qaldı dördü.
Xurcundakı dörd narı
Elşən özü də gördü.

Vurucu

– Bəs bu cavan
 Kimdir belə?
 – Vurucudur, Vurucu!
 Baltası var,
 Çəkici var,
 Qurucudur, qurucu.
 O, bir ildə
 Üç ev tikir.
 İki ildə,
 Üç ildə bəs?
 Hesablayın.
 Tapsa hər kəs,
 Desin mənə.
 Tapmadınız?
 Onda baxın
 Bu tərəfə.
 Yaxşı baxın:
 Üç çoxaldı iki dəfə,
 Üç çoxaldı üç dəfə...
 Zəhmət çəkir,
 Taxıl əkir

Vurucu.
 Tarla boyu
 Salır ləpir,
 Buğda səpir
 Vurucu.
 Dənlər yerdə
 Yatır, şişir.
 Bir gün onlar
 Yeri dəşir.
 Baş qaldırır,
 Göy ot olur,
 Güllənir,
 Sünbüllənir.
 İndi bir dən
 Qalxıb yerdən
 Sünbül olub.
 Hər sünbüldə
 Yuva qurub
 Azı, azı iyirmi dən.
 Çətin olar
 Hesablamaq
 Bunu birdən.
 Axı yerə
 Bir dən deyil,

İki deyil,
 On-on,
 Yüz-yüz
 Dən səpilir...
 Ay uşaqlar,
 Tez böyüyün.
 Taxıl biçin,
 Taxıl döyün.
 Ölkəmizin
 Hər yerinə
 Yayın
 Qızıl buğdamızı!
 Yaxşı-yaxşı hesablayın,
 Sayın
 Qızıl buğdamızı!

Bölücü

Bıqlarını eşə-eşə
 Gəlib çıxdı Bölücü.
 Var əlində toppuzu,
 Bir cibində bıçağı,
 Bir cibində ülgücü.
 Bığ altından
 Gülür, gülür.
 Səhər-axşam
 Kəsir, bölür.
 Çətinə düşən olsa,
 Bölgüdən küsən olsa,
 Gərək desin Bölücüyə.
 – Nə var, Gülüş?
 Niyə belə acıqlısan,
 Dodağından qaçıb gülüş?
 Niyə Sevinc
 Tərs-tərs baxır
 Sənə sarı?
 – Görürsənmi,
 Ay Bölücü,
 Bu üç narı?

Nənəm verdi ikimizə.
Biz bilmirik necə bölək,
Sən de bizə.
– Bu, Gülüşün,
Bu, Sevincin.
Bax, bunu da...
– Yox, yox, bölmə!
Üçüncü nar –
Nənəmizin!
Kiçik qızlar
Qoymadılar
Bölücünü
İşə sala bıçağını,
Ülgücünü.
O, üçüncü şirin narı
Bölə yarı.
Səhər-axşam Bölücü
Bıqlarını eşə-eşə,
Bölür beşə
Otuzu,
Bölür üçə doqquzu.
Bölünməyən rəqəm görsə,
Salır işə toppuzu,
Bıçağı,
Ya ülgücü.

Qarğanın məktəbində

Bir gün yığıb quşları,
Az-çox oxumuşları,
Dil öyrədirdi qarğa.

Gəlmişdi
Dərs almağa
Bildirçinlər,
Sərçələr,
Xanımçalar,
Ərçələr.

Qarğa
Dərsə başladı,
Yaman başladı.
Sərçəyə
Dimdik vurdu,
Belə buyurdu:
– Qarr, qarr elə,
Qarr elə!
– Cik, cik.
– Yox, qarr elə!

– Qğacik,
Qğacik-cirik!
Cik-cirik!
Qarğanın
Hirsi tutdu,
Yenə də vurdu dimdik.
İtələdi sərçəni:
– Qovun bu yetimçəni!

Qarğanın məktəbindən
Tez qovdular sərçəni.
– Göndərin
Bildirçini!

Bildirçin gəldi,
Baş əydi,
Dimdiyi yerə dəydi.
– Sən qarr elə,
Qarr, qarr elə!
Bildirçinin nəğməsi
Yayıldı hər tərəfə.
Nəğməsini oxudu quş
Üç dəfə:
– Bıp-bılıt,
Bıp-bılıt,

Bıp-bılıt!
– Yox, olmadı!
Sən təzədən
Qarr, qarr elə!
Ağzını aç,
Bax, belə!
Bax, belə!
– Bıp-bılıt,
Bıp-bı...

Dimdiklədi
Bildirçini
Acıqlı qarğa.
Onu da qovdu
Öz məktəbindən.

Çağırdı qabağa
Tutuquşunu:
– Qarr elə görüm,
Qarr elə!
Tutuquşu
Dimdiyini şaqıldatdı,
Ayağını tappıldıtdı.
Yumdu, açdı,
Açdı, yumdu gözlərini.

Təkrar etdi
 Qarğanın sözlərini:
 – Qarr elə görüm,
 Qarr elə!
 Bu sözlər
 Qarğanın gəldi xoşuna.
 Təşəkkür elədi
 Tutuquşuna.
 Üz tutdu bülbüllərə:
 – Oxumayın boş yerə.
 Bilirəm ki,
 Bir balaca səsiniz var.
 Hünəriniz varsa, deyin
 Qarr, qarr!
 – Çik-ki-çivi,
 Çivi-çik-ki,
 Çik-ki-çivi,
 Çivi-çik-ki.
 Pırr eləyib
 Uçdu quşlar.
 Balaca quşlar –
 Körpəlikdən
 Nəğməsini
 Bülbül kimi
 Oxumuşlar.

İki qara dolaşa
 Dalaşa-dalaşa
 Gəldi ora,
 Qarğadan
 Dərs almağa.
 – Gəlmişik,
 Ağa qarğa.
 – Xoş gəlmişsiniz,
 Siz, a bala qarğalar,
 Qarr! Qarr!
 Gərək qalmasın,
 Dala qarğalar,
 Qarr, qarr!
 Dolaşalar küsdülər:
 – Yox, biz qarğa deyilik,
 Dolaşayırıq, Dolaşa!
 Heç “sağ ol” da demədilər
 Qarğaya.
 Getdilər aşa-aşa.

Daha gələn olmadı,
 Məktəbdə qarğa qaldı,
 Bir də tutuquşuları.
 Onların bir-birindən
 Çox gəlirdi xoşları.

Qarğa niyə "qarr" eləyir?

Qarğa baxdı
Qabağında dayanmış
Quşlara –
Sərçələrə,
Bülbüllərə,
Qaranquşlara.
Baxdı, baxdı,
Gülümsədi.
Qarıldadı,
Öz-özünə
Qırıldadı:
– Mən hara,
Bunlar hara?
Quşlara bax,
Quşlara!

Hamı açıb ağzını
Ona baxırdı.
Quşların gözlərindən
Hörmət,
Məhəbbət,

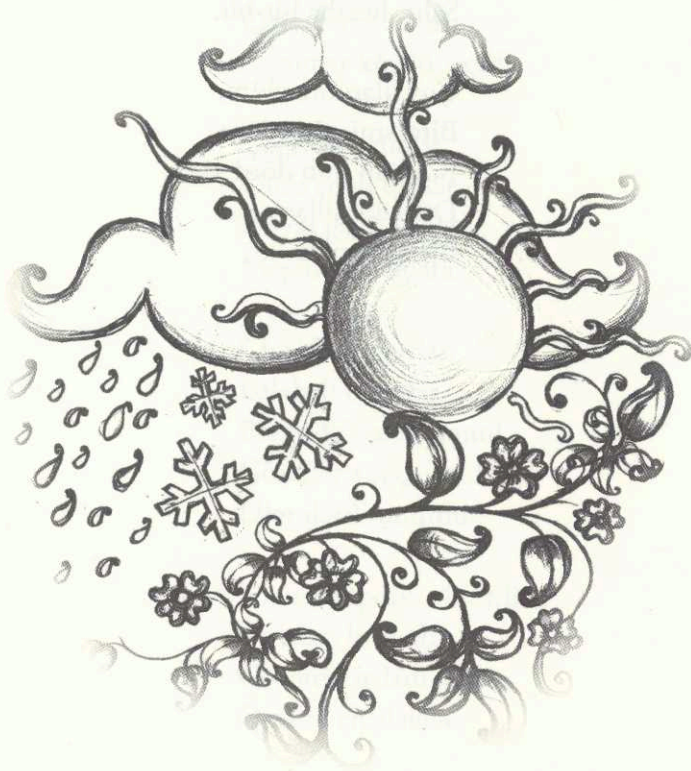
Diqqət yağırdı.
Qarğa gəldi həvəsə,
Başladı dərəcə:
– Dünən səhər
Balıq çöldə gəzirdi.
Əlində göy çamadan,
İçində fil balası.
Cikkildədi sərçələr
Yavaşdan:
– Vay-vay!
Yalan danışır,
Yalan, yalan!
Biz bilirik,
Cik-cirik!

Qarğa deyirdi:
– Dünən axşam
Tülkü şiri yeyirdi.
Məni görcək
Qorxdu tülkü,
Uçub qondu budağa.
Başladı çığırmağa:
– Ga, ga, ga!
Bülbüllər dilləndilər:

– Nə danışır qağamız,
 Bizim qoca qarğamız?
 Bütün quşlar gülüşdü,
 Ağacdən tökülüşdü.
 Qarğa da qondu yerə.
 Gözləri girdələndi,
 Bərəldi:
 – Qarr, qarr!
 Yaxın gəlin, yaxın,
 Yaramazlar!
 Mənə yaxşı baxın,
 Qarr, qarr!
 Qovaram sizi,
 Ağılsız quşlar!
 Saxlamaram
 Məktəbdə heç birinizi.
 Siz gülürsünüz,
 Amma mən
 Danışırım sizə
 Tarixdən:
 – Tülkü şirin başını
 Gəmirdi.
 Uçub qondu budağa;
 Yalvardı mənə: – Ga, ğa!
 Apar məni uzağa!

Düşdü hay-küy;
 Quşlardan biri
 Çığırdı:
 – Tez yumsun ağzını
 Yalançı ağa!
 Səsini kəsdi qarğa.
 Tutuquşu əkildi,
 Qalan quşlar
 Töküldü
 Qarğanın üstünə,
 Dimdiklə ha dimdiklə!
 Çimdiklə ha çimdiklə!
 Qarğa istədi qaça,
 Qarğa istədi uça.
 Bacarmadı.
 Çığırdıqca “qarr, qarr”,
 Yalançını
 Döydülər o ki var!
 O zamandan
 Tək gəzir
 Yalançı qarğa.
 Adı çıxıb yadından,
 Bu səs qalıb
 Adından:
 Qarr! Qarr!

Fasiller

Sehrli çarx

Bir çarxım var sehrli,
Fırlanır sirli-sirli.
Aylardan il düzəldir,
Salır hesaba bir-bir.

Çox illəri ötürdüm,
Bircəsini götürdüm.
Böldüm onu dörd yerə,
Düşdü fəsillər yerə.
Birincisi oldu –

Yaz

Dedi: – Çox yatmaq olmaz!
Günəş çıxdı buluddan,
Paltar geyindi oddan.
Qarı, buzu əritdi,
Soyuqlar köçdü, getdi.

Çağladı şələlələr,
Düzə çıxdı lələlər.
Həvəs gəldi bağlara,
Meşələrə, dağlara.

Çiçəklədi ağaclar,
Balaladı turaclar.
Bəzəndi Yaz bayramı!
Gözəllər xonça tutdu,
Ellər dərdi unutdu.

Toxum səpdik, cücərdi,
Tarlaları becərdik.
Göyərdi, qalxdı ləklər,
Qızardı çiyələklər.

Gəldi bağlardan nübar,
Alça, giləs, gilənar.
Gülə-gülə getdi may
Taxta çıxdı qızıl

Yay

– Məmləkətdə, – dedi, – mən
Hökmdaram bu gündən.
Günəşdəndir qüdrətim,
Yığa bilsəniz əgər,
Sizindir var-dövlətim.

Nur yağdı göydən yerə,
Qaynadıq birdən-birə.
Aran köçdü yaylağa,
Çıxdı sürülər dağa.

Qızılı zəmilərdən
Anbarlara axdı dən.
Barını verdi bağlar,
Sovqat göndərdi dağlar.

Yay özü çox tökdü tər,
Bizə: – Dincəlin! – dedi,
Dağlara gəlin! – dedi.

Çimdik çayda, dənizdə,
Şən günlər əlimizdə.

Gəzdik, yürüşə çıxdıq,
Qayıdanda darıxdıq.

Yalvarırdı elə bil,
Çaylar, göllər, dənizlər.
“Bizləri unutmayın!” –
Deyirdi kimsəsizlər.

Taxtından düşürdü Yay.
Çaxırdı ildırımlar,
Yanırdı sıldırımlar.

Birdən sərt külək əsdi,
Duman yolları kəsdi.
Hay düşdü: – Gəlir

Payız

Qaşqabaqlı, amansız!
Gələ-gələ deyir o:
– Qayğım çoxdur, vaxtım az.
Üç ay nədir mənimçün,
Yatsam, heç kəs oyatmaz.

Gərək çıxam dağlara,
Sürüləri endirəm.
Törpaq yatmaq istəyir,
Gərək onu dindirəm.

Əkəcəyim az deyil,
Tikəcəyim gözləmir.
Payız boşboğaz deyil!

Dedim: – Rəssamsan axı,
Öz rənglərin, təbin var.
Sirlərini aç bizə,
Sənin öz məktəbin var.

Öyrət, nədir təbiət,
Gözəllik və məhəbbət?

Cavab çıxmadı ondan.
Gördüm, çəkilir duman.

Saralır göy ağaclar,
Bozarır göy yamaclar.
Payız gedişindədir,
Hər kəs öz işindədir.

Soyuyurdu havalar,
Uyuyurdu yuvalar.
Yenə duman, yenə çən...
Payız sağollaşırdı,
Baxırdı bizə gəndən.
Gəldi buz qılınclı

Qış

Saç-saqqalı ağarmış.
Pıçıldadı tez mənə:
– Gör nə gətirdim sənə?

Baxdım, ağarır hər yan,
Çaylar donur şaxtadan.
Yorğan örtüb ağappaq
Yuxuya getdi torpaq.

Qaçıb gizləndi quşlar –
Soyuqdan qorxmuşlar.
Hay saldım uşaqlara:
– Baxın bu yağan qara!
Çıxarın xizəkləri
Təpələlərə, dağlara!

Pıçıldadı Qış yenə:
– Görün nə verdim sizə!
Olmasa suyum, qarım,
Nə edəcək dostlarım?
Nə əkəcək onda Yaz,
Nə biçəcək onda Yay,

De, nə yığacaq Payız?
Dəftərinə bunu yaz!

Sizə qar gətirmişəm,
Dövlət, var gətirmişəm.
Yandırın ocaqları,
Qızdırın sobaları!

Vıyıldadı Qış baba,
Oldu bir qarış baba.
Qaçıb gizləndi bizdən,
Qar çıxdı əlimizdən...

Hələ də üşüyürdüm,
Çox qaçdım, çox yüyürdüm.
Qızışdım, tərlədim mən,
Gəlib sehrli çarxı
Yenidən hərlədim mən.

Çarx dolandı, gəldi Yaz.
Gülə-gülə, kefi saz.
Şəfəqlərə qoşuldum,
Nəğməli bir quş oldum.
Uçdum, uçdum göylərə,
Yenə qayıtdım yerə.

Bulaq

Donmuşdu bulaq,
Yatmışdı bulaq.
Elə bilirdim,
Batmışdı bulaq –
Çıxmırdı səsi.
Gün doğdu birdən,
Nəfəs aldı yer.
Oynadı bulaq,
Ona qulaq ver –
Gəlir nəğməsi:
“Mənə qış dedi:
– Gözlərini yum!
Mən yumdum, dondum.
Mənə yaz dedi:
– Gözlərini aç!
Tez ol, tez ol, qaç!
Qaçıram, indi,
Əriyib yuxum –
Dum-dum, dum-dum, dum”.

Bağça-bağ

Kimindir bu bağça-bağ?
Niyə töküb qaşqabaq?
Yaz səhəri açılır,
İndi Günəş doğacaq.

Ağaclar çiçək-çiçək,
Çiçəklər ləçək-ləçək.
Arılar gül ətrinə
İndi uçub gələcək.

Oyanır körpə quşlar,
Yuvada uyumuşlar.
Günəşə "Çıx, çıx!" deyir
Gecədən soyumuşlar.

– Kimindir bu bağça-bağ?
O saray, o çılçıraq!
– İndi uşaqlarındır,
Bağdakı sevincə bax!

Günəş qalxır dağlara,
Üz tutur uşaqlara.
Çağırır: – Gəlin, gəlin,
Doluşun bu bağlara!

– Salam Günəş, salam gün!
Salam! – deyir uşaqlar.
Nə yaxşı ki, bizimçün
Can yandıran Günəş var!

Kimdir o?

Kimdir o qoca?
Əlində əsa.
Yıxılır, durur,
Gedir harasa.

Əynində kürkü,
Dalında torba.
Hara yollanır
Bu qarda baba?

Buz bağlayıbdır
Saqqalı, bıığı.
Qıpqırmızıdır
Burnu, yanağı.

Torbasına o,
Doldurub sovqat:
Alma, portağal,
Paxlava, nabat,
Şəkərcörəyi,
Kişmiş, şokolad.

Baba yol gedir,
Qar çıxıb dizə.
Təzə ildə o
Tələsir bizə.

Ovçu

Hər yer ağappaq,
Yağır hələ qar.
Donur şaxtadan
Çılpaq ağaclar.
Quşlar gizlənib,
Üşüyür hava.
Gəzir ac pişik,
Çıxtıdır ova.

Lövələr

Havada şaxta,
Kəsir soyuqlar.
Qonub kollara
Qaratoyuqlar...

Sözler, mənalar

Gözlər

– Bilirsənmi göz nədir,
Bu balaca söz nədir?
Hə, gülürsən...
Demək, bilirsən.
De, görək!
– Adam gözü,
Heyvan gözü,
Quş gözü.
Baxmaq üçün,
Görmək üçün
Düzəldiblər bu sözü.
– Sonra bəs?
– Bilmirəm.
– Səhərin də gözü var,
Günəşlə bir açılar.
Gözlülərə göstərər
Hər şeyi.
Bulağın da,
Quyunun da gözü var.
Tutulsa, o quruyar,
Tamam kəsilər suyu,

Olar kor quyu.
Yəqin ki, sən
Görmüsən
Təkgözlü, ikigözlü,
Çoxgözlü pəncərələr.
Bu gözlərdən görünər
Bizim dağlar, dərələr.
Şkafın da,
Stolun da,
Mənzilin də gözü var.
Kimin belə sözü var?

Saç-saçaq

Qıvrım saçını
Daradı Nərgiz.
Öz saçı kimi
Qaradı Nərgiz.

Soruşdum ondan
“Saçaq” sözünü.
Balaca Nərgiz
Döydü gözünü.

Nənə şalını
Verdi Nərgizə:
– Saçağı burda
Gəl, göstər bizə.

Saçı oxşadı
Şalın saçağı.
Belə öyrətdi
Nənə uşağı.

İki top

I

Komandirin əmri gəldi,
Atıldı top.
Yer titrədi, göy titrədi:
– Gurr, gurr!!!

II

Tor üstündən atıldı top,
Tutuldu top.
– Nə durmusan, nə durmusan?!
Vur, vur!!!

Keçim

Keçim, ay keçim,
Süd ver, bir içim,
Bir qurtum,
Bir udum.
Ver, içim.

Tut

– Budağı tut,
Budağı tut!..
Budaq qaçdı,
Töküldü tut.

Buladı

Elşən girdi palçığa,
Üst-başını buladı.
Toplan görüb utandı,
Quyruğunu buladı.

Alma

– Sənə alımmı
Bazardan alma?
– Bağçamızda var,
Bazardan alma.

Kök

Azər ləki
Bağban tək
Suladı.
Balaca kök
Dedi: – Tök, tök!
İçdi, kefi oldu kök.
Balaca kök yekəldi,
Şişdi, şişdi, kökəldi.

Yazıq-yazıq

Gülşən baxır
Yazıq-yazıq:
– Kim eləyib dəftərimi
Cızıq-cızıq,
Yazıq-yazıq?

Əldən düşdü

Əlcək düşdü əldən,
İlişdi kola.
Əl axtardı onu,
Lap düşdü əldən.
Gördü yol üstündə
Kiçik kol üstündə.
Götürdü, geydi.
Baxdı sağa, sola,
Tez düşdü yola.

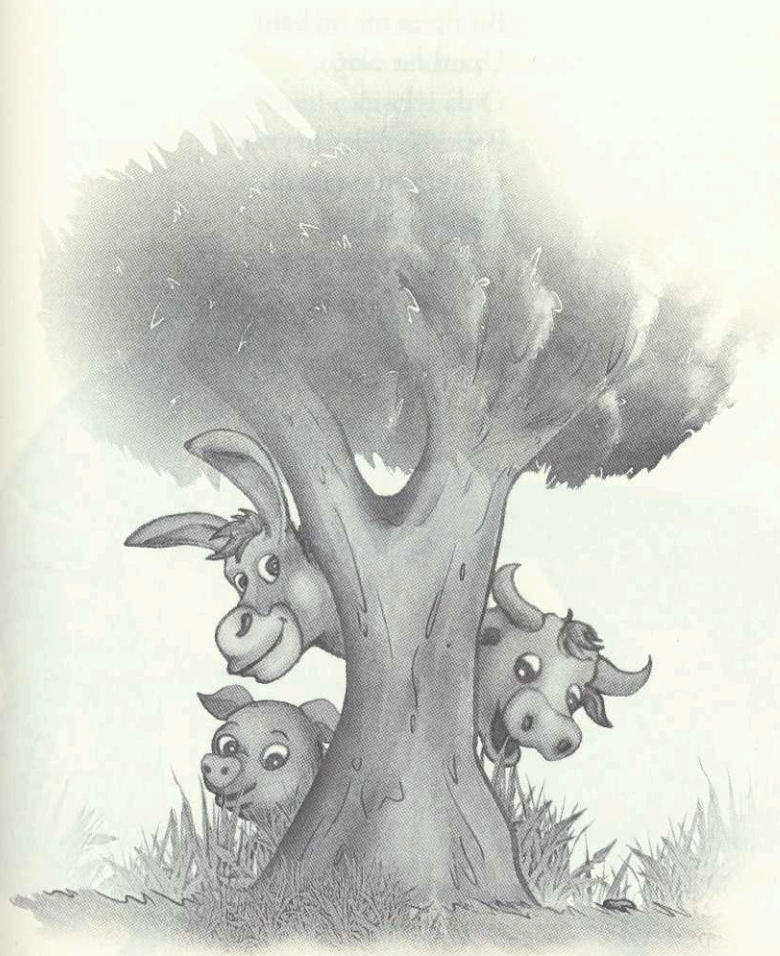
Ləçək

Nigar qara saçına
Ləçək bağladı.
O, balaca olsa da,
Qəşəng bağladı.
Evdən bağa gələndə
Birdən ləçək sürüşdü.
Bir qızılgül kolunun
Üstünə düşdü.
İlişdi ləçək,
Tikanlar ondan
Yarışdı bərk-bərk.
Kiçik Nigar gülə-gülə
Belə dedi qızılgülə:
– Qızılgülüm, ver ləçəyi,
Ləçəyimi ver.
Axı sənin var ləçəyin,
Ləçəyimi ver.
Ləçəklərin qıpqırmızı,
Gəl incitmə kiçik qızı,
Ləçəyimi ver.

Əl-ələk

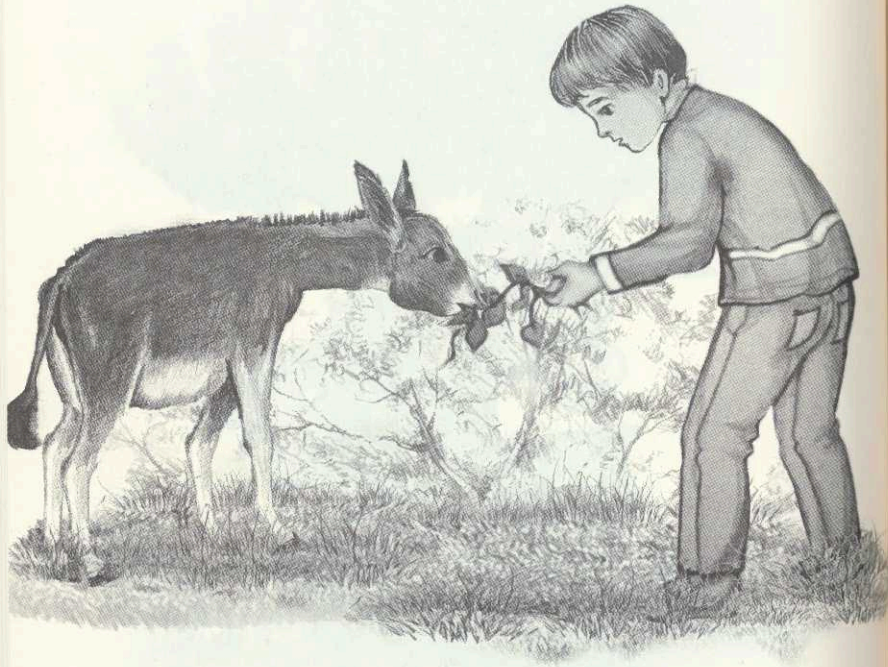
Əl üşüdü soyuqdan,
Dedi: "Paltarım hanı?"
Axtardılar hər yanı.
Biri şalvar gətirdi,
Əl tulladı bir yana.
Biri göstərdi pencək,
Əl hirslı baxdı ona.
Gəldi corab, şərf, papaq,
Əlin acığı tutdu.
– Özün de, hardan tapaq?
Əl yamanca deyindi,
Əlcəyi yerdə görcək,
Tez götürüb geyindi.

Təmsillər

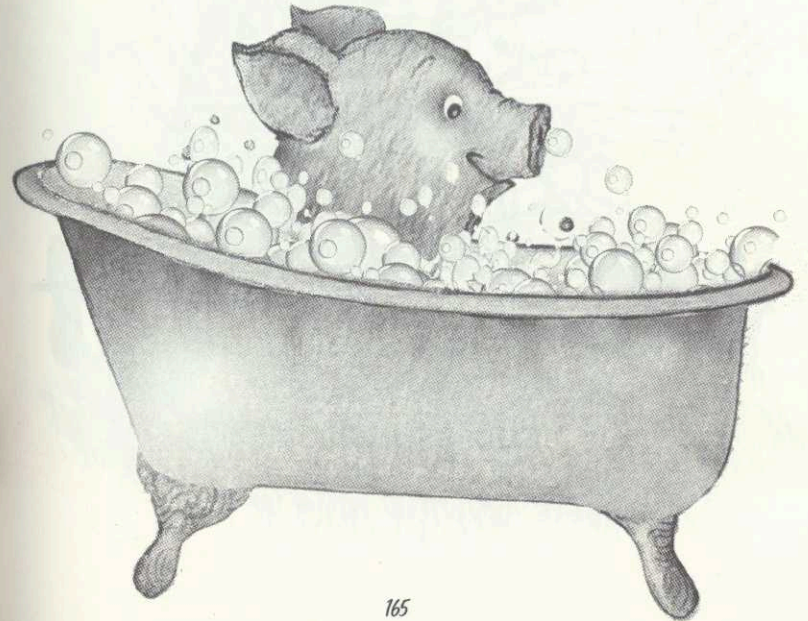
Ulaq

Bir dəstə tər reyhanı
Uzadılar ulağa,
O da iyləsin.
Bərk döydülər heyvanı,
Çünki yedi reyhanı.
Yazıq neyləsin?

Donuz

Yekə bir donuzu
çimdirirdilər,
Ninni çala-çala
dindirirdilər.
Əziyyət olurdu
donuz yazığa,
Çimən kimi qaçıb
girirdi zığa.

Öküüz

Kəndxuda qoydular öküzü,
Mallara bu oldu ilk sözü:
– Mən sizə etmərəm yamanlıq,
Amma ki... mənimdir samanlıq!

Nəğmələr

Sərçə

Səhər-səhər bağçada
Bir sərçə dən yeyirdi.
Hərdən baxıb üzümə,
“Cik-cik, cik-cik” deyirdi.

O yedi, doydı, qaçdı,
Birdən itdi gözümdən.
Bəs o balaca sərçə
Hara getdi gözümdən?

Çox çağırdım, gəlmədi,
Tutdu ağlamaq məni.
Birdən kolun dalından
Uçan gördüm sərçəni.

O uçdu, uçdu, uçdu,
Qondu yaşıl budağa.
Ha çağırdım, gəlmədi,
Uçub getdi uzağa.

Can nənəm

Qucağında, nənə, sən
Layla dedin mənə sən.
Mənim mehriban nənəm,
Əziz nənəm, can nənəm!

Böyümüşəm, nənə, mən,
Qoy tutum əllərinizdən.
Mənim mehriban nənəm,
Əziz nənəm, can nənəm!

Mən kiməm

(Nəğmə-oyun)

Bilirsiniz mən kiməm?
Balaca bir həkiməm.

Trubkanı qulağıma,
Bax beləcə taxaram.
Xəstələrə, bax beləcə,
Bax beləcə baxaram.

Mən balaca bağbanam,
Siz tanıyan bağdanam.

Ağacları cərgə-cərgə,
Bax beləcə əkərəm.
Suyunu mən, bax beləcə,
Bax beləcə tökərəm.

Bilirsiniz nəçiyəm?
Mən Xəzərdə neftçiyəm.

Qara nefti göy sulardan
Bax beləcə çəkərəm.

Gəmilərə, bax beləcə,
Bax beləcə tökərəm.

Yaxşı bir dərziyəm mən,
Hər iş gəlir əlimdən.

Uşaqların paltarını
Bax beləcə tikərəm.
Ütüsünü, bax beləcə,
Bax beləcə çəkərəm.

Bilin, mən də xarratam,
Öyrədir məni atam.

Taxtaları bir-birinə
Bax beləcə vuraram.
Evləri mən, bax beləcə,
Bax beləcə quraram.

Çoxdur mənim hörmətim,
Tapın, nədir sənətim?

Qatarımı axşam, səhər,
Bax beləcə sürərəm.
Yol üstündə duran olsa,
Ucadan fit verərəm.

Biz altıca qardaşımız,
Altı dostuq, yoldaşımız.

Oxuyuruq, bax beləcə,
İşləməyi sevirik.
Tənbəllərə qoşulmuruq,
Biz əməyi sevirik.

Gözəl vətən

Oxuyuruq, nəğməmiz
Uzaqlara yayılsın.
Səsimizdən hər tərəf
Tez yuxudan ayılsın.

Gözəl vətən, can vətən,
Bizə mehriban vətən.

Qarlıdır, vüqarlıdır
Papağı şiş dağların.
Barlıdır, baharlıdır
Tarlaların, bağların.

Gözəl vətən, can vətən,
Qoynu gülüstan vətən.

Sən xoşbəxt böyüdürsən
Bizi hər gün, hər saat.
Daim ucalaq deyə
Bizə verirsen qanad.

Gözəl vətən, can vətən,
Hər gün ucalan vətən.

Gəl, bahar

Gözəl bahar,
Gözəl bahar!
Darıxırıq,
Tez gəl, bahar!

Çətir-çətir
Güllər gətir.
Otaqlara
Dolsun ətir.

Sənsən əziz,
Şən nəğməmiz.
Gözləyirik
Yolunu biz.

Gözəl bahar,
Tez gəl, bahar!
Bağçamızda
Dincəl, bahar!

Bip-bipin nəğməsi

Uçdu göylərə
Bizim peykimiz.
Söylədi yerə:
– Yol gedirik biz.
Bip-bip, bip-bip;
Göylər min rəngdir,
Burda ulduzlar
Gör nə qəşəngdir.

Günəşdən, Aydan
Salam var sizə.
Nəğmə deyirəm,
Uşaqlar, sizə.
Bip-bip, bip-bip;
Dərindir göylər,
Burda hər ulduz
Min nağıl söylər.

Uçuram Marsa,
Arxamca baxın.
Ulduzlar mənə
Yaxındır, yaxın.

Bip-bip, bip-bip;
Gözləyin bir az,
Görüşərik biz.
Darıxmaq olmaz!

Bizim həyat

Bizim həyətdə
Çoxlu uşaq var.
Bir-birini
Çox sevirlər onlar.
Böyük meydandır
Bizim həyat.
Qaynar qazandır
Bizim həyat.

Bax, bax, nə gözəldir
Bizim həyat.
Gəl, bax, nə gözəldir
Bizim həyat!

Uca evləri
Nə göyçəkdir.
Onun dörd yanı
Gül-çiçəkdir.
Gömgöy dənizdir
Bizim həyat.
Hər vaxt təmizdir
Bizim həyat.

Bax, bax, nə gözəldir
Bizim həyat.
Gəl, bax, nə gözəldir
Bizim həyat!

Dərsdən, bağçadan
Gələndə biz,
Gülür, oynayır
Həyatımız.
Qoşur nəğmələr
Bizim həyat.
Hər gün, hər səhər
Bizim həyat.

Bax, bax, nə gözəldir
Bizim həyat.
Gəl, bax, nə gözəldir
Bizim həyat!

Tütəyim

Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Quzularım mələşsin.
Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Çəpişlərim güləşsin.

Qara gözlü tütəyim,
Şirin sözlü tütəyim.

Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Çoban babam oyansın.
Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Kəndim, obam oyansın.

Qara gözlü tütəyim,
Şirin sözlü tütəyim.

Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Səsin getsin uzağa.
Tütəyim, çal, tütəyim, çal,
Ellər gəlsin yaylağa.

Qara gözlü tütəyim,
Şirin sözlü tütəyim.

Tənbəl

Doğdu Günəş.
Səhər-səhər,
İşə çıxdı
Bütün şəhər.
Dirsəklənib
Qalxdı tənbəl,
Baxdı tənbəl-tənbəl.

Dedi: – Mənə
Çörək verin.
Axı acam,
Yemək verin.

Yedi, yatdı,
Yatdı, yedi.
Yenə yatdı tənbəl.

– Milçəkləri
Qovun, yatım.
Yuxum gəlir,
Qoyun yatım.

Dərsi, işi
Atdı tənbel,
Yatdı tənbel-tənbel.

Quşlar gəlib
Dimdiklədi.
Uşaqlar bərk
Çimdiklədi.
Oyanmadı,
Yatdı tənbel,
İşlər oldu əngəl.

Jaylalar

Analar, balalar, laylalar

Hər anaya
öz balası,
Hər balaya
öz laylası.
Gecələrin yuxusu var,
Gecələrin qoxusu var.
Gecələri oyaq qalır,
Layla çalır
Analar.
Hər biri öz dilində.
Nə deyir laylasında
Ana maral, ana fil –
nə deyir?
Nə deyir laylasında
Ana qartal, ana şir?
Dovşanların anaları,
İnsanların anaları –
nə deyir?

Turacın laylası

Turaca bax, turaca bax,
Dalınca bir ovçu düşüb,
Onu görsə, vuracaq.

Kola girdi ana turac,
Dedi: – Tez ol, mənə yol aç,
mənə yol aç!
Dalımca bir ovçu gəlir,
Məni görsə, vuracaq.

Turac qaçdı koldan-kola,
Meşəlikdə gözdən itdi.
Çox axtardı ovçu onu,
Gün batanda çıxıb getdi.

Qara çadır qurdu meşə,
Ulduzları bircə-bircə
Bu çadırdan asdı gecə.

Yüvasına gəldi turac,
Balaları gözləyirdi
yuxusuz, ac.

Cücələri yığdı ana
Qanadları altına,
Başladı laylasına:
– Yatın, yatın, cücələr,
Səs salmayın gecələr.
Kəsin cikkiltinizi,
Tapar tülkülər sizi.
Əgər sizi güdsələr,
Bircə-bircə tutsalar,
Tükünüzü didsələr,
Onda mən neylərəm bəs?
Bizim bu meşəlikdə
Gəlməz köməyə heç kəs.
Tez yatın, salmayın səs.

Qurbağanın laylası

Gölməçədən qırağa
Çıxdı ana qurbağa.
Ulduzlara vurdu göz,
Qırıldıtdı neçə söz.
Yatanları oyatdı,
Yekəəğiz balası
Birdən yadına düşdü.
Özünü suya atdı,
Çox keçmədi, qayıtdı.
Gölməçə qırağında
Laylasını yaratdı:
– İtdi çömçə quyruğun,
İndi nədir buyruğun?
Sən tez böyü, mənə çat,
Yuxun gəlir, tez ol, yat.
Vğa, vğa,
Vğa, vğa.

Yat, mənim ağa balam,
Körpəm, qurbağa balam.
Ye, ağzın yekə olsun,

Boyun bir tikə olsun.
Vğa, vğa,
Vğa, vğa.

Səsin tutsun gölümü,
Yaxın qoyma ölümü.
Baş vur lile, gir zığa,
Tut, ye çoxlu mığmığa.
Vğa, vğa,
Vğa, vğa.

Delfinin laylası

Ov edib gedirdi
Balıqçı qayığı.
Dalınca düşmüşdü
Bir köpəkbalığı.
Sən demə, delfinlər
Güdürmüş bayaqdan.
Qovdular uzağa
Balığı qayıqdan.
Qayıdıb getdilər
Hərəsi bir yana.
Qaldılar o yerdə
Bir bala, bir ana.
Qayığın yanında
Görəndə delfini,
Qayıqçı tez onun
Soruşdu kefini.
Bu delfin elə bil
Qayığı qucurdu,
Sevincdən quş kimi
Az qala, uçurdu.
Bir dəcəl uşaqtək

Qururdu min oyun,
Qayıqla, az qala,
Olurdu qol-boyun.
Bir yerdə üzdülər
Qaranlıq düşüncə.
Laylası bu oldu
Delfinin o gecə:
– A mənim ilkin balam,
Balaca delfin balam.
Göy sular yerin olsun,
Yat, yuxun şirin olsun,
Delfin balam, yat!

Qaçma ora-bura sən,
Tez düşərsən tora sən.
Ağıllı ol, can balam,
Göyçək, mehriban balam,
Delfin balam, yat!

Kirpinin laylası

Gedirdi ana kirpi
bulağa,
Yatmamış əl-üzünü
yumağa.
Yarpaqlar xışıldadı
meşədə,
İki göz işıldadı
meşədə.
Titrədi kirpi, düşdü
qorxuya,
Balası getməmişdi
yuxuya.
Qayıtdı ana kirpi
evinə,
Yaladı balasının
burnunu,
Söylədi bunu:
– Meşədə səs var,
Gəzir canavar.
Səsin gəlməsin,
Yat, kirpiciyim,
Yat, körpəciyim.

İynələrin çox,
Hərəsi bir ox.
Kim sənə dəysə,
Gözünə batsın.
Balam tez yatsın.
Yat, kirpiciyim,
Yat, körpəciyim.

Canavarın laylası

Yuvasına qayıtdı canavar,
Qan iyini alanda
Mırıldandı balalar.
Gətirdiyi quzunu
Körpələrə yedirdi.
Oynaşdılar,
Dalaşdılar,
Boğuşdular,
Yorulub yatmışdılar balalar.
Laylasına başladı canavar:
– Yat, mənim küçük balam,
Tez böyü, küçük balam.
Qulaqların, gözlərin,
Dişlərin iti olsun.
Quzunun əti olsun yediyin.
Kimi görsən, parçala,
Böyü, canavar bala.
Parçala, parçala, parçala.
Uu-uu...
Uu-uu...

Anamın laylası

– Bəs mənim laylam, ana?!
– Öz laylan var sənin də.
A qadan alım,
Yadımdan çıxıb.
Bir azca dayan,
Yadıma salım.
İşiq gəldi elə bil
Ananın gözlərinə.
Bir az da yuxu qatdı
Yuxulu sözlərinə.
Deməsə də, laylasının yaşını,
Qucaqladı balasının başını.
Oxudu:
– Layla dedim balama,
İl keçə, ay dolana.
Balam gedə yuxuya,
Başına Ay dolana.

Yat, ulduz balam,
Qorxusuz balam.

Ceyran körpə ahuya
Laylasını oxuya.

Canavarın balası
Çoxdan gedib yuxuya.

Yat, qoçaq balam,
Yat, oyaq balam.

Sayıram gecələri,
Təkləri, bircələri.
Sən də yat, çoxdan yatıb
Turacın cücələri.

Yat, göyçək balam,
Mənim tək balam.

Qurdlar, quşlar yatıblar,
Yuxuya bal qatıblar.
Qurbağanın gölünə
Elə bil daş atıblar.

Sən də yat, balam,
Şokolad balam.

– Yoruldunmu?
– Yox, yox, ana!
Qurban olum laylana!

Yenə söylə!
– Çaylar dolu su gəlsin,
Elin arzusu gəlsin.
Layla dedim balama,
Yatsın, yuxusu gəlsin.

Yat, dincəl, balam,
A dəcəl balam.

Yerini saldım rahat,
Qoçaq, zirək balam, yat.
Yuxun ətirli olsun,
Mənim çiçək balam, yat.

Yat, körpə quzum,
Şəkərim, duzum,
yat!

Nağıllar aləmində

Nağılqabağı

Bu nağıl
Nənələrin, babaların
Nəvələrə danışdığı
Nağıllardan biridir.

Siz də baba olanda,
Siz də nənə olanda,
Nəvələrə danışın.

Bu nağıl nağıl deyil,
Yumru-yumru,
Şirin-şirin
Noğullardan biridir.

Dadlıdır, yeməlidir,
Noğul verin nağılçıya,
Nağılını deməlidir.

Getdin, gördün...

Acmışdı bir canavar,
Gördü ki, gəlir quzu,
Var balaca buynuzu.
Canavar dedi:
– Tez gəl,
Tez gəl, səni yeyim mən!
Quzu dedi:
– Tələsmə,
Sözüm var, qoy deyim mən.
– Tez ol, de!
– İstiot səp, duz səp əvvəl,
Dadlı olsun, sonra ye.
– İstiot hanı, duz hanı?
– Qoy gedim, gətirim mən.
– Yaxşı, tez get, tez də gəl!
Gətir istiotu, duzu...
Getdi, gəlmədi quzu.

Canavar acmışdı çox,
Yeməyə də heç nə yox.
Gördü ki, gəlir camış.

Sevinib dedi:

– Tez gəl!

Tez gəl, səni yeyim mən,

Acam, acam səhərdən.

Camış dedi:

– Tələsmə,

Palçıqdır üstüm, başım.

Gedim, yuyunum, gəlím.

– Yaxşı, tez get, tez də gəl,

Üstünü təmizlə, gəl!

Getdi, gəlmədi camış,

Üstü palçığa batmış.

Canavar ac qaldı, ac,

Gəzdi dərə, dağ, yamac.

Gördü, gəlir köhlən at,

Kefi qalxdı o saat.

Canavar baxdı, baxdı,

Ağzının suyu axdı.

Sevinib dedi:

– Tez gəl!

Tez gəl, səni yeyim mən,

Acam, acam səhərdən.

Bərk kişnədi köhlən at:

– Ye, canın olsun rahat.

Amma deyim, sən də bil,

Dalda, sağ ayağında

Bağlanıb kağız-barat.

Bax, gör, kimdir yediyin,

Kimdir yediyin bu at?

– Göstər! – dedi canavar, –

Görüm kağızda nə var?

At yaman qoçaq atdı,

At yaman tərək atdı.

Canavar qalxdı yerdən,

Fırlandı, fırlandı hey,

Göydən yerə düşdü key.

Zingildədi, uladı,

Quyruğunu yaladı.

Gedib çıxdı tərəyə,

Söylədi öz-özünə,

Başına döyə-döyə:

– Getdin, gördün quzu,

Ye, qalsın buynuzu.

Neynirsən istiotu, duzu?!

Getdin, gördün camış,

Ye, ordaca domuş.

Nə olsun ki, üstü batmış?!

Getdin, gördün at,
Ye, ordaca yat.
Nəyə gərək kağız-barat?!

Təpə dalından
Pusurdu çoban.
Vurdu çomağı
Qurdun başından.

Dovşanın evi

Biri vardı, biri yoxdu,
Bir dovşan, bir tülkü vardı.
İkisi də qonşu idi,
Bir meşədə yaşayardı.
İkisi də ev tikmişdi:
Tülkü – buzdan,
Dovşan – duzdan.
Yox, yox, çaşdım,
Dovşan – ağac qabığından.

Yaz gəldi, gün düşdü yerə,
Əridi qar, əridi buz.
Tülkü ovdan qayıdanda
Gördü, qalıb evsiz, yurdsuz.
Qaçıb gəldi dovşangilə,
O, axıtdı göz yaşını
Gilə-gilə.
– Tülkü lələ,
Nə var belə?
Nə olub ki, ağlayırsan?
Bu nə gündür, sən düşmüşən?

Niyə belə büzüşmüşsən?
– Əridi buz, uçdu evim,
Qaldım yurdsuz, yoxdur kefim.
Yer olsaydı evinizdə,
Gecələrdim bu gün sizdə.
– Tülkü lələ, ağlama heç,
Gəl evimə, içəri keç.
Yerini sal,
Yanımda qal.
Səhər olsun, köməkləşək,
Bir ev tikək sənə qəşəng.
İstəyinə çatdı tülkü,
Dovşangildə yatdı tülkü.
Səhər durdu,
Dovşana bir təpik vurdu:
– Tez ol, dovşan,
Nə yatmısan?
Tez ol, çıx get!
Evi tərək et!
Ev mənimdir!
Dovşan durdu,
Gözlərini ovuşdurdu:
– Tü-tü, tü-tü, tülkü lələ...
– Danışırsan, dovşan, hələ?

Tez ol, tez ol, çıx evimdən,
Yoxsa səni yeyərəm mən!

Durdu dovşan,
Ağlayaraq
Çıxdı evdən,
Düşdü yola.
Qabağına bir it çıxdı,
– Ham, ham, dovşan!
Nə var belə,
Ağlayırsan?
– Eh, necə mən ağlamayım?
Dərdim çoxdur.
Mənim ağac qabığından
Evim vardı... İndi yoxdur.
Tülkününkü buzdan idi,
Gün əritdi.
Gəlib məndən yer istədi
Bir gecəlik, xahiş etdi.
Yer verdim mən.
Durdu səhər,
Qovdu məni öz evimdən.
Ağlamayım?
– Yox, ağlama,

Tez ol, gedək!
Mən eləyəm
Sənə kömək...

Düşdülər yola.
Evi görəndə
Ah çəkdi dovşan.
Burdu boynunu,
Baxdı kənardan.
Peçin üstünə
Çıxmışdı tülkü.
Parıldayırdı
Əynində kürkü.
İt onu gördü,
Ucadan hüddü:
– Ham, ham! Tülkü,
Çıx bu evdən,
Dovşanıdır!
Tülkü peçin üstündən
Dişlərini qıcadı.
Gözlərini bərəltədi,
Dedi:
– Durun orda, gəlirəm,
Nə etməyi bilirəm.
Qaçmayın haa!

İt qorxdı, qaçdı,
Dovşan yenə ağladı.
Düşdü yola,
Döndü sola.
Qabağına ayı çıxdı.
Ayı onu saxladı:
– Dovşan, nə var,
Belə zar-zar
Ağlayırsan?
– Eh, necə mən ağlamayım?
Dərdim çoxdur.
Mənim ağac qabığından
Evim vardı... İndi yoxdur.
Tülkününkü buzdan idi,
Gün əritdi.
Gəlib məndən yer istədi
Bir gecəlik, xahiş etdi.
Yer verdim mən.
Durdu səhər,
Qovdu məni öz evimdən.
Ağlamayım?
– Yox, ağlama,
Tez ol, gedək!
Mən eləyəm

Sənə kömək.
– Yox, ayı qardaş,
Nəyə gərək dava-dalaş?
Daha gecdir.
İt istədi qovsun onu,
Qova bilmədi.
Sən də qova bilməzsən,
Tülkü biddir.
– Yox, qovaram,
Qovaram mən!

Evə yaxın gəldilər.
Ayı böyüdü bərkdən:
– Tez ol, tülkü,
Çıx bu evdən,
Dovşanıdır!
Tülkü peçin üstündən
Dişlərini qıcadı.
Gözlərini bərəltədi,
Dedi:
– Durun orda, gəlirəm,
Nə etməyi bilirəm.
Qaçmayın haa!

Ayı qorxdı, qaçdı,
Dovşan yenə ağladı.
Düşdü yola,
Döndü sola,
Qabağına öküz çıxdı.
Öküz onu saxladı:
– Dovşan, nə var
Belə zar-zar
Ağlayırsan?
– Eh, necə mən ağlamayım?
Dərdim çoxdur.
Mənim ağac qabığından
Evim vardı... İndi yoxdur.
Tülkününkü buzdan idi,
Gün əritdi.
Gəlib məndən yer istədi
Bir gecəlik, xahiş etdi.
Yer verdim mən.
Durdu səhər,
Qovdu məni öz evimdən.
Ağlamayım?
– Yox, ağlama,
Tez ol, gedək!
Mən elərim

Sənə kömək.
– Yox, öküz qardaş,
Nəyə gərək
Dava-dalaş?
Daha gecdir.
İt istədi qovsun onu,
Qova bilmədi.
Ayı gəldi qovsun onu,
Qova bilmədi.
Tülkü bicdir,
Sən də qova bilməzsən.
– Yox, qovaram,
Qovaram mən!
Evə yaxın gəldilər.
Öküz böyüdü bərkdən:
– Tez ol, tülkü,
Çıx bu evdən,
Dovşanıdır!
Tülkü peçin üstündən
Dişlərini qıcadı.
Gözlərini bərəlti,
Dedi:
– Durun orda, gəlirəm,

Nə etməyi bilirəm,
Qaçmayın haa!
Öküz qorxdı, qaçdı.
Gözündən yaş axa-axa,
Öz evinə baxa-baxa
Dovşan yenə
Düşdü yola.
Dovşan yenə
Döndü sola.
Qabağına xoruz çıxdı,
Çiyində dəryaz,
Kefi saz.
– Quq-qulu-qu!
Dovşan, nədir bu?
Niyə belə
Ağlayırsan?
– Eh, necə mən ağlamayım?
Dərdim çoxdur.
Mənim ağac qabığından
Evim vardı... İndi yoxdur.
Tülkününkü buzdan idi,
Gün əritdi.
Gəlib məndən yer istədi
Bir gecəlik, xahiş etdi.

Yer verdim mən.
Durdu səhər,
Qovdu məni öz evimdən.
Ağlamayım?
– Yox, ağlama,
Tez ol, gedək!
Mən elərim
Sənə kömək.
– Yox, xoruz qardaş,
Nəyə gərək dava-dalaş?
Daha gecdir.
İt istədi qovsun onu,
Qova bilmədi.
Ayı gəldi, qovsun onu,
Qova bilmədi.
Öküz gəldi, qovsun onu,
Qova bilmədi.
Tülkü bicdir,
Sən də qova bilməzsən.
– Yox, qovaram,
Gedək!

Tülkü uzanmışdı
Özündən çox razı.
Xoruz yaxın gəldi –

Çiyində dəryazı.
Qanad çaldı yaman,
Aman-aman-aman.
Ayağını döydü,
Haray saldı yaman:
– Quq-qulu-qu!
Çiyində dəryazım,
Var bircə arzum.
Tutum tülkünü,
Cırım kürkünü.
Tülkü, tez ol, düş,
Bu evdən sürüş!
Ev dovşanıdır!
Tülkü bunu eşitcək
Yığışdırdı özünü.
Kəkələdi,
Belə dedi:
– Qoy geyi-nim çəkmə-mi...
Xoruz yenə banladı,
Tülkünü yamanladı:
– Quq-qulu-qu!
Çiyində dəryazım,
Var bircə arzum.
Tutum tülkünü,
Cırım kürkünü.

Tülkü, tez ol, düş,
 Bu evdən sürüş!
 Ev dovşanıdır!
 Güclə dilləndi tülkü,
 Yaman qorxurdu çünki:
 – Qoy ge-yi-nim kür-kümü...
 Xoruz üçüncü dəfə
 Qanad çaldı, banladı,
 Tülkünü yamanladı:
 – Quq-qulu-qu!
 Çiyimdə dəryazım,
 Var bircə arzum.
 Tutum tülkünü,
 Cırım kürkünü.
 Tülkü, tez ol, düş,
 Bu evdən sürüş!
 Tülkü qorxa-qorxa
 Qaçdı çölə sarı.
 Xoruz dəryaz ilə
 Onu böldü yarı.

Xoruzla o dovşan
 Dost olublar yaman.
 Yaşayırlar orda
 Elə həmin vaxtdan.

Pişik və sərçə

I

Bərk acmışdı
 Bıqlı pişik.
 Qoymamışdı
 Yırtıq, deşik.
 Axtarmışdı
 Həyət-həyət,
 Tapmamışdı
 Bir tikə ət.

II

Kiçik sərçə
 Səhər tezdən,
 Göy bağçada
 Gəzirdi dən.
 Xəbərsizdi
 Yazıq cik-cik,
 Nə bilsin ki,
 Bir ac pişik
 Ov dalınca
 Gəlib bura.
 Sala bilər
 Onu tora.

III

Pişik gördü
 Körpə quşu,
 Getdi başdan
 Ağlı, huşu.
 Fikirləşdi:
 “Yeyəcəyəm.
 Mən pişiyəm,
 Yoxsa nəyəm?!”
 Bıqlarına
 Çəkdi tumar,
 Baxdı quşa
 Xumar-xumar.
 Yavaş-yavaş
 Yatdı yerə,
 Birdən durdu,
 Döndü şirə.
 Quşcuğazı
 Tutdu pişik.
 Cikkildədi
 Yazıq cik-cik:
 – Mən bu evin
 Sərçəsiyəm.
 Anamın da

Bircəsiyəm.
 Məni yemə!
 – Yeyəcəyəm,
 Elə demə!
 – A xan pişik!
 Məstan pişik!
 Tələsmə gəl,
 Dayan, pişik!
 Bir sözüm var,
 Deyəm gərək.
 – Tez ol, səni
 Yeyəm gərək!
 – A xan pişik,
 Məstan pişik.
 Sözlərimə
 İnan, pişik!
 Sən ağasan,
 Var hörmətin.
 Qanacağın,
 Mərifətin.
 Özün düşün,
 Bir de mənə,
 Yaraşarmı
 Bu iş sənə?

Yumayıbsan
Əl-üzünü,
Rüsvay etmə
Gəl özünü.
Əvvəl yuyun
Mərifətlə,
Sonra məni
Ye ləzzətlə.

IV

Məstan pişik
Utandı lap.
Quşcuğaza
İnandı lap.
Sərçəni tez
Qoydu yerə...
Quş yox oldu
Birdən-birə.
Baş-gözünə
Döydü pişik.
Öz-özünü
Söydü pişik...
O zamandan
Bilir hamı

Pişiklərdə
Bu qaydanı:
Əvvəl yeyər,
Doyar pişik.
Sonra əl-üz
Yuyar pişik.

Boz sərçə ilə boz siçanın dostluğunu

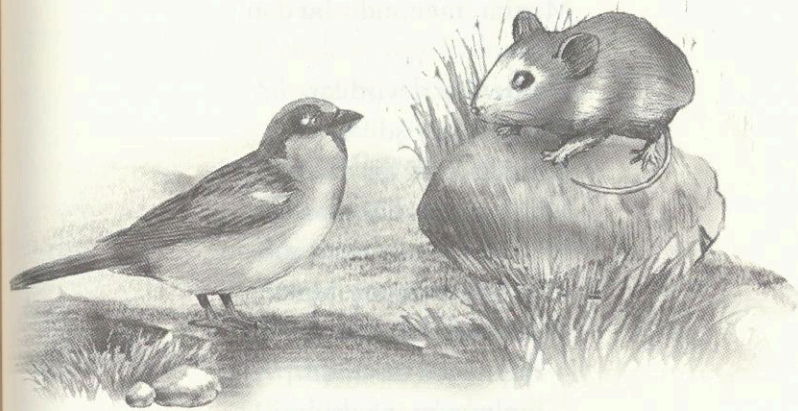
Bir sərçəylə bir siçan
Dost olmuşdular yaman.
Görənlər danışırdı
Onların dostluğundan.

İkisi də boz, kiçik,
İkisi də civ-ci-cik.
İkisi də mehriban,
Qorxduqları – boz pişik.

Oxuyardı bu sərçə
Səhər-axşam “çə-çə-çə”.
Güləşərdi siçanla
Olardılar heç-heçə.

İkisi də pəhləvan,
İkisi də mehriban.
Hər yerdə deyirdilər
Onların dostluğundan.

Bir gün arpa səpdilər,
Cücərdi, qalxdı gömgöy.
Yetişdi, şərt kəsdilər:
– Qoy mən biçim, sən də döy!
Zəmi dərhal biçildi,
Üstündə and içildi:
– Döyülsün, bələk yarı,
Tez dolduraq anbarı.

Sərçə – qanadlarıyla,
Siçan – ayaqlarıyla,
Arpanı böldülər tən,
Artıq qaldı bircə dən.

Siçan dedi: – Dən mənim!
Sərçə dedi: – Yox, mənim!
Arpanı mən biçmişəm,
Zoqquldayır bədənim.

Siçan çıxdı özündən:
– Arpanı döymüşəm mən!
Ağrıyır sümüklərim.
Mənim, mənimdir bu dən!

Dostlar lap dəyişdilər,
Bir həftə dəyişdilər.
Bölmək üçün bir dəni
Məhkəməyə düşdülər.

– İşə kim baxacaq, kim?
– Görəsən, kimdir hakim?
– Yəqin, çox insaflıdır.
– Tanımıram, nə deyim?!

Hakim – yekə bir ayı,
Ədalətdə yox tayı.
Baxır bütün işlərə
Təmənnəsiz, havayı.

Sərçə boynunu bükdü,
Siçan göz yaşı tökdü.
Qulaq asdıqca hakim,
Gözünə yuxu çökdü.
Xoruldadı, dayandı,
Dik atıldı, oyandı.

Dedi: – Gərək baxam mən,
Görəm, necədir o dən.
Gedək, vaxtım azdır, az!
Şikayət bu cür olmaz!

Ordan düşdülər yola:
Hakim arabasında,
Boz siçan qaça-qaça,
Boz sərçə uça-uça.
Təngnəfəs çatdılar
Arpa yığılan yerə.
Gəldilər: Gərək hakim

Özü arpanı görə,
Özü hökmünü verə...

Bəli, arpa nə arpa!
Ağappaq, iki topa,
İki qalaq, tərəcik!
Qalıbdır ortalıqda
Bircə dən, bircə arpa.
Ətrafında dolanır,
Civildəyir boz siçan,
Qışqırır sərçə: – Cik-cik,
Heç geri qalmır ondan.

Hakim də boş durmayıb,
Fikrə gedibdir yaman.
Yumulubdur gözləri,
Ayılmayır yuxudan.
Yaxın getməyir heç kim,
Diksinər yoxsa hakim!

Keçdi üç gün, üç gecə,
Yatmadılar bircə an
Nə siçan, nə də sərçə.
Gözlədilər səbirsiz

Ədalətin hökmünü.
Unutmaq olarmı heç
Hakim ayılan günü?

İş başlandı səhərdən,
Səbəbkarı bircə dən!
Ayı gözlüyü taxdı,
Tərs-tərs siçana baxdı.
Donquldandı sərçəyə,
İstədi nəşə deyə.
Dinmədi, susdu xeyli,
Gözünə sataşdı dən,
Dərhal çıxdı özündən.

– Məni yordunuz yaman,
Qoymadınız dincəlim,
Bir az özümə gəlim.
Çox ağrıdır mənimçün
Eşitdiyim şikayət.
Çox düşündüm, daşındım,
Belə deyir ədalət:
Sizinkidir bax bu dən!
Yarı bölün onu tən!
Budur sizin haqqınız:

Hərənizə yarım dən!
Deyin, razı qaldınız
Mənim ədalətimdən?!

Civildədi boz siçan,
Sərçə elədi "cik-cik".
Ayı çıxaran hökmün
Gerisini eşitdik:

– Yubanmayın, tez durun,
Yerdə qalan arpanı
Arabama doldurun!
Bunlar da mənim haqqım!
Hımm, hımm!..
Ayı tökdü qaşqabaq,
Sərçə işini bildi,
Siçan geri çəkildi,
Ədalətdə gücə bax!

Biçilib-döyülmüşü
Dinməzcə-söyləməzcə
Arabaya yığdılar...
Cik-cik elədi sərçə,
Çox razı getdi hakim.

Onun ədalətindən
Xəbər tutmadı heç kim.

Deyirlər ki, o vaxtdan
Boz sərçəylə boz siçan
Gen qaçır bir-birindən.
Səbəbini bilmirik –
Dostum, nə sən, nə də mən.

Qonaqlıq

Bir gün kirpiyə
Rast gəldi çaqqal.
Sevindi yaman,
Tutdu hal-əhval:

– Necəsən, qardaş?
Görünmürsən heç.
Biz tərəflərə
Gəlirsən gec-gec.

Səni hər dəfə
Axtarır gözüm.
Amma sən məni...
Bilirsən özün.

Soruşmursan heç,
Ölmüşəm, sağam?
Axı mən sənə
Arxa-dayağam.

Xəbər verməyə
Gedirdim sizə.

Sabah qonaqsan,
Tezdən gəl bizə.

Olacaq hökmən
Oxuyub-çalan.
Bir sən, bir də mən,
Yemək bol, kalan.

Qurbağanı da
Çağırdım qonaq.
Gəlib bizimçün
Quruldayacaq.

Gəlməsən əgər,
Küsəcəyəm, haa!
Kəsəcəyəm, bil,
Dostluğu daha!

Kirpi özünü
İtirdi tamam:
“Nə vaxtdan buna
Qardaş olmuşam?”

Dostluq eyləmək
İstəyir, yəqin.

Yaxa qurtarmaq
Çətindir, çətin!”

Kirpi dəvəti
Eylədi qəbul.
“Gələrəm”, – dedi, –
– “Gələrəm, sağ ol!”

Qonaqlıq idi
Səhər meşədə.
Çaqqal yaşayan
Xəlvət guşədə.

Qonaqlığın
Əvvəliydi.
Qonaqlıq çox
Gülməliydi.
Hər kəs burda
Öz yerini
Bilməliydi...

Qulaq batırdı
Zurna səsindən.

Cırcıramayla
Ağcaqanadın
Zümzüməsindən.

Ağacdələm də
Gəlmişdi ora.
Çalırdı yaman
Dumbul, nağara.

Mızıldayırdı
Xanəndə milçək.
Rəqs eləyirdi
Torda hörümçək.
İri nimçədə
Qoyulmuşdu bal.
Hərdən bığaltı
Gülürdü çaqqal.

Süfrəni salan
Ac qarışqalar
Göz-göz eləyib
Bal yeyirdilər.

Yanaşib hərdən
Cırcıramaya –

– Zurnanı bərkdən
Çal! – deyirdilər.

Bir az kənardə
Yalayrdılar
Caynaqlarını,
Yerə yapışan
Ayaqlarını.

Baxıb məclisə
Sayırdı çaqqal
Qonaqlarını.

Çəkmirdi baldan
Gözünü milçək.
Çaşırdı tez-tez
Sözünü milçək.

Dözmürdü çaqqal,
Hirsliydi yaman:
– Hanı bəs kirpi?
Hanı bəs ilan?
Hamıdan qabaq
O gəlməliydi.

Göründü kirpi,
Çox gülməliydi:
Tikanlarında
Gətirmişdi pay.
Ağ-ağ almalar,
Dalında bir tay.

Görmürdü kirpi
Burnuna qonmuş
Əli nizəli
Ağcaqanadı.

Yekə qarnını
Verib qabağa
Baxırdı ona –
Ağcaqanada
Mat-mat qurbağa.

Buyurdu çaqqal
Damağında bal:
– Başlayın! – dedi, –
Əziz qonaqlar!
Baxın, süfrədə
Hər cür yemək var.

Çalın, oynayın,
Danışın, deyin!
Siz mənim canım,
Doyunca yeyin!

Bu vaxt qapıda
Göründü ilan.
Süzdü məclisi,
Tez verdi elan:
– Getmişdim çörək
Gətirim sizə...
Nə eyləyim ki,
Məclisinizə
Gəldim əliboş.

– Xoş gəlmisən, xoş!
Söylə, nə olub?

– Çörəkləri də,
Çörəkçini də,
Xörək paylayan
Xörəkçini də
Yeyib...
– Kim yeyib?

– Yeyib kirpilər.
Hırslandı kirpi,
Qızardı burnu:
– Kim deyir bunu?
Yalandır, yalan!

Çığırdı çaqqal:
– Yalan danışmaz,
Düz deyir ilan!

Qızıxdı hamı,
Düşdü deyişmə.
Başladı dərhal
Əsl qonaqlıq,
Əsl yeyişmə.

Qonaqlığın
Ortasıydı.
Burda hər kəs
İstəyinə
Çatasıydı...

Balın üstünə
Uçanda milçək,

Havada tutdu
Onu qurbağa
Mahir ovçutək.
Ötürdü dərhal...
Milçək neyləsin,
Günahkardı bal.

İstədi qaçsın
Zur-zur zurnaçı.
Tora ilişdi
Birdən dal qıçı.
Hörümçək gəlib
Başladı rəqsə.
Cırcıramayla
Durdu baş-başa,
Nəfəs-nəfəsə.

Sonra sarıdı
Ovunu bərk-bərk.
Ləzzətlə yedi,
Yedi hörümçək.

Nağaraçı quş,
Güdüdü onu.

Yaxşı bilirdi
Kim olduğunu.

Yaxına gəldi,
Bir az dikəldi.
Dimdik vuran tək
İtdi hörümçək.

Mız-mız milçəyi,
Ağcaqanadı
Tutub yemişdi
Qur-qur qurbağa.
Narahat idi,
Baxırdı sola,
Baxırdı sağa.
Hazırlayırdı
Quruldamağa.

Birdən gözüne
Göründü ilan.
Özünü dartıb
Ona baxırdı,
Baxırdı yaman.
Elə bil onu
Çağırırdı: – Gəl!

Gəl, gir ağzıma,
Qarnımda dincəl!

Yazıq qurbağa
Yaxına gəldi.
İlana bircə
Söz deyə bildi:
– Qur-r!

İlanda idi
Kirpinin gözü.
Yadında idi
Çaqqalın sözü:
“Düz deyir ilan!
Düz deyir ilan!”

İlan qurquru
Ötürdüyü vaxt
Kirpi də onu
Yeyirdi rahat.

Düşdü ikicə
Damlə göz yaşı.
Qaldı süfrədə
İlanın başı.

Ağacdələne
Əmr etdi çaqqal:
– Çal, nağaraçı,
Oynayıram, çal!

Ağacdələn hey
Nağara vurdu.
Oynadı çaqqal,
Özünü yordu,
Gəlib oturdu.

Ağacdələne
Tökdü şirin dil.
Elə bil ki, o,
Heç çaqqal deyil:

– Bilsən, nə qədər
Gözləmişəm mən.
Ay ağacdələn,
Nağara çalan,
Canımı alan,
Bilsən, nə qədər!
Demirəm sənə
Bu sözü hədə.

Qaldırdı çaqqal
Ovunu yerdən.
İti dişləri
Ağardı birdən.
Ağacdələni
Boğdu bir anda...
Kefi kök idi
Süfrə dalından
Qalxıb duranda.

Qonaqlığın
Lap axırı –
Uğuruydu.
Süfrədəki
Bal nimçəsi
Qup-quruydu.

Kirpi dinməzcə
Ayağa qalxdı,
“Dostuna” baxdı:
– Sağ ol, a çaqqal!
Daha gedim mən,
Di salamat qal.
Çaqqal kirpinin
Kəsdı yolunu,

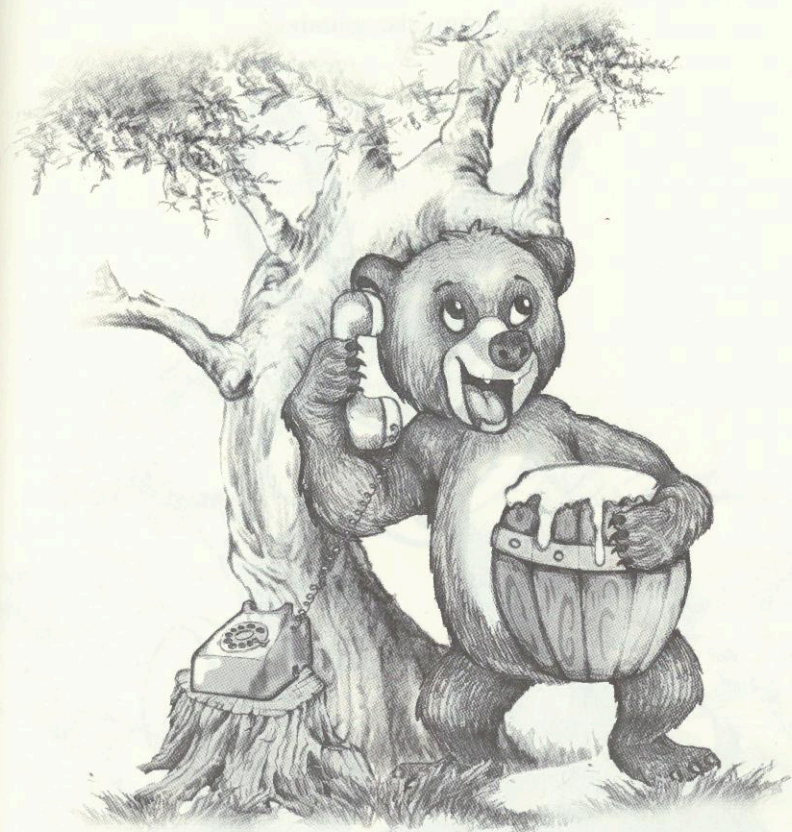
Saxladı onu:
– Hara gedirsən?
Sözüm var hələ,
Tələsmə belə.
İndi də, dostum,
Növbə sənindir.
Bilmirsən məgər,
Ətin mənimdir?!

Tikanlarını
Qaldırdı kirpi,
Yumuldu tezcə,
Qınına girdi.

Çox yumaladı
Kirpini çaqqal.
Tuta bilmədi
Ondan hal-əhval.

Yoruldu getdi.
Qonaqlığı da
Nağıla döndü,
Burada bitdi.

Zanglar

Dovşanın zəngi

– Kimdir danışan?
Kə-ləm?
İstəyirəm, sizə gələm.

Ayının zəngi

– Salam, dayı!
Tez gəl bizə.
Saxlamışam
Bal payı.
Hə, hə,
Meşədən
Gətirmişəm.
Ağacdən götürmüşəm.
Arılar?
Yox, xəbər tutmadılar!
Qoyma!.. Da-ay.
Va-ay! A-ay!..

Qoyunun zəngi

– Keçi bacı! Salam! Mə-ən!
Tanımadın səsim-də-ən?
Bilirsən, ay qız, nə var?!
Bizə gəldi canavar.
Yazıq yaman yalvardı,
Məni qonaq çağırdı.
Heç bilmirəm, nə edim,
Gedim, getməyim,
Gedim?

Dəvənin zəngi

Dəvə
Zəng elədi evə:
– Çağırın dovşanı,
Deyin, gedib gətirsin
Fildən yekə qazanı.
Su qızdırırsın,
Gəlirəm,
Çimdirdin məni.

Dovşan söhbəti eşitdi,
Dəvəgildən
O gedən getdi.
Heç tapan da olmadı.

Tülkünün zəngi

Zəng elədi çaqqala:
– Qanım qaradır, xala!
Oynayırdım mehribanca
Toyuqlarla, xoruzlarla.
Kirpi gəlib çıxdı ora,
Göz vurub mənə,
Sataşdı yenə.
Dedi: – Nə hiyləgərsən,
Ay şələquyruq!
Ordakı xoruz-toyuq
Qaqqıl-daşıb gülüşdü.
Pərt oldu bacın qızı,
Yamanca hala düşdü.

Pişiyin zəngi

– Yatdınımı, siçan bala?
Yo-o?
Çalımı sənə layla?
Yo-o?
Mi-yoo!

Xoruzun zəngi

– Tez xəbər verin!
Bilsin bütün heyvanlar –
Yorulub xoruz.
Daha banlamayacaq,
Səhər açılmayacaq
Onsuz!
Deyin, tez deyin,
Səhərin
Dərdinə qalsınlar.
Başlarına
Çarə qılsınlar!

Nənələr, nəvələr, babalar

Nənəm səməni qoydu

Nənəm səməni qoydu,
Yaz gəldi evimizə.
Ürəyimiz açıldı,
Saz çaldı babam bizə.
Nənəm səməni qoydu,
Buğda cücərdi, qalxdı.
Nimçədən kiçik zəmi
Yam-yaşıl bizə baxdı.
Nənəm səməni qoydu,
Ətri gəldi çörəyin.
Yada düşdü kəndimiz,
Dağa döndü ürəyim.
Nənəm səməni qoydu,
Elə bil evdə toydu.

Çayın o tayına keçirdi nənə

Tökülüşdük maşından
Çay qırağına tezdən.
Daşları yuya-yuya
Çay axır, suyu dizdən.

Yerimiz o taydadır,
Çırmanırıq keçməyə.
Samovarin çayını
O sahildə içməyə.

Hamı keçir. Bəs nənə?
Qorxur, yığılar suya...
Nəvənin qucağında
Nənə keçir o taya.

Nənə – od-ocaq nənə!
İndi – bir qucaq nənə!...

Qocalıbdır Bahar nənə

Qocalıbdır Bahar nənə,
Tək qalıbdır evdə yenə.
Toğrul gəlib görməyə.

Bahar nənə güclə gəzir,
Ağrılara güclə dözüür,
Toğrul durub köməyə.

– Bahar nənə,
Niyə belə qocalmısan?
Qocalma!

Gülür nənə:
– İndən belə qocalmaram.
Toğrul, qalma nigaran...

Axşam olur,
Yuxu gəzir otaqları.
Bircə-bircə qucağında
Aparır o, uşaqları.

Bahar nənə
Yenə evdə tək qalıbdır.

Bahar nənə gəzə bilmir,
Bahar nənə qocalıbdır.

Toğrul qaçır
Nənəsinin köməyinə.
İnanmır o, nənəsinin
“Qocalmaram” deməyinə.

Toğrul qaçır,
Külək ona çata bilməz.
Qoy oyansın ağ div özü,
O, Toğrulu tuta bilməz.

Qapı açıq,
Bahar nənə görür onu.
Uzaqlardan qaçıb gələn
Öz balaca Toğrulunu.

– Bahar nənə,
Al, gətirdim,
Yerə salma!
Sehrlidir bu alma!
Bax, gör necə qırmızıdır!
Tez ol, tez ye,
Qocalma!

- Ağrın alım,
Bir az dincəl.
Hanı alma?
Yaxın gəl...

Toğrul açır gözlərini:
Nə nənə var, nə alma.
Eşidirəm sözlərini:
- Bahar nənə, qocalma!

Bir tiki çörək

Gedir səhər-səhər
bağçaya Aytən,
Nənəsinin bərk-bərk
tutub əlindən.
Gah atılıb-düşür,
gah əylənir o,
Dəcəl uşaqlardan
gileylənir o.
Qız birdən dayanır,
donur yerində,
Qəm-qüssə görünür
şən gözlərində.
- Nənə, bax, çörəyi
atıblar yerə!..
Az qala yerindən
çıxır ürəyi,
Əyilib götürür,
öpür çörəyi,
Qoyur pəncərənin
önünə Aytən.

– Ac quşlar, pişiklər
tapıb yesinlər,
Eləmi, nənə?!
– Mən də istəyirəm,
“Sağ ol” desinlər,
Aytənim, sənə!

Deşik corab

Deşilib Nəzrinin corabı,
Çıxıbdır barmağı deşikdən.
Elə bil körpəcə uşağıdır,
Dayanıb boylanır beşikdən.

Corabı dəyişmək istəyir,
Çıxartmaq istəyir nənəsi.
Tutubdur Nəzrinin acığı,
Yaxına qoymayır heç kəsi:

– Qoy baxsın! – deyir o, – dəyməyin,
Pəncərə açıbdır özünə,
Mən ona baxıram, o mənə.
– Nə deyək Nəzrinin sözüne?!

Gül anası

Bir gün Turan babasıyla
Su verirdi güllərə.
Güllər tez-tez baş əyirdi
Suyu tökən əllərə.

Ətirlənib, çətirlənib
Gülüşürdü çiçəklər;
Göyərirdi göy yarpaqlar,
Qızarırdı ləçəklər.

– Mən güllərin anasıyam!
– Nədən bilim, ay Turan?
Bunu kimdən eşitmişən,
Kimdir bunu uyduran?

– Su verirəm güllərə mən,
Qoymuram ki, yanalar.
– Hə, bilirəm, körpələrə
Suyu verər analar...
Birdən güllər büzüşsələr,
Üşüsələr soyuqdan,

Neyləyərsən, ay Turan?
– Gətirərəm evimizə,
Öz yanımda saxlaram.
Üşüməzlər, büzüşməzlər,
Güllərimə baxaram.
Qoymaram ki, kəpənəklər
Güllərimi yeyələr.

– Bildim, Turan.
Gərək güllər dil açalar,
Sənə “ana” deyələr!

Qəribs dil

– Kim bilir bu dili?
Dilçilər gəlsin.
Hər yerdən dil bilən
Elçilər gəlsin.
Gəlsin köməyə,
Cavab deməyə.
Hardandır bu sözlər,
Hansı dildədir?
Hansı ölkədədir,
Hansı eldədir?
Pçi-pçi,
Txa-txa,
Btı-bda,
Ça-ça
Bi-bi,
Lyalya,
Uva,
Ama,
Çö...
Hər tərəfdən
Bilicilər axışdı.

Bilicilər
Evimizə yığışdı.
Biri dedi:
– Öhö, öhö!
Afrikada,
Zənzibarda
Bir tayfa var.
Danışdırsan,
Lap bu dildə
danışar.
Gözlərini döyə-döyə
Biri baxdı üzümə.
Elə bil ki,
İnanmırdı sözümə.
Sual verdi:
– Doğrudan siz
Bilmirsiniz
Kim danışır bu dildə?
– Doğrudan!
– Sakit, duzlu okeanın
Ortasında bir ada var.
Eşitmişəm mən özüm,
Bu dildə danışrlar
Orada yaşayanlar.
Bir başqası

Gözlüyünü silə-silə
Dedi belə:
– Qədimlərdə Midiyada
Yaşayarmış bir qəbilə,
Danışarmış lap bu dildə,
Elə belə!

Eskimoslar,
Papuaslar,
Şumerlər,
Cərlər,
Yaponlar,
Uyğurlar,
Finlər,
Çeçenlər,
Karaimlər,
Kimilər,
Kimilər düşdü yada.
Çox şey dedi bilicilər,
Dil-dil ötdü dilçilər.
Uzun çəkdi mübahisə,
Vermədi bir nəticə.
Nə edəsən, çıxıb getdi
Məlumatlı elçilər.
Sual qaldı cavabsız.

Birdən qarım açıldı.
Göy göz, balaca bir qız
Aşa-aşa sola, sağa,
Girdi otağa.
Ağzı-burnu
Bulaşmışdı qatığa.
– Nə yemisən,
Günay, belə?
– Txa-txa.
– Əlindəki nədir, qızım?
– Pçi-pçi.
– Bu nədir bəs?
– Btı-bda.
Azca qaldı yerə düşsün
Əlindəki yumurta.
Günay mənə dedi bir-bir:
Uva nədir,
Uva – heyva.
Ama nədir,
Ama – alma.
Lyalya – adam,
Lyalya – kukla,
Lyalya – uşaq,
Lyalya – şəkil.

Bibi – şəkil,
Bibi – kitab.

Paltarını göstərdi o,
Dedi: – Çiçi.
Peçenyeni verdi mənə:
– Baba, pçi.
“Sağ ol”, – dedim
Günaya mən –
“Sənsən əsl bilici!”

Hardan bilsin bilicilər,
Hardan bilsin dilçilər.
Qəribə dil bapbalaca
Bir adamın dilidir.
Demə, bu dil
Bizim evdə yaranıb.
Demə, Günay
Düzəldibdir özünə.
Bu dil baxır
Təkcə onun sözünə.

Qəribə dil belədir,
Yaradanın yaşı – bir.
İnanmasın inanmayan,
O ən böyük dilçidir!

Tuk-tuk, tak-tak!

(nağıl-səhnəcik)

Yatırdı Günəş
Dağlar dalında.
Quşlar yatırdı
Yuvalarında.
Yuxu görürdü
Göydə buludlar.
Torpaqdan tutub
Ağaclar, otlar
Yatışırdılar.

Bizim evdə də
Yatmışdı hamı.
Teymur baba da,
Leyla nənə də,
Turac nəvə də
Yatmışdı bərk-bərk.
Saat da yatıb
Yuxu görürdü.
Üstünə qonub
Yatmışdı milçək.

Birdən, qəfildən
Döyüldü qapı:
Tuk-tuk,
Tuk-tuk-tuk!

Oyandı baba,
Gəldi qapıya,
Soruşdu: – Kimsən?
Səs gəldi: – Mi-yo!
Mi-yo, mi-yo-yo!
Baba yavaşca
Qapını açdı.
Kimi gördü o?
(Pi-şi-yi!)

– Nə var, ay pişik?
Nə olub belə?
Qoymursan, yataq.

– Gəldim, Turacla
Biz siçan tutaq.

– Get, axmaq pişik!
Yatıbdır Turac.

Siçan tutmur o,
Burda durma, qaç!

Pişik getdi tez.
Baba qayıtdı,
Yerində yatdı.

Qapını yenə
Taqqıldatdılar:
Tak-tak,
Tak-tak-tak!
Taqqılıya bax!

Oyandı baba,
Qapıya gəldi.
Soruşdu: – Kimsən?
Tanıdı, bildi.
Qapı dalından
Səs gəldi: – Ham, ham!
Ham-ham-ham!
Baba qapını
Yavaşca açdı.
Kimi gördü o?
(İ-ti!)

– Nə olub, ay it?
Bu tezdən nə var,
Belə hürürsən?
Yatıb uşaqlar.

– Gəldim, Turacla
Çıxaq həyətə.
Qovaq pişiyi,
Hürək boz itə.

Get, dalaşqan it!
Get, otur sakit!
Yatıbdır Turac,
Burda durma, qaç!
İt yaman itdi,
Hürə-hürə getdi.
Baba qayıtdı,
Yerində yatdı.

Çox keçmədi ki,
Qapı döyüldü:
Tık-tık,
Tık-tık-tık!

Oyandı baba,
Qarıya gəldi.
Soruşdu: – Kimsən?
Dayan, açırıq.
Qarı dalından
Bir səs deyirdi:
– Məə, məə,
Məə, məə!

Baba qapını
Yavaşca açdı,
Salam verdi o.
Kimi gördü o?
(Qu-zu-nu!)

– Nə var, ay quzu,
Niyə qaçırtdın
Sən yuxumuzu?
– Gəldim, oyadım
Sizin Turacı.
Axı o mənim
Bacımdır, bacım.

Dursun, oynayaq,
Gedək çəmənə.

Ot versin mənə,
Su versin mənə.

– Yaxşı, ay quzu,
Gəl burda otur.
Bax səs eləmə,
Sus, sakitcə dur.
Turac yatıbdır,
Çaşib mələmə.
Dursun, oynayın,
Qaçın çəmənə,
Ot versin sənə.

Yorğundu baba,
İstədi, yatsın,
Yata bilmədi.
Gözlərinə heç
Yuxu gəlmədi.

Yenə qapını
Bərk-bərk döydülər:
Tak-tak,
Tak-tak-tak!

Baba acıqlı
Qarıya getdi.
Soruşdu: – Kimsən?
Kimsən, ay kimsən?!
Bir səs eşitdi:
– Quq-qu-lu qu-u!
Babanın tamam
Yuxusu qaçdı.
Yaxına gəldi,
Qapını açdı.
Kimi gördü o?
(Xo-ru-zu!)

– Nə var, ay xoruz,
Niyə salmısan
Sən haray, xoruz?

– Quq-qu-lu-qu-u!
Durun, səhərdir!
Gün minib ata,
Qızıl yəhərli.

Cücələr durub,
Yatmasın Turac.

Dən istəyirlər,
Onlar acdır, ac.
Quq-qu-lu-qu-u!

– Sağ ol, ay xoruz!
Daha banlama!
Bildik, səhərdir,
Bizi danlama!

“Quq-quq-quq” etdi,
Xoruz da getdi.

Bilmirdi, baba
Yatsın, yatmasın?
Qızı oyatsın,
Ya oyatmasın?

Bu vaxt qapını
Yenə döydülər:
Tak-tak,
Tak-tak-tak!

Baba soruşdu:
– Kimsən? – dedi o.

Cavab gəldi: – Moo,
Moo, moo, moo!
Baba sevindi,
Qapını açdı.
Kimi gördü o?
(İ-nə-yi!)

– Salam, ay inək!
Sən xoş gəlmisən!
Yenə Turaca
Süd gətirmisən?
Ay sağ ol, inək!

– Bəs hanı o, o?
Bəs Turac hanı?
Moo-moo.
Açılıb səhər,
Oyanıb hamı.
– Duracaq indi!

Turac oyandı,
Turac geyindi.
Teymur babaya
Sevincək dedi:

– Sabahın xeyir!
Öpdü quzunu,
Öpdü inəyi.
Qaçdı bulağa,
Turac doyunca
Yudu üzünü.

Gözləyirdilər
Onu cücələr.
Dən tökdü Turac,
Cücələr yedi.
Hamısı qıza
“Cip, cip, cip!” – dedi, –
Yəni “Çox sağ ol!”

Turac çağırdı
Sonra quzunu.
Verdi otunu,
Verdi suyunu,
Verdi duzunu.

Bu vaxt nənə gəldi
Bir əldə kökə,
Bir əldə fincan –
Kasadan yekə.

Çağırdı qızı:
– Turac, ay Turac!
Gəl iç bu südü,
Kökəni də ye.
Qalma, qızım, ac.

Ətirliydi süd,
Qızıl inəyin
Gətirdiyi süd.
Dadlıydı kökə –
Nənənin əli
Dəymişdi ona.
Buna görə də
Dadlıydı, bəlkə.
Turac nənəni
Qucaqladı bərk.
Öpdü doyunca,
İki söz dedi,
Dedi: – Can nənə!
Nənə də onu
Basdı bağına.
Baba da güldü,
Demədi heç nə.

Dağ

– Görürsənmi o dağı?
Necə də məğrur durub
Buludların dayağı!
– Qocadır, o, dağ deyil,
Arxasında yapıncı.
Fikrə gedib elə bil,
Başı ağappaq olub.
Əyilməyib, sınmayıb,
Babam dönüb dağ olub!

İnsan böyüyür

Çingiz coşqun
dənizimdir.
Çingiz,
Tengiz,
Dəniz...
Qədim bir ad.
Yada düşür qoca türklər,
İldırımından qanad taxıb
uçan bir at.
Moğolların
yenilməyənin sərkərdəsi,
Arxasında sellər kimi
axan ordu,
min-min elat.
Düşmənin kimi
axıb gələn,
İstəyəndə
qəzəbini boğa bilən,
Sakitləşən,
qohumlaşan
Çingizdi bu...

Çingiz – qazax,
Çingiz – qırğız,
Türkmən
və mən.
Çingiz – dəniz,
bizim Xəzər.
Dalğaları
Sahilinə sığmaz onun,
aşıb-daşar.
Torpağımı öpər mənim,
Torpağımla qucaqlaşar.
Çingiz mənim
Tələtömlü dənizimdir.
Şirin körpəm,
Oğul balam,
Əzizimdir
Çingiz mənim.

Babalar at bağışlayar nəvələrə

Bayram baba fikrə gedib
Masa dalında.
Öz-özünə nəsə deyir,
Danışır, yazır.

Ötən illər cığır salıb
Onun alnında.
Saçlarına qar ələnib,
Qış olub yazı.

– Baba, hələ yatmamısan?!
Sabahın xeyir.
– Niyə belə tez durmusan?
Nənən nə deyir?
– Nənəm yatıb rahat-rahat.
– Get, sən də yat!
– Yuxum qaçıb.
– Dalınca qaç!..
Xeyli gülür baba, nəvə,
Bir an sevinc dolur evə.

– Baba, sənin baban olub?
Bayram baba ciddiləşir:
– Olub babam.
Sən görmədin. Ölüb babam.
Məni lap çox istərdi o.
Bir gün mənə
Qəşəng bir at göstərdi o.
“Çapa bilsən, səninkidir!” –
Dedi mənə.
Mindim atı, çapıb getdim,
Qayıdanda
Hamı mənə alqışladı.
Babam o gün
Atı mənə bağışladı.

– Baba, sən də...
– Bağışlaram,
Tapa bilsəm.
Bağışlaram,
Baban kimi
Çapa bilsən.

Rəhim babam

– Salam, baba,
Çəkicini saxla, dur!
Xörəyini
Gətirmişəm, soyuyur.

Dincini al,
Bir az da mən işləyim.
Hanı çəkic,
Hanı mənim döşlüyüm?

Rəhim babam
Dəmirdəndir, dəmirdən.
Qapqaradır,
Rəngin alıb kömürdən.

Qaşlar qalın,
Gözlər odlu,
Üz çopur.
Çəkic vurcaq
Zindanından
Od qopur.

Barmaqları
Poladdandır elə bil.
Gödək boyu
Palıddandır elə bil.
Görən bilir,
Hər yumruğu çəkicdir.
Rəhim babam
Nəslimizə sevincdir.

İşsiz qalsa,
Qaşqabağı tökülər.
İş çox olsa,
Yuxusu da çəkilər.

Kəndlər gələr,
At nalladar babama.
Söhbətini
Yayarlar el-obama.

Hər tərəfdə
Dəmirçidən düşər söz.
Kürəsindən
Hər ocaqda qalar köz.

Çörək nədən olur

Qıvraq bir qocaydı
Daşdəmir baba.
Bədəni möhkəmdi
Daşdan, dəmirdən.
Onun bir sözünü
Yazdım kitaba.
Az-az danışardı,
Dinərdi hərdən.

Mahir bənnə idi,
Köçüb dünyadan.
Tikdiyi evlər var,
Durur Bakıda.
Yadigar qalıbdır
Daşlar bənnadan.
Ürəyi döyünür,
Vurur Bakıda.

Babasından deyir
Cavan müəllim:
– Çoxu üç-dörd yaşım
Olardı mənim.
Rahat buraxmırdı

Məni suallar.
Babamla ikimiz
Edirdik nahar.
Ağzımda çörəyin
Dadı, ləzzəti.
– Çörək nədən olur? –
Soruşdum ondan.
Babam: – Daşdan! – dedi.
İnandım qəti.
“Çörək daşdan olur!”
Qaldı yadımda.
Çoxlarına dedim
Bu həqiqəti.
Oldu inanan da,
İnanmayan da.

İllər uçub gedir,
Dəyişir həyat.
Qalıb qulağımda
Babamın səsi.
“Çörək daşdan olur!” –
Belədir, heyhat,
Həyatın bizlərə
Əbədi dərsi.

Müxtəlif məzmunlu şeyrlər

Ulduzlu adlar

Bahar
Üşüyürdü ayazdan.
Göz vurduqca ona
Ulduzlar,
Düşürdü yadına
Ondan ad istəyən
Balaca qızlar.
Görüşəndə deyəcəkdi:
– Sizə ad gətirmişəm
Ulduzlu, Aylı.
Zöhrə, Aygün, Ülkər.
Bəyənməsəniz əgər,
Deyim bir-bir,
Seçin siz:
Aynur, Ulduz, Aybəniz...
Xəyalında
Tapdığı adlar,
Səhərə yaxın
Yuxuya getdi Bahar.
Yatdı şirin-şirin,
Qucağında
Ətirli çiçəklərin.
Sönəndə

Dan ulduzu – Ülkər,
Baharın yanına
Qayıtdı şəfəqlər.
Üz-gözündən öpdülər,
Oyadılar Baharı yuxudan.

Mən də! Mən də!

– Biz gedirik
Səhər kəndə.
– Mən də! Mən də!
– Yox, getmirik
Daha kəndə.
– Mən də! Mən də!

– Yenə nə var,
Başlamısan?!
Gözlərini
Yaşlamısan?!
Bizdən bir söz
Eşidəndə
Zarıyırsan:
“Mən də! Mən də!”

– Ağaca çıxaq.
– Mən də! Mən də!
– Armud yığaq.
– Mən də! Mən də!
– Armud kal imiş.
– Mən də! Mən də!

Sərçəcik

Yuvadan çıxıb
Bala sərçəcik,
Baxdı ətrafa,
Elədi cık-cık.

Sevindiyindən
İçini çəkdi.
Nəyi gördüsə,
Dedi qəşəngdi.

Gah sağa aşdı,
Gah sola aşdı.
Günəşə baxdı,
Gözü qamaşdı.

Başını əydi,
Görəndə yeri,
Qorxdu quşcuğaz,
Çəkildi geri:

– Anam da gəlmir,
Gedib bayaqdan.

Su gətirəcək
Mənə bulaqdan.

Dözə bilmədi,
Darıxdı yaman.
Sərçəcik yenə
Çıxdı yuvadan.

Qanadlarına
Toxundu külək.
Elə bil dedi:
– Tez ol, uç görək!

Ürəkləndi quş,
Havaya qalxdı.
Həsərlə dönüb
Yuvaya baxdı.

Öz nəğməsini
Oxudu: “Cik-cik!”
Su axtarmağa
Getdi sərçəcik.

Siçan balası

– Niyə belə balacasan,
ay siçan?
– Qorxudan.
– Kimdən qorxursan belə?
– Pişikdən.
– Onda niyə çıxırsan
deşikdən?
Siçan baxdı pişiyə,
Qaçıb girdi deşiyə.

Quşqovan

Başında var
 Papağı –
 İri qazan
 Qapağı.
 Əynində
 Köhnə pencək,
 Əlində
 Yırtıq əlcək.
 Qarğaları,
 Sərçələri
 Qorxudur.
 Dəstələri,
 Təkcələri
 Qorxudur.
 Səhər-axşam
 Oyaqdır
 Quşqovan.
 Çox da ki,
 Təkayaqdır
 Quşqovan.

İki ovçu

Ova getdi iki qorxaq,
 Biri Çax-çux, biri Çax-çax.
 Tüfəngləri doldurdular,
 Göl qırağında durdular.
 Çaxmağı çəkdi Çax-çax,
 Tüfəng atıldı: pax-pax.
 Çax-çux düşdü qorxuya,
 Özünü atdı suya;
 Çıxdı, batdı, çıxdı, batdı,
 Çabaladı, əl-qol atdı:
 şap-şup,
 şap-şup.
 Çax-çax gəldi tap-tup,
 tap-tup.
 – Əlini ver, tutum səni,
 Çax-çux, Çax-çux!
 Cavab gəldi: – İstəmirəm!
 blux... blux...

Kəpənək

Uç, kəpənək,

Uç, kəpənək!

Görsə əgər,

Sərçə yeyər.

Uç!

Yoxdur dəni,

Gəzir səni.

Uç, kəpənək,

Gül üstə qon.

Çiçəyə dön,

O görməsin.

Uç!

Dəyirmançı və külək

Külək acmışdı çox,

Gəzirdi çörək.

Düşmüşdü düzlərə,

Tələsirdi bərk.

Çıxdı qabağına

Köhnə dəyirman.

Çörək istədi o,

Dəyirmançıdan.

Dəyirmançı dedi:

– Gəl, dən üyüdək.

Arvadım sənə də

Bişirsin çörək.

Bir yerdə işləyək,

Dayanmayaq boş.

Sən də öz gücünü,

Dəyirmanə qoş!

Külək acıqlandı,

Hırləndi yaman.

Az qaldı yerindən
Qopa dəyirman.

Qaldırdı tozanaq,
Sovurdu unu.
Qəzəblənib getdi,
Görmədik onu.

Keçdi bir neçə gün,
Olub peşman,
Külək yel atını
Qaytardı yoldan.

O vaxtdan quş kimi
Qanad gərəkək,
Qonub dəyirmanə
İşləyir külək.

Martın yeddizində

Çox qayğılı
Gəldi dərsdən,
Böyük qardaş –
Bizim Eldar.
Sözü vardı,
Tez çağırdı
Bacısını.
Divan üstə
Yanlarında
Qurdu bardaş,
Kiçik Azər,
Kiçik oğul,
Kiçik qardaş.
Eldar dedi:
– Sabah martın
Səkkizidir!
Anaların
Bayramıdır,
Bayramların
Əzizidir.
Gülzar dedi:

– Sabah biz də
Sevindirək
Anamızı!
Azər dedi:
– Axı bizik
Anamızın
Oğlu, qızı.
Eldar
Təzə albomuna
Şeir yazdı:
“Əziz ana”.
Gülnar
Əlvan kağızlardan
Çiçək kəsdi,
Çiçək бүkdü.
Hər birinə
Damcı-damcı
Ətir tökdü.
Atasının gətirdiyi
Şokoladı
Azər bala
Anasına
Pay saxladı.
Şərt qoydular

Eldar, Gülnar,
Bir də Azər:
Duracaqlar
Səhər-səhər,
Öpəcəklər
Ananı hey...
Öpəcəklər
O üzündən,
Bu üzündən.
Öpəcəklər
Sağ gözündən,
Sol gözündən.
Üç hədiyyə
Verəcəklər
Sabah ona.
Bayramını
Təbrik edib
Deyəcəklər:
– Sağ ol, sağ ol,
Əziz ana!
Şərt kəsdilər:
Deməsinlər
Sabahacan.
Tapıldı bir
Şərti pozan.

Azər oldu,
 Kiçik Azər –
 Sözdən qaçan:
 – Anam
 İşdən gələn kimi
 Deyəcəyəm.
 – Mən də səni
 Döyəcəyəm!
 – Mən də, mən də
 Döyəcəyəm!
 Axşam oldu,
 (Olmamışdı sabah hələ).
 Ana gəldi
 Çox sevincək,
 Gülə-gülə.
 Eldar durub
 Albomunu verdi ona.
 (Hələ sabah olmamışdı).
 Ana öpdü Eldarını.
 Gülnar qaçıb
 Çiçəkləri verdi ona.
 (Hələ sabah olmamışdı).
 Ana öpdü Gülnarını.
 – Bəs Azərim,
 Bəs gözlərim

Hanı mənim?
 Niyə Azər geri qalıb?
 Azər gəldi yavaş-yavaş,
 Üzündə göz yaşlarının
 Yeri qalıb.
 Ana bildi, bildi, nə var,
 Bildi, niyə bir gün qabaq
 Təbrik edir anasını
 Eldar, Gülnar.
 Ana gəlib
 Azərinə baxdı, baxdı.
 O üzündən,
 Bu üzündən,
 Sağ gözündən,
 Sol gözündən
 Gildir-gildir
 Yaşlar axdı.
 Azər gəldi,
 Anasını qucaqladı.
 Ona verdi
 Saxladığı şokoladı.
 Öpdü, öpdü
 O üzündən, bu üzündən.
 Anasının
 Sağ gözündən, sol gözündən.

Tanış olun

– Tanış olun bu qızla,
Dörd yaşı var Aytənin.
Kiçik dostumdur mənim.
– Mənim!
– Mənim!
– Mənim də!
Bildim, mənim dostlarım
Dostudur Aytənin də.
Mehriban qızıdır Aytən,
Baxıb görür hər şeyi
Qara, zeytun gözləri.
Axtarır, tapır dili
Şirin-şəkər sözləri.
Kim köməyə çağırırsa,
Eşidir qulaqları.
Tez aparır Aytəni
Oraya ayaqları.

Üç alça

Yırğalana-yırğalana
Gəlir Xeyir.
Doldurubdur ciblərini,
Alça yeyir.
– Mən də, mən də oynayıram!
– Gəl oynayaq!
– Yox, qoymayaq!
– Al, sən də ye!
Götür, götür!
Bax, bu, sənin,
Bu da sənin.
– Qızışdırın tez oyunu!
Xeyir qaçsın, tutaq onu!
Xeyir qaçır,
Şalvarını çəkə-çəkə.
Xeyir qaçır
Alçaları tökə-tökə.
– Vay, alçalar dağıldı!!!
Cır alçalar
Bircə-bircə yığıldı.
– Oynamıram, oynamıram,

İndi də qoy mən tutum,
Siz qaçın.
Hamı qaçır, qovur Xeyir.
Daş ilişir ayağına,
Üzü üstə yerə dəyir.
Uşaqlar tez
Qaldırırlar onu yerdən.
Alçaları dağılıbdır,
Dizinə qan sağılıbdır.
Şalvarını çəkə-çəkə,
Göz yaşını tökə-tökə
Xeyir deyir:
– Oynamıram,
Qanatdınız qılçamı.
Oynamıram, oynamıram,
Verin mənəim alçamı!
Tez verin!

Nə səsdir bu?..

Nə səsdir bu?
Yenə pozdu
Ağacların sükutunu:
Tak-ta-ra-ra.

Kimdir belə təbil calan,
Bu soyuqda səs-küy salan:
Tak-ta-ra-ra,
Tak-ta-ra-ra.

Axtarıram o dəcəli,
Dinc dayanmır yenə əli.
Vurur... durur,
Durur... vurur:
Tak-ta-ra-ra,
Tak-ta-ra-ra!

A-ha!
Gördüm!
Tapdım daha!
Ağacdələni!

Darıxıbdır,
Yoxdur, yəqin, gedib-gələn.
Çağırır o, adamları
Təbilini vura-vura:
– Gəlin bura!
Tak-ta-ra-ra,
Tak-ta-ra-ra!

Balaca kəndirbaz

Açılıb səhər,
Dirilib meşə.
Canlılar yenə
Başlayıb işə.

Deyən indicə
Oyanıb dələ.
Durub ağacda
Yuyunur hələ.

Qurtardı, qaçır,
Tələsir yaman.
Kəndirbaz tutur
Tez-tez budaqdan.

Atılır dələ,
Uçur havada.
Balalar, yəqin,
Acdır yuvada.

Yemək axtarır
Balaca dələ.
Qaçır ağacdan
Ağaca dələ.

Təpəgöz elçi gəldi...

Bir div vardı, əcaib,
Təpəsində bircə göz.
Qorxardı hamı ondan,
Danışmazdı bircə söz.

Günlərin bir günündə
Elçi gəldi Təpəgöz
Bir qarının yanına.
And içdi öz canına,
Tez-tez döydü gözünü,
Açıb dedi sözünü:
– Sarayım dağ başında,
Göyün yeddi qatında!
Qarı heyrətə gəldi:
– Göyün yeddi qatında?
– Hə, hə!
Xəzinəm yüz arşında,
Yeddi qıfıl altında!
– Yeddi qıfıl altında?
– Çoxlu dövlətim, pulum,
Çoxlu nökrərim, qulum!

– Yox, canım?
– Hə, hə!
Anbar-anbar taxılım,
Çoxlu sürüm, naxırım!
Hə, hə!
İlxı-ılxı atım var,
Məmləkətdə adım var!
– Məmləkətdə adın var?
– Var! Təpəgözdür adım!
Ver, qızını aparım,
Olsun mənim arvadım!

Udqundu yazıq qarı,
Titrədi dodaqları.
Gözlərini zillədi
Təpəgözün gözünə...
İnanmadı Təpəgöz
Qarının bu sözünə:
– Tək gözünü ver mənə,
Qızımı verim sənə!

Mişar

Tapdım
Usta Yaşarı,
Aldı ələ
Mişarı.
Əmr elədi
Yüzdüşə,
Dişlər
Başladı işə.
Ağacdən
Kəpək axdı,
Elə bil
İpək axdı.
Mişar
Gördü işini,
Sonra
Sildi dişini.
Ağac
Döndü taxtaya.
Yığıldı
Taya-taya.

Rəndə

Taxtaya bax,
Kələ-kötür.
Tez rəndəni
Ələ götür.
Taxta küsməsin,
Tumarla onu,
Hamarla onu.
Ağarsın üzü,
Qurtarsın sözü!

Kəlbətin

Nə çətindir,
Nə çətindir,
Nə çətin!
Mismar çıxmır,
Bərk yapışıb
Taxtadan.
Harda qaldı,
Niyə gəlmir
Kəlbətin?!

Çəkil

Dayanmadı dinc
Dəmirbaş çəkil.
Ağır başını
Mismara vurdu:
Tuq, tuq, tuq!
Dəmir mismarı
Divara vurdu:
Tuq, tuq, tuq!
Dayan, dəmirbaş!
Kənara çəkil,
Asılsın şəkil!

Atalar sözləri

Atalardan nəsihətdir bu sözlər¹

Həqiqi dostu tanı:
Üzə deyir nöqsanı.

Quş üçün qızıl qəfəs
Yenə məhbəsdir, məhbəs.

Pişiklərlə siçanlar
Bircə gün dost olsalar,
Boş qalar anbar.

Bir güllə bahar,
Bir daşla divar
olmaz.

¹ Bu bölümdəki nümunələr atalar sözləri və məsəllərdən bəhrələnmə yolu ilə yaradılmışdır.

Uşaqlara kar eləməz
Şaxta, qış.
Tez üşüdər uşaqları
Buz baxış.

Uzaq gəzin xəbərçidən,
Böhtan atar dosta da.
Gözlərini qırpa-qırpa
Xor baxar o, ustada.

İtin şəkəridir
Boşqabı yalar.
Açgözlük insanı
Hörmətdən salar.

Harda görübsən,
Dostum, yada sal,

Bir yerdə gəzsin
Pələnglə maral?

Ağacında meyvə görmək istəsən,
Qoru üstündəki çiçəkləri sən.

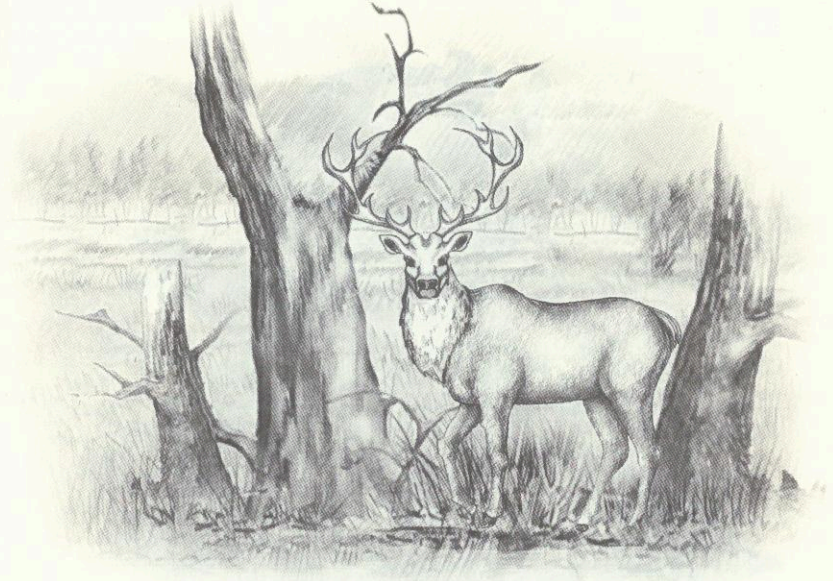
Qonşunun evi

Birisi eşitdi ki,
Yanır qonşunun evi.
Vecinə də almadı,
Yanmır ki, onun evi!
Evinə od keçəndə
Başladı çığırmağa,
Köməyə çağırmağa.

Açgöz

Açgöz yedi şişincə,
Nə gördüsə, götürdü,
Diri-diri ötürdü.
Qarnı doldu,
 oldu tox,
Qarnı doydu,
 gözü yox.
Gözü dedi:
– Doyma, ye!
Qurtaracaq,
Qoyma, ye!
Qarnı partlayan saat
Gözü yumuldu rahat.

Yanıltmaclar

Cücülər

Cücüləri cücələrə
Tapşırdılar cücülər.
Cücüləri bircə-bircə
Aşırdılar cücələr.

Keçilər

Keçilər köçürdülər,
Küçədən keçirdilər.
Küçük qaçdı küçəyə,
Keçilərin kiçiyi
Keçi dedi küçüyə,
Hamı güldü keçiyə.

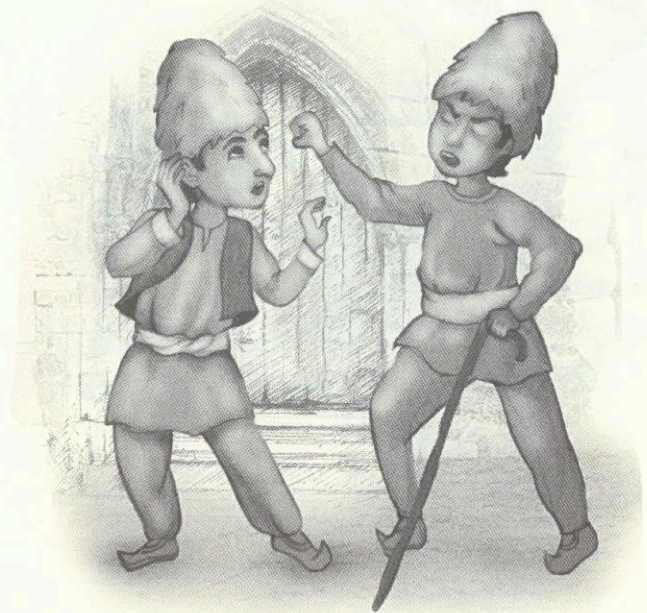
Tülküniün kürkü

Tülküniün kürkü söküldü,
Kürküniün tükü töküldü.

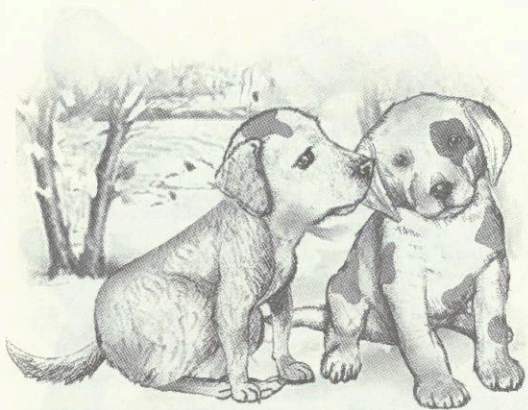
Kosa

Gedirdi kar kosa, kor kosa,
Dolaşdı kor kosa kol-kosa.
Dalaşdı kor kosa, kar kosa.

Alabaş

Alabaşın başı ala,
qaşı qara.
Qarabaşın qaşı ala
başı qara.

Ağacdələn

Ağacdələn ağacı dəldi
Ağaca gələndən.
Dələnin də acığı gəldi
Ağacdələndən.

Kükü

Kükü yedim iki bükü,
Yedim iki bükü kükü.

Qarğa vs qarğı

Qarğa qırdı qarğını,
Qırğı gördü qarğanı.
Qırğı tutdu qarğıdan,
Qarğa qaçdı qırğıdan.
Qovdu qırğı,
Sındı qarğı.
Uçdu qarğa,
Qarr, qarr.

Yemişlər

Yemişləri yemişdilər,
Yeyə-yeyə demişdilər:
Yeyilməmiş yetişməmiş yemişlər,
Yetişmişdi yeyilməmiş yemişlər.

Tapmacalar

Tapmalar

Gəldi qoyun sürüsü,
Göy üzünü бүürsün.

(Buludlar)

Balacayam, sarıyam,
Deməyin ki, darıyam.
Sizə çörək oluram,
Zəmilərin barıyam.

(Buğda)

Balaca bir quşam mən,
Ağaca qonmuşam mən.
Hər tərəfə qar yağıb,
Soyuqdan donmuşam mən.
Yem gəzirəm, cik-cirik,
Görməsin məstan pişik.

(Səre)

Uca-uca evlərə
Pilləkənsiz çıxıram.
Günəşi damcı-damcı
Salxımlara yığırım.
Rəngləyirəm ağ, qara,
Verirəm uşaqlara.

(Uzun)

Görənlər bilir,
Götürdüyüm yük
Həmişə olur
Özümdən böyük.

Torpaqda dərin
Yuvam var sərin.
Özüm çalışqan,
Adım?..

(Qarısqal)

Görən deyər, cansızam,
Mən qansoran qansızam.

Gölməçələr məskənim,
Tapın, hansı vız-vızam?

(Ağcaqanad)

Xortumu var, fil deyil,
Ömrü heç bir il deyil.
Qanadları zərifdir,
Rəngi də çil-çil deyil.
Sevdiyi gül-çiçəkdir,
Peşəsi işləməkdir.
Ona qonaq getsəniz,
Bilin, evi pətəkdir.

(Arı)

Hərəsinin öz adı var,
Bir yerdədir
Tanıdığım beş pəhləvan,
Bu beş qoçaq, bu beş cavan.
Bir yatırlar, bir dururlar,
Yumruğu da bir vururlar.

(Beş barmaq)

Üzər suda,
Batar suda.
Gəzər suda,
Yatar suda.
Qanadları,
Qolları var.
Xərclənməyən
Pulları var.

(Balıq)

Ev boyda bir cırcırma
Gəlib qondu bizim dama.
Üstündə yel dəyirmanı,
Arxada əl dəyirmanı.

Cırıldadı,
Guruldadı.
Ver-ta, ver-ta,
Ver-ta, ver-ta.
Uşaqlar ad qoydu ona,
Biri dedi: "Cırcırma",

İkincisi: "Gurgurama".

Üçüncüsü nə dedi bəs?

(10701121)

– Göydən endim ağappaq,

Oldum ağ şal, ağ papaq.

Meyvələri düşürtdüm,

Ağacları üşütdüm.

Dağlardan yumalandım,

Küləkdə komalandım.

Gün vurdu birdən-birə,

Əriyib keçdim yerə.

– Söhbətini burda kəs!

– Yaxşı, adım nədir bəs?

(110)

Dağlarda qar əridi,

Ayaq tutub yeridi.

Dərə görüb çıxırdı,

Dəniz görüb kiridi.

(115)

Göydən gələ-gələ,

Düşür gilə-gilə.

Tapın, adı nədir?

Gərək hamı bilə.

(11811)

Nə başı var, nə gözü,

Görünmür heç vaxt özü.

Aşır dağdan, dərədən,

Keçir çaydan, bərədən.

Qovur, tutur, güləşir,

Yıxır, sökülür vur həşir.

Yatır hərdən o, sakit,

Oyananda çalır fit.

Durub qaçır, tələsir,

Ağac əsir, o əsir.

(Kulək)

Bağladım,

Açdım.

Götürdüm
Qaçdım.

(*Qifl açdı*)

O – mənəm,
Mən – sənəm.
Sən kimsən?
– O! Mən! Sən!

(*Sənə yazdı*)

Bağlara
Kəmər taxar.
Axşam, səhər
Lal axar.

(*Axar*)

Qoşa gölün sahilləri
ağacıqdır,
Hər ikisi gah yumulu,
gah açıqdır.
Hər ikisi göyə baxır,

yerə baxır,
Qoşa göldən bəzən qoşa
bulaq axır.
(*iki göz*)

Deyin, nə vaxt
Əriyir qar,
Baş qaldırır
Yaşıl otlar?
(*Yazda*)

Deyin, nə vaxt
İsti olur,
Anbarlara
Taxıl dolur?
(*Xayda*)

Deyin, nə vaxt
Bağlar solur,
Yarpaqları
Yellər yolur?
(*Payızda*)

Deyin, nə vaxt
Sular donur,
Yerə ağ-ağ
Quşlar qonur?
(*Qışda*)

Dənizdə bir ev gördüm,
Üstündə var dam, baca.
Yeri yir yavaş-yavaş,
Tarpmacadır, tarpmaca.
(*Paroxod*)

Qəribədir, qəribədir,
Heç belə də fabrik olar?
Nə divarı, nə damı var,
Nə maşını, nə adamı var.
Balacadır, bapbalaca,
Yoxdur qarı, yoxdur baca.
Yeyir tez-tez tut yarpağı,
Sevir ipək sarımağı!
(*İpəkqurdı*)

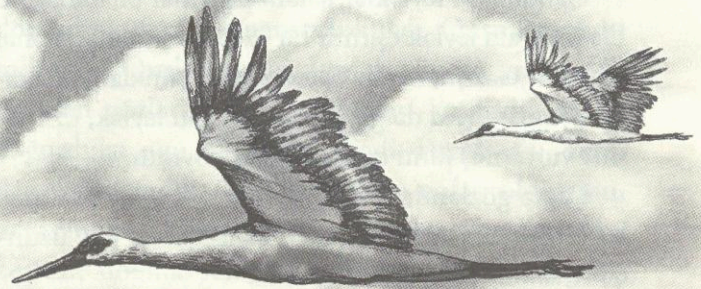
Bu quşa bax, qapqara,
Səsi düşüb bağlara.
Bircə sözü var, var,
Hey danışır – qarr, qarr.
(vəlavə)

Gəzə-gəzə
Çıxdım düzə.
Dırım-dırım,
Torpaq oldu
Şırım-şırım,
Şırım-şırım.
Kotan çəkdim,
Toxum əkdim.
Hamı bilir,
İşləyirəm.
Dəmir atam,
Kişnəyirəm:
Tak, tor,
Tak, tor.
De, adım nədir?
(Traktor)

Neçə fili
Xortumuna ala bilər.
Mürgüləsə,
Göydən yerə sala bilər.
Ağıllıdır,
Kömək edir
Bənnalara.
Boyu çatır
Uca-uca binalara.
Çox işləkdir
Fillər təkli.
Yükləyirsən,
Bilmir çəki,
Qaldırır tez.
Fildən böyük
Pəhləvandır.
Nə insandır,
Nə heyvandır.

(Qaldırıcı kran)

Cizgi filmi için szenari

Qara leylək

Əldən-ayaqdan kənara çəkilməmiş bu meşədə sıx ağaclar arasında qara leyləklər yaşayırlar. Bura onların vətənidir. Qərribə quşlardır, təkliyi sevirilər. Həmişə insanlardan uzaq gəzir, uzaq qaçırlar. Qərribə quşlardır qara leyləklər!...

İndi uzaq səfərə çıxacaqlar. Bütün dəstə köçüb gedəcək hamısının sevdiyi o uzaq yerə. O yerə ki, qayalar baş-başa verib, bulaqlar qaynayır, otların, çiçəklərin ətri hər tərəfi bürüyür.

Qaqqıldaşır leyləklər, səfərə çağırırlar bir-birlərini. Elə bil Qara leylək eşitmir bu səsləri, eşitsə də, məhəl qoymur. Gəzişir, narahatdır, öz tayı üçün darıxır. Arabir oynayır, necə də gözəl rəqs edir bu leylək, öz rəqsinə vurulmuş kimi oynamaqdan doymur.

Dəstə gözləmir. Başçının işarəsini eşidəndə quşlar bir-birinin ardınca qanad çalıb qalxır, göy üzündə sıralanıb uzaq səfərə çıxırlar.

Qara leylək hələ də yerdədir. Gözlədiyi gəlib çıxmır. Oynayır öz-özünə. Qanadlarını açıb süzür, fırlanır, fırlanır... Birdən ətrafdakı səssizliyi duyur. Dayanır.

Dəstə uçub gedib. Qara leylək təşviş içindədir. Dəstədən qalıb. Meşədəki hər xışıltı onu ürküdür,

hər kiçik səsdən qorxuya düşür. Ətrafına boylanır. Yaxınlıqdan ona baxa-baxa bir tülkü sivişib gedir. Leylək onun niyyətini başa düşür. Təklilik yaman olurmuş! İndi başa düşür bunu, indi dərk edir.

Qara leylək xeyli gəzişdi, fikirli kimi öz-özüylə nəsə danışdı, yəqin, qınadı özünü – dəstədən geri qaldığı üçün. Birdən qanadlarını açıb havaya qalxdı. Uçurdu dəstənin köçüb getdiyi yollarla, dəstəni tapmaq ümidi ilə, sevdiyi yerləri görmək həsrəti ilə. Tələsirdi Qara leylək. Kəndlərin, şəhərlərin üstündə uçurdu, çaylar, meşələr, düzənliklər arxada qalırdı. Uçurdu Qara leylək. Dəstədən ayrı, dəstədən nigaran.

Birdən qara buludlar kəsdi onun yolunu. Sərt külək əsdi. Leylək sinəsini qabağa verdi, qorxmadan döyüşdü küləklə. Amansızdı külək. Quşun qanadını burdu. Qırıldı qanad. Leylək göydən yerə gəldi. Ağrıdan gözlərini yumdu. Nəfəsi kəsilirdi, elə bil boğurdular onu. Qalxmaq istədi. Bacarmadı. Yəni-dən yerə çırpıldı. Qara leylək son nəfəsi olduğunu, deyəsən, başa düşürdü. Kim bilir, xəyalından nələr keçirdi, doğma yerlərin mehribanlığı, yoxsa geniş səmada hiss etdiyi sərbəstlik, ya da dəstənin uçub getdiyi qayalıqlar?! Bəlkə, ayrı düşdüyü qara leyləkləri yada salırdı, düşünürdü ki, onlarla bir yerdə olsaydı, belə olmazdı, külək onu yerə çırpa bilməzdi. Başçı dəstəsini qabaqcadan sakit, arxayın bir yerə endirmiş olardı...

Ala-bula bir quzu Qara leyləyi görüb onun yanına qaçır, bilmək istəyirdi ki, göydən düşən nədir. Quş güclə gözlərini açıb quzuya baxdı, nəşə demək istədi, gücü çatmadı, yenə yumdu gözlərini. Quzu xeyli mələdi:

– Mə-əəəəə!

Quzunun səsi dağlara düşdü. Çəpiş quzunun səsinə eşitdi, yüyürə-yüyürə onun yanına gəldi, quzuya qoşulub o da mələdi:

– Mə-əəəəə!..

Yəqin, quzudan soruşurdu ki, nə olub, nə var?

Çəpiş səsinə kəsdi, yaralı leyləyi görmüşdü.

Sərin meh əsdi, quşun tülklərini oynatdı, leylək bir az özünə gəldi, ayağa qalxdı, dayana bilməyib yerə yıxıldı. Çəpiş harasa qaçıb getdi.

Quzu ilə leylək bir yerdə qaldılar. Nə edə bilirdi quzu? Heç leyləyə təsəlli də verə bilmirdi. Tez-tez ona yaxın gəlib iyləyir, yenə geri çəkilirdi.

Yaxınlıqda bir tülkü yaşayırdı. Neçə gün idi ki, quzunu təkləyib tutmaq istəyirdi. İndi oğrun-oğrun leyləklə quzuya yaxınlaşırdı. Çəpişlə küçük tülkünə görə ona tərəf cumdular. Küçük hürməyə başladı:

– Ham-ham, ham-ham-ham!..

Küçüyün səsinə eşidən balaca çoban onların yanına qaçır. Tülkü sivişib yuvasına tərəf götürüldü. Qara leyləyin gözlərində qorxu vardı. Tülküləri tanıyırdı. Dəstədən bir neçə quşu tutub necə parçaladıqlarını görmüşdü. Əslində, o, quzudan da,

çəpişdən də, küçükdən də qorxurdu. Çünki onları tanımırdı.

Leylək lərzəyə gəlmişdi, tir-tir əsirdi. Onun yanına insan qaçır. Yəqin ki, indicə tutacaq, didib parçalayacaq. Bunu eşidibdir insanlar haqqında.

Leylək uşağın əlinə keçməsin deyər qaçmaq, yenə göylərə qalmaq istədi. İki-üç addım atıb yıxıldı. Uşaq yüyürdü, Qara leyləyin yanında diz çökdü, onu qucağına götürüb başından öpdü. Leylək ağlayırdı.

– Ağlama, Qara leylək! Ağlama! Qoy baxım qanadlarına!.. Yaralanmısan... Qorxma... Sağalacaqsan...

Leylək ürəkək-ürəkək yanındakılara baxırdı. Uşağın səsinə qəribə bir mehribanlıq hiss etmişdi.

– Qorxma! Sənə dəyməzlər... Səni görməyə, sənə köməyə gəlirlər mənim dostlarım. Bax, bu küçük Cavardır. Adını mən qoymuşam. Canavar balasıdır... Qorxma! Mən böyüdüürəm onu. Sürümüzü qoruyacaq...

Küçük balaca çobanın dediklərini elə bil təsdiq elədi, zingildədi.

– Bu mənim quzumdur. Babam bağışlayıb. Ağ qoyunun balasıdır. Böyüyəndə sürüyə qoşulub gedəcək, bax, o dağlara otlamağa.

Quzu mələdi. O da balaca çobanın sözünü təsdiq etdi.

– Deyəsən, yuxun gəlir, Qara leylək, yatma, gedək, yaranı bağlayım. Sonra yatarsan...

Balaca çoban leyləyi qucağına götürdü. Bir yerdə çadıra tərəf yollandılar.

– Çəpiş, dalda qalma! Yanımca gəl! Gəl, leylək səni görsün.

Çəpiş mələdi, qabağa qaçdı.

– Bu da çəpiş. Böyüyəndə sürümüzün başında gedəcək. Qoçaqdır. Amma bir az dəcəldir. Hərdən sözə baxmır. Dünən qaçıb çıxmışdı qaya başına. Az qalmışdı yıxılsın dərəyə...

Çəpiş yenə mələdi.

– Bilir ki, yalan demirəm... Gəldik, bu da bizim çadır...

Balaca çoban leyləyin yaralı qanadını sarıdı. Kəsaya süd töküb içinə çörək doğradı. Dedi:

– Acsan, ye!.. Südlü doğramacdır. Mən də xoşlayıram, ye, tez sağalarsan.

Leylək yemək istəmirdi. Ağrıdan gözləri yumulurdu.

Balaca çoban çadırdı yer düzəldib leyləyi uzandırdı.

– Yat, sənə dəyməzlər... Oyananda yeyərsən. Ac qalma. Sabah səni həkimə də göstərəcəyəm.

Oğlan çadırdan çıxdı. Dostlarını başına yığdı. Çadırın qabağındakı daşın üstündə oturdu. Heybəsindən tütəyini çıxarıb çalmağa başladı. Quzu da, çəpiş də yuxuya getdi. Təkcə kiçik yatmamışdı. Cavar kiçik qulaqlarını şəkəlib tütəyin nəğməsinə qulaq asırdı.

Qayalıqda yaşayan ana kəklik cücələrini gətirib kənardan sakit-sakit balaca çobana baxırdı. Kəklik

tanıyırdı bu uşağı. Bilirdi ki, ona nəşə olub. Çünki tütəyin nəğməsi kədərli idi.

Günlər keçib-gedir, balacalar böyüyürdü. Leylək dostlarına öyrəşmişdi, darıxırdı onlarsız. Özü də heç kəsdən, heç nədən qorxmurdu. Balaca çobana güvənirdi.

Leyləyin yarası sağalmaqda idi. İndi o, qanadını da qaldıra bilirdi. Tez-tez dağ döşündə Cavarla, ya da quzu və çəpişlə bir yerdə gəzməyə çıxırdı.

Günlərin birində Qara leylək qayalığa tərəf getdi. Nə balaca çoban, nə quzu, nə də çəpiş ondan xəbər tutdu. Cavar da görünmürdü.

Leylək qaya dibində tülkünü gördü. Gördükləri yazıq quşu dəhşətə gətirmişdi. Tülkü ana kəkliyi tutub didirdi. Leylək qışqırdı, səsi qayalara düşdü. Balaca dostları özlərini ona yetirdilər. İlk köməyə gələn Cavar oldu. Özünü tülkünün üstünə atdı. Boğuşdular.

Tülkü qaçdı, balaca çobanı görmüşdü. Uşaq leyləyi salamat görüb sevindi:

– Qorxutdun məni, Qara leylək. Elə bildim, tülkünün pəncəsinə keçmişəm.

Uşaq kəkliyin yerə dağılmış tüklərini görüb kövrəldi:

– Bir kəklik də azaldı dağlarda. Tülküyə borc olsun. Gedək, burada qalmayın. Cavar, yadında saxla bu tülkünü!

Cavar zingildədi. Dostlar bir yerdə çadıra tərəf yola düşdülər. Birdən Qara leylək duruxdu. Leyləklərin səsinə eşitmişdi. Göydən onun qarşısına bir

lələk düşdü. Leylək özünü itirdi, çırpındı, uçub gedən quşların səsinə səs verdi.

Qara leylək ağlayırdı...

Bir neçə gün sonra səhər tezdən balaca çoban qəribə bir mənzərə gördü. Qara leylək çadırın qabağında rəqs edirdi, fırlana-fırlana qanadlarını çırpır, arabir qaqqıldayırdı. Balaca çoban, quzu, çəpiş və küçük leyləyin tamaşasına durmuşdular.

Birdən leylək bərk-bərk qanadlarını çırpıb havaya qalxdı, üç dəfə dostlarının başı üstündə dövrə vurdu, get-gedə yüksəldi, kiçilib gözdən itdi.

Cavar hürə-hürə balaca çobanın üzünə baxdı. Çəpiş də, quzu da mələməyə başladı. Balaca çobanın gözləri yaşarmışdı, göylərə baxa-baxa dedi:

– Eh, Qara leylək, neylədin, nə tez unutdun bizi?!

QARABAĞDADIR

Mənim geniş düzlərim,
Başı uca dağlarım
Qarabağdadır!
Mərd oğul, mərd qızlarım,
Ellərim, oymaqlarım
Qarabağdadır!

Babaların qeyrəti,
Musiqimin şöhrəti,
Yer üzünün cənnəti
Qarabağdadır!

Çal, oxusun bülbülüm,
Açılısın qızıl gülüm.
Yaxın gəlməsin ölüm –
Könlüm Qarabağdadır!

Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının istedadlı nümayəndələrindən olan Teymur Elçinin yaradıcılığı, ədəbiyyatın sözügedən sahəsinin prinsiplərinə uyğun olaraq uşaqların maraq və əyləncəsinə, zehni və nitq inkişafına, dünyagörüşünün formalaşmasına, maariflənməsinə, düzgün istiqamətdə və milli ruhda böyüməsinə xidmət edir, onlara mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlər aşılayır. **“Könlüm Qarabağdadır”** kitabında şairin yaradıcılığından məhz bu kontekstdə əhəmiyyət kəsb edən seçilmiş örnəklər toplanılmışdır.

“Teymur Elçin sərrast müşahidəyə malikdir, uşaqların əhval-ruhiyyəsini yaxşı bilir. Onun əsərlərində müasirliklə milli kolorit birləşir. Onun kiçik qəhrəmanı... bütün təbiəti ilə, bütün xarakterik cizgiləri ilə azərbaycanlıdır!”

– İlyas Əfəndiyev
Xalq yazıçısı

“Teymur Elçin həm yaradıcı, həm də adi insan kimi çox nəcib xüsusiyyətlərə malik idi. O, həmişə çalışırdı ki, cavanlara, istedadlı olanlara kömək etsin. Başa düşürdü ki, onlar Azərbaycanın gələcəyidirlər”.

– Polad Bülbüloğlu
Xalq artisti

www.3alma.az

ISBN 978-9952-311-56-3

3 alma

9 789952 311563

Qiyməti: 8,50 ₼